

การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย
กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Actions of Local Administrative Organizations in preparing Generation Y people for entering older age

: Case study of Khok Pho District Pattani Province

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเจนเนอร์ชันวาย กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
โดย	ว่าที่ ร.ต.หญิงอาชิซ๊ะ เส้นเหลี่ยม
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)	
	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ)	
	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิราพร เหล่าเจริญวงศ์)	
	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อาชีวะ เส้นหมื่น : การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเงินเร่ร่อน
 วาย กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. (

Actions of Local Administrative Organizations in preparing Generation Y people for entering older ag
 e : Case study of Khok Pho District Pattani Province) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ

การศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเงินเร่ร่อน
 กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเงินเร่ร่อนในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาบทบาท
 หน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และเพื่อให้เห็นรูปแบบการเตรียมความพร้อมใน
 การเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายและโครงการที่
 เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความท้าทาย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุง
 นโยบายต่อไป

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาผ่านเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น 4
 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อน
 งานในพื้นที่ กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุหรือผู้สูงอายุในพื้นที่และกลุ่มเงินเร่ร่อนในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเงินเร่ร่อนในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากพิจารณาจาก
 บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานในพื้นที่ และประสิทธิผลยังไม่ประสบความสำเร็จ ถึงแม้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นจะมีการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชากรในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้กลุ่มเงิน
 เร่ร่อนวัยที่ชัดเจน ที่จะทำให้กลุ่มเงินเร่ร่อนเกิดความตระหนักในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุในอนาคต และกลุ่มเงินเร่ร่อน
 วายมองว่าโครงการที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการบางโครงการไม่ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเงินเร่ร่อนวัยในพื้นที่ในระยะยาว
 เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ได้สนับสนุนอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน อีกทั้งกลุ่มเงินเร่ร่อนวัยยังไม่เข้าใจ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ และกลุ่มเงินเร่ร่อนวัยในพื้นที่ยังมีทัศนคติเชิงลบต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

การศึกษพบว่าสามารถปรับปรุงแนวทงนโยบายได้โดยการออกนโยบายการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ
 ของกลุ่มเงินเร่ร่อนวัยซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในขณะนี้รัฐควรมีการผลักดันให้พื้นที่หน่วยงานส่วน
 ท้องถิ่นมีการวางแผนการดำเนินงานเฉพาะ เพื่อให้กลุ่มเงินเร่ร่อนวัยออกแบชีวิตของตนเองได้ในอนาคต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ
 ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านสภาพแวดล้อม อีกทั้ง ท้องถิ่นควรเร่งดำเนินการผลักดันโครงการที่ทำให้กลุ่มเงินเร่ร่อนวัยในพื้นที่
 เกิดความตระหนัก และทราบถึงผลกระทบเมื่อต้องเป็นผู้สูงอายุในอนาคต นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาตนเอง
 มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้กับการดำเนินงาน และในด้านการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐควรเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชน
 สามารถตรวจสอบได้ เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานได้อีกด้วย

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380163024 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD:

A-seesah Senlem : Actions of Local Administrative Organizations in preparing Generation Y people for entering older age : Case study of Khok Pho District Pattani Province. Advisor: WIMONMAT SRICHAMROEN, Ph.D.

The study of Actions of Local Administrative Organizations in preparing Generation Y people for entering older age: A Case Study of Khok Pho District, Pattani Province, is a qualitative research. It aimed to study the activities and implementation of policies by the Local Administrative Organizations (LAOs) in the area of Khok Pho District, Pattani Province to prepare Generation Y people for entering older age by considering the roles and duties of the LAOs involved in driving related policies and to raise the awareness among Generation Y of how they can prepare to enter elderly. It also studied the effectiveness of the implementation of relevant policies and projects and challenges in the implementation process in order to guide further policy improvements.

The researcher conducted in-depth interviews of 4 groups of interviewees who were officers of Local Administrative Organizations in Khok Pho District, members of in Pattani Province civil society networks who drive work in the area, leaders or members of elderly groups in the area, and representatives of Generation Y population groups in the area. The results showed that policy implementation to prepare Generation Y population in entering older age by the Local Administrative Organizations in Khok Pho District, Pattani Province is not yet effective. The policies designed specifically for Generation Y to prepare them in entering older age group have not been clearly developed. Existing policies have not been able to raise awareness of Generation Y to prepare themselves in entering older age. Thus, Generation Y group of population do not understand the objectives of the policies. Furthermore, Generation Y group also believe that some projects implemented by government agencies do not meet their needs in the long term. This this due to discontinuity of support from government officials, and Generation Y group having negative attitude towards the operations of government officials.

The study found that in order to improve the policies to help prepare Generation Y in entering older age, the government should encourage local governments to develop a policy specific to their areas. It is important that Generation Y takes part in designing a policy that affects their own life in social, economic, healthcare, and environmental aspects. In addition, the local governments should raise awareness of the Generation Y people in the area about policy and projects that will assist them in their transition to become an elderly person. Local government should also develop themselves in the areas of using technology and innovation in their work and improving public accessibility to information to improve accountability and transparency in their operations.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การทำงานงานวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นมาด้วยความตั้งใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับนโยบายที่รัฐบาลจะมอบให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริงว่าสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กำลังดำเนินการอยู่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเจนเรชั่นวายหรือไม่ และเกิดผลประโยชน์ตามที่ประชาชนเจนเรชั่นวายอยากเป็นเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

ในระหว่างการทำงานวิจัยข้าพเจ้าได้รับความยากลำบากและแรงกดดันมากมาย บางครั้งทำให้เกิดความท้อแท้ใจ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยแนะนำและชี้แนะแนวทางในการเขียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในการเขียนวิจัยให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการทำงานได้จริง ตลอดความใส่ใจของอาจารย์ที่มีต่อข้าพเจ้า ซึ่งเป็นนิสิตที่ส่งงานให้อาจารย์ล่าช้าตลอด แต่อาจารย์ก็มีความอดทนต่อข้าพเจ้าให้ข้าพเจ้ามีใจสู้ที่จะทำให้งานวิจัยออกมาได้ดี งานวิจัยออกมาเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ รวมถึงท่านคณะกรรมการทุกท่านที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 พื้นที่ ที่ให้ข้อมูลในขั้นตอนของการทำงาน ปัญหา อุปสรรคที่พบ กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุหรือผู้สูงอายุในพื้นที่ และกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่ ที่สละเวลาในการให้ข้าพเจ้าสัมภาษณ์ ถึงแม้จะติดต่อยากในบางครั้ง และมีการประสานงานที่ผิดพลาดในบางเวลา จนทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำมาทำงานวิจัยของข้าพเจ้า

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณครอบครัว รวมถึงกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าตลอดการทำงานงานวิจัย ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่านจากใจจริง เพราะหากไม่มีทุกท่าน งานวิจัยชิ้นนี้คงไม่เสร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้หากงานวิจัยชิ้นนี้มีข้อผิดพลาดประการใดข้าพเจ้าขออภัยมาที่นี้ด้วย และหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและสามารถนำไปเพื่อต่อยอดงานวิจัยในอนาคตได้

อาชีวะ เส้นเหล็ก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.1.1 นิยามกลุ่มอายุประชากร.....	3
1.1.2 เจเนเรชั่นวาย (Generation Y).....	3
1.1.3 ผู้สูงอายุ.....	11
1.1.4 สังคมผู้สูงอายุ.....	12
1.1.5 สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุระดับสากล.....	12
1.1.6 สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย.....	16
1.1.7 จังหวัดปัตตานี.....	25
1.1.8 อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.....	35
1.2 คำถามในการวิจัย.....	48
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	48
1.4 ประโยชน์ของการวิจัย.....	48
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	49
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

2.1 แนวคิดที่มา บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	51
2.1.1 ที่มาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	51
2.1.2 บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	53
2.2.1 ที่มาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	53
2.2.2 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	54
2.2.3 กระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.....	56
2.2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	58
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล.....	65
2.3.1 ความหมายของประสิทธิผล (Effectiveness).....	65
2.3.2 ความสำคัญของประสิทธิผล	65
2.3.3 การวัดประสิทธิผล.....	66
2.4 นโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเงินเร่ร่อน.....	67
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	74
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	77
3.1 พื้นที่ศึกษาและเกณฑ์การเลือกพื้นที่.....	77
3.2 กลุ่มประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	78
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	79
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	79
3.5 การวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูล	80
บทที่ 4 ผลการศึกษา	82

4.1 บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	82
4.1.1 การส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การค้า การลงทุน.....	83
4.1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ	86
4.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา กีฬา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	88
4.1.4 การสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสถาบันครอบครัว.....	90
4.1.5 การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	93
4.1.6 การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ	95
4.1.7 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	98
4.2 การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	100
4.2.1 ข้อความของนโยบายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย.....	101
4.2.2 การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ และกลุ่มหลากหลายในสังคม	104
4.2.3 ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	105
4.2.4 จิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ.....	108
4.2.5 การประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหาการดำเนินงาน.....	109
4.2.6 การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติ	110
4.3 ประสิทธิภาพการนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	113
4.3.1 ผลลัพธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ ตรงตามเป้าหมาย.....	113
4.3.2 การยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย	118
4.3.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ของนโยบาย แผนงาน โครงการ	121

4.3.4 ข้อเสนอแนะในการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ.....	124
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	128
5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	128
5.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัย สูงอายุกลุ่มเงินนอกระชั้นวัย ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณา บทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่น ใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็น ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต	128
5.1.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความทำ ทหาย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนว ทางการปรับปรุงนโยบายต่อไป.....	132
5.2 ข้อเสนอแนะ	134
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	134
5.2.2 ข้อจำกัดและความท้าทายในการศึกษา.....	136
5.2.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	137
บรรณานุกรม.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	143

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในจังหวัดปัตตานี แยกตามอำเภอ	28
ตารางที่ 2 ผลการคาดประมาณการความต้องการแรงงานส่วนเพิ่ม ความต้องการแรงงานเพื่อเพิ่มขยายหรือลดตำแหน่งงาน และความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อการทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป จำแนกตามสาขาการผลิตหลัก จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ.2560 - 2565	32
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แยกรายตำบล	38
ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบกลุ่มเจเนเรชั่นต่างๆ ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ แยกรายตำบล	42
ตารางที่ 5 การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	44

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 ภาพรวมจำนวนประชากรกลุ่มต่างๆ ของโลก	4
รูปที่ 2 การพัฒนา generation Y เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศไทย	9
รูปที่ 3 ระยะเวลาที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงจากสังคมสูงอายุไปสู่สังคมสูงวัยในแต่ละประเทศ.....	13
รูปที่ 4 ร้อยละของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปในปี ค.ศ. 1990 ค.ศ. 2019 และค.ศ. 2050	14
รูปที่ 5 พีรามิดแสดงแนวโน้มจำนวนประชากรปี พ.ศ. 2558 ปี พ.ศ. 2568 และ ปี พ.ศ. 2578.....	17
รูปที่ 6 แผนที่รัฐปัตตานีขึ้นอยู่กับอาณาจักรสยาม เมื่อปี พ.ศ. 2300	26
รูปที่ 7 แผนที่จังหวัดปัตตานี.....	27
รูปที่ 8 พีรามิดประชากรจังหวัดปัตตานีแยกตามเพศ และอายุ.....	29
รูปที่ 9 สัดส่วนกลุ่ม Gen Y ในประเทศไทย.....	30
รูปที่ 10 ขบวนเสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) เมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตร สุริยุปราคาที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. 2472	35
รูปที่ 11 แผนที่อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	36
รูปที่ 12 พีรามิดประชากรพื้นที่อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แยกตามเพศและอายุ	38
รูปที่ 13 พีรามิดประชากรพื้นที่ตำบลนาเกตุ อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.....	39
รูปที่ 14 พีรามิดประชากรพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	39
รูปที่ 15 พีรามิดประชากรพื้นที่ตำบลปากถ่อ อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	40
รูปที่ 16 พีรามิดประชากรพื้นที่ตำบลนาประดู่ อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	40
รูปที่ 17 พีรามิดประชากรพื้นที่ตำบลมะกรูด อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในหลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นมา เนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ ทำให้ประชากรโลกมีอายุยืนยาวขึ้นหรือแม้กระทั่งอัตราการเกิดที่ลดลง ด้วยปัจจัยที่หลากหลาย ปัจจุบันพบว่าประชากรโลกเป็นผู้สูงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 727 ล้านคน โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย มีการคาดการณ์ว่าในอีก 30 ปีข้างหน้าจำนวนประชากรสูงอายุทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นจากเดิมมากกว่าเท่าตัว ประมาณการณ์ว่าจะอยู่ที่ 1.5 พันล้านคน ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) การเป็นสังคมผู้สูงอายุนำมาซึ่งความไม่สมดุลของโครงสร้างประชากร ทำให้เกิดผลกระทบในหลายมิติ ประเด็นสำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างของกำลังแรงงาน (United Nations, 2019) ในราวปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) ร้อยละ 20 ของประชากรทั่วโลกจะกลายเป็นผู้สูงอายุ นั่นหมายความว่าประชากรวัยแรงงานในปัจจุบันจะผันบทบาทมาเป็นผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้นี้อย่างแน่นอน

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 (ค.ศ. 2005) จากการที่ประชากรอายุเกิน 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วน 1 ใน 10 ของประชากรทั้งหมด (ร้อยละ 10) ในปี พ.ศ.2566 (ค.ศ. 2023) ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete aged society) เมื่อประชากรสูงอายุจะมีถึง 1 ใน 5 (ร้อยละ 20) และ คาดการณ์ในปี พ.ศ.2578 (ค.ศ.2035) ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super aged society) เมื่อประชากรสูงอายุเพิ่มสูงถึง ร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาอาจจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ และโรคเรื้อรังต่างๆ คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยยังเข้าใจว่าการเตรียมความพร้อมกับเรื่องนี้กลับเป็นเพียงการจัดการกับเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ ทำให้การแก้ปัญหาหลักมักจำกัดอยู่เพียงแต่กลุ่มๆ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพคนชรา การจัดสวัสดิการต่างๆ แต่กลับไม่ได้เชื่อมโยงเข้ากับการเตรียมการตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทำงาน จึงเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นต้องกลับมาสนใจจริง ๆ เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย รวมทั้งการส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของชาติด้วย แม้ว่าที่ผ่านมา หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในประเทศไทยจะดำเนินการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร สสำรวจอัตราการพึ่งพิงวัยชรา และเดินทางสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสถานการณ์สูงอายุอย่างต่อเนื่อง แต่ประชากรส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุของประชาชนชาวไทยในอนาคต และยังไม่มีการวางแผนเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านเท่าที่ควร อีกทั้งได้รับอิทธิพลจากค่านิยมและมโนทัศน์แบบเก่าต่อผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้คนยังคงยึดติด

กับภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุที่มักถูกนำเสนอในด้านลบ อย่างเช่น ผู้สูงอายุมักถูกมองว่าเป็นวัยพึ่งพิง มีสุขภาพไม่ดี ความสามารถในการทำงานลดลงหรือไม่สามารถทำงานได้แล้ว จึงไม่มีรายได้ที่มั่นคง ซึ่งนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและลดบทบาทของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมในสังคมนั่นเอง

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย คนส่วนใหญ่รู้จักกันดีในนามของการเป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย สถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปปี พ.ศ. 2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2562) จำนวน 88,853 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 38,349 คน คิดเป็นร้อยละ 43.61 และเพศหญิง 50,504 คน คิดเป็นร้อยละ 56.84 (สำนักงานปกครองจังหวัดปัตตานี, 2562) เทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดปัตตานีจำนวน 655,259 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56 หากมองในแง่ของสถิติประชากรถือว่าจังหวัดปัตตานีได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากสัดส่วนของผู้สูงอายุเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งจังหวัด ซึ่งอ้างอิงมาจากความหมายขององค์การสหประชาชาติแล้วนั้น ในขณะที่วัยแรงงานมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากผลของการวางแผนครอบครัว

พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของช่วงอายุ ด้วยความที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีมีลักษณะสังคมแบบพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายของศาสนา ซึ่งแตกต่างจากอำเภออื่นในเรื่องของประเพณีวัฒนธรรม เป็นอำเภอที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมทางศาสนา ความเชื่อ ที่มีความแตกต่างจากอำเภออื่นๆในจังหวัดปัตตานี ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง รับราชการ และธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น จากการสำรวจจำนวนประชากรในพื้นที่มีกลุ่มแรงงานที่สำคัญอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นกลุ่มเจนเรชันวาย อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นี้มีสัดส่วนลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ในขณะที่สัดส่วนของผู้สูงอายุมีเพิ่มมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เป็นปรากฏการณ์ที่หลายประเทศเผชิญกันมาแล้ว สำหรับประเทศไทยก็เช่นเดียวกันมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นไปค่อนข้างเร็ว ขณะที่การเตรียมพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุในกลุ่มเจนเรชันวายหรือกลุ่มวัยแรงงานที่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ในหลายๆพื้นที่ยังมีน้อยหรือในบางพื้นที่ยังไม่มีแผนการเตรียมการรับมือการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคมอย่างแน่นอน อาทิเช่น การชะลอตัวของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากขนาดประชากรวัยแรงงานที่ลดลง และความเสี่ยงทางการคลังจากการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุที่มีมากขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชันวายจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้กลุ่มเจนเรชันวายเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

1.1.1 นิยามกลุ่มอายุประชากร

เจนเนเรชั่น คือ กลุ่มคนที่เกิดและอาศัยอยู่ในเวลาเดียวกัน ได้รับการเรียกรวมกัน โดยระยะเวลาเฉลี่ยถือว่าโดยทั่วไปจะอยู่ที่ประมาณ 20 – 30 ปี หรือระยะเวลาที่เด็กเกิด เจริญเติบโต ขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และเริ่มมีลูก ปัจจุบันมีกลุ่มเจนเนเรชั่นต่างๆสามารถแบ่งออกเป็น 5 เจนเนเรชั่น ดังนี้

กลุ่มเจนบี (Baby Boom Generation หรือ Generation B) คือ กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2489 – 2507 คนเหล่านี้เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่สองสงบลง เป็นยุคที่มีอัตราการเกิดสูง เติบโตมาด้วยการรับรู้ถึงความยากลำบากของพ่อแม่ที่ต้องผ่านสงครามโลกครั้งที่สองมา

กลุ่มเจนเอ็กซ์ (Generation X) คือ กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2508 – 2522 คนกลุ่มนี้เป็นลูกหลานของเจนบี เป็นช่วงของสันติภาพ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจขยายไปทั่วโลก และเป็นช่วงที่มีแนวคิดของการคุมกำเนิดเกิดขึ้นมากมาย ทำให้การเกิดของเด็กในช่วงนี้ลดจำนวนลง

กลุ่มเจนวาย (Generation Y) คือ กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2523 – 2543 เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมากับคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นลูกเจนเอ็กซ์ เป็นหลานของเจนบี ทำให้กลุ่มนี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจนเอ็กซ์และเจนบี

กลุ่มเจนแซด (Generation Z) คือ กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2553 กลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เรียนรู้ได้เร็ว

กลุ่มเจนอัลฟา (Generation Alpha) คือ กลุ่มคนที่เกิดหลังปี พ.ศ.2554 เป็นต้นไป เป็นกลุ่มคนที่เกิดในศตวรรษที่ 21

1.1.2 เจนเรชั่นวาย (Generation Y)

เจนเรชั่นวาย (Generation Y) หรือเจนวาย (Gen Y) หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ (New Generation) มีชื่อเรียกที่มีความหลากหลาย เป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมหาศาลบนโลก มีนักวิชาการองค์การต่างๆให้คำนิยามและความหมายที่แตกต่างกันออกไป การแบ่งกลุ่มประชากรด้วยหลักประชากรศาสตร์ (Demography) ของนักเศรษฐศาสตร์ โดยใช้อายุเป็นเครื่องมือในการแบ่งกลุ่มคือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงต้นปี พ.ศ.2522 (ค.ศ.1980) จนถึงปลาย ปี พ.ศ.2539 (ค.ศ.1996) ในขณะเดียวกันมีนักวิชาการบางท่านให้คำจำกัดความครอบคลุมไปถึงกลุ่มประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ.2542 (ค.ศ.2000) จัดเป็นกลุ่มเจนเรชั่นวาย (Generation Y) หรือเจนวาย (Gen Y) เช่นกัน (กรมประชาสัมพันธ์, 2561) แต่โดยรวมมักมีลักษณะร่วมกันคือ เติบโตในยุคอินเทอร์เน็ตขยายตัว ทำให้เข้าถึงเทคโนโลยีติดต่อสื่อสารและอินเทอร์เน็ต มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องตัว มีความเป็นสากล เปิดรับวัฒนธรรมใหม่ๆ หรือที่เรียกว่า Teen Pop ซึ่งมองว่าการชื่นชมศิลปินต่างชาติเป็นเรื่องปกติธรรมดา มีเทคโนโลยีพกพา รักความสะดวกสบาย เกิดมาในยุคที่เศรษฐกิจกำลังเติบโตและฟื้นฟู ซึ่งแตกต่างจากพ่อแม่ที่เกิดในยุค Baby Boomer หรือ Gen B และยุค Generation

X หรือ Gen X ที่มีถูกปลูกฝังให้ทำงานหนัก เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จและสบายในอนาคต จึงทำให้กลุ่ม Gen Y มักจะถูกตามใจในเรื่องของการเลี้ยงดู อยากได้อะไรก็ต้องได้มีโอกาสและทางเลือกในการศึกษาเป็นอย่างดี มีความคิดเป็นของตนเอง (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2559)

1) ภาพรวมสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเจนเนอร์ชันวาย

กลุ่มเจนเนอร์ชันวายหรือกลุ่มเจนวาย (Gen Y) เป็นกลุ่มผู้บริโภคและแรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของโลก และมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทมากที่สุดใน การกำหนดทิศทางและส่งอิทธิพลต่อทั้งเศรษฐกิจไทยและโลกไม่เพียงแต่พลังทางด้านเศรษฐกิจของ Gen ของ Gen Y ที่สำคัญ ยังส่งผลกระทบต่อสนิมไปยังรุ่นอื่นๆ ด้วย

รูปที่ 1 ภาพรวมจำนวนประชากรกลุ่มต่างๆ ของโลก

ที่มา: (รายงานสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจ, การแรงงานระหว่างประเทศ, & และการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ, 2559)

จะเห็นได้ว่ารูปข้างต้นเรียงลำดับจากสัดส่วนประชากรในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปมาก จะเห็นได้ว่ากลุ่ม Baby Boomers มีจำนวน 1,200 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17 กลุ่ม Gen X จำนวน 1,400 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 กลุ่ม Gen Z จำนวน 1,900 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26 และกลุ่ม gen Y จำนวน 2,400 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32 และยังพบว่า ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา มีสัดส่วนของกลุ่ม Gen Y มากกว่าร้อยละ 33 ในส่วนของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีกลุ่ม Gen Y มากกว่าร้อยละ 25 และกลุ่ม Gen Z มีแนวโน้มที่จะมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่ม Gen Y เพราะจำนวนบุตรต่อผู้หญิงหนึ่งคนโดยเฉลี่ยทั่วโลกมีแนวโน้มลดลงจาก 4.4 คน ในปี พ.ศ.2512 -2517

เหลือ 2.5 คน ในปี พ.ศ.2547 - 2552 (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) , 2559) สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ.2559 มีจำนวนประชากรทั้งประเทศ 65,931,550 คน เป็นกลุ่ม Gen Y ประมาณ 1,870,000 คน หรือร้อยละ 28.54 รองลงมาคือ Gen X สัดส่วนร้อยละ 27 และ Gen Z มีสัดส่วนร้อยละ 22 ส่วนประชากรกลุ่มอื่นนั้นน้อยกว่า และมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่เมื่อเทียบจากจำนวนประชากรทั่วไปรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนประชากร Gen มากกว่าร้อยละ 30 ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัดส่วนสูงที่สุด ได้แก่ กระบี่ ตรัง นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล ในส่วนจังหวัด อุบลราชธานี กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น นครราชสีมา และเชียงใหม่ มีจำนวนประชากร Gen Y อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 26-28 และในปี พ.ศ.2563 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มมากยิ่งขึ้น สำหรับประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุ 12 ล้านคน (ร้อยละ 18) ในปี พ.ศ. 2583 เพิ่มขึ้นจำนวน 20.42 ล้านคน (ร้อยละ 31.28) ประชากรกลุ่มวัยแรงงานช่วงอายุ 15 – 59 ปี ในปี พ.ศ.2563 จาก 43.26 ล้านคน (ร้อยละ 65) โดยมีแนวโน้มลดลงเป็น 36.5 ล้านคน (ร้อยละ 56) ในปี พ.ศ.2583 และอัตราส่วนวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุมีอัตราส่วนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราส่วนวัยแรงงานจำนวน 3.6 คนต่อจำนวนผู้สูงอายุ 1 คน ลดลง ในปี พ.ศ.2583 เหลืออัตราส่วนวัยแรงงาน 1.8 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน ส่งผลให้อัตราส่วนการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.70 ต่อวัยแรงงาน 100 คนในปี พ.ศ.2563 เป็นร้อยละ 56.20 ต่อวัยแรงงาน 100 คน ในปี พ.ศ.2583 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2564) ซึ่งวัยแรงงานที่กล่าวถึงคือกลุ่มคนที่อยู่ในเจนเนอเรชันวาย (Generation Y)

2) ลักษณะกลุ่มเจนเนอเรชันวาย

กลุ่มเจนเนอเรชันวาย เป็นกลุ่มที่เกิดมาในช่วงที่วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีเริ่มเข้ามาและพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากรุ่นแรกๆ คอมพิวเตอร์มีราคาสูงถึง 50,000 – 60,000 บาทต่อเครื่อง บ้านไหนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ถือว่ามีความฐานะทางบ้านดี เมื่อเวลาผ่านไปเทคโนโลยีมีมากขึ้น ทำให้ราคาถูกลงตลอดจนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งมือถือ สมาร์ทโฟน โทรทัศน์แอลอีดี ไอแพด เกมส์ เป็นต้น ทำให้เข้าถึงเครื่องมือและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้กลุ่ม Gen Y มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือใช้ในการติดต่อสื่อสาร แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับสังคมและครอบครัวน้อยลง โดยเพิ่มให้ความสำคัญให้กับโลกทางไซเบอร์แทนกลุ่ม Gen Y จึงรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดียบ่อยที่สุด รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ เว็บไซต์ แอปพลิเคชันข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุ ตามลำดับ โดยสำนักข่าวที่กลุ่ม Gen Y เชื่อถือมากที่สุดมาจากสำนักข่าวที่ไม่เป็นทางการ จากตนใกล้ชิดมากกว่าข่าวที่เป็นทางการ ร้อยละ 57 คิดว่าข่าวสารที่ได้รับจากสื่อไม่เป็นทางการ (สื่อใหม่) มีการนำเสนอข่าวการเมือง และประเด็นสำคัญทางสังคมหลายด้าน ส่วน

ประเภทข่าวที่กลุ่มนี้สนใจคือ ข่าวบันเทิง ร้อยละ 57.20 ข่าวเหตุการณ์สำคัญ ร้อยละ 51.60 และข่าว กีฬา ร้อยละ 37.20 (กรมประชาสัมพันธ์, 2561) และลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่ม Gen Y ที่พบ มีดังนี้

2.1) เป็นกลุ่มคนที่มีพลังในตัวเองจำนวนมาก มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ชอบคิดนอกกรอบ ซึ่งกลุ่มนี้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในโลกยุคไร้พรมแดน เช่น ในปัจจุบันที่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยมีความสามารถเฉพาะด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

2.2) มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีลักษณะนิสัยชอบแสดงออก ไม่ชอบอยู่ในเงื้อมมือ ไม่ชอบถูกบังคับให้อยู่ในกรอบ กล้าซัก กล้าถามในทุกเรื่องที่ตัวเองสนใจ มีอิสระในความคิด มีความเป็นสากลมาก ไม่หวั่นกับคำวิจารณ์

2.3) Lifestyle การรักษาความสมดุลของชีวิต แบบ Smart Worker โดยให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดสรรเวลาการทำงานและชีวิตส่วนตัวในจุดที่สมดุลกัน จะให้ความสำคัญกับความสนุกและความสุขกับเพื่อน ๆ ไปพร้อมกัน

2.4) มีแนวโน้มที่จะแต่งงานช้าจนถึงชอบชีวิตโสด ซึ่งในเรื่อง Sex Life คนกลุ่มนี้มักมาแบบเบี่ยงเบนไปสู่การรักร่วมเพศเยอะขึ้นพร้อม ๆ กับสังคมที่เปิดกว้างขึ้น กลุ่มคนโสดและรักร่วมเพศประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากขึ้น กลายเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลในทุกวงการ

2.5) ต้องการลักษณะงานที่สร้างสรรค์และท้าทาย เหมาะสมกับความสามารถ มักเอาตัวเองเป็นที่ตั้ง โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว กลุ่มเพื่อน และตัวเองมากกว่าองค์กร ด้วยนิสัยชอบสังสรรค์กับเพื่อนฝูง นอนตื่นสาย และต้องการความยืดหยุ่นในเรื่องเวลา

2.6) ใช้อารมณ์เพื่อเลือกสรรสินค้า โดยสินค้าต้องมีรูปลักษณ์โดนใจ มีความสวยงามเหมาะกับ Lifestyle มีการใช้เหตุผลในการเลือกหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเพื่อเลือกสรร คุณสมบัติและราคา รวมถึงร้านค้าที่พอใจ

3) พฤติกรรมและปัญหาที่พบของกลุ่มเจนเรชั่นวาย

กลุ่มเจนเรชั่นวายถือเป็นกลุ่มกำลังแรงงานสำคัญของประเทศ เริ่มทำงาน มีรายได้ แต่ไม่มีการวางแผนทางการเงิน ไม่สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันเป็นกลุ่มที่เปิดรับคำแนะนำและความรู้ทางการบริหารจัดการเงิน จากการสำรวจพฤติกรรม Gen Y ในปี พ.ศ.2561 (นริส สถาผลเดชา, 2561) ดังนี้

3.1) Gen Y 1.4 ล้านคนเป็นหนี้แบบผิดนัดชำระ จากจำนวนกลุ่ม Gen Y 14.4 ล้านคน โดยร้อยละ 50 ของกลุ่ม Gen Y หรือราว 7.2 ล้านคน มีภาระหนี้เฉลี่ยอยู่ที่ 4.23 แสนบาทต่อคน และในจำนวนคนที่มีภาระหนี้สิน 7.2 ล้านคน มีร้อยละ 20 หรือ 1.4 ล้านคนเป็นกลุ่มที่ผิดนัดชำระ ซึ่งคิด

เป็นหนี้เสีย ร้อยละ 7 ของยอด NPL รวม โดย 3 ทศนคติที่ก่อให้เกิดหนี้ทั้งที่อาจจะไม่จำเป็นนั้นมาจากการบริโภคนิยม การตัดสินใจซื้อแบบไม่คิด และความสุขที่ซื้อด้วยประสบการณ์

3.2) หวังอยากมีบ้าน - รถ แต่ความจริงมีแต่หนี้ จากการสำรวจความหวังของกลุ่ม Gen Y ที่อยากมีก่อนอายุ 40 ปี อยากมีบ้านร้อยละ 48 รองลงมาเป็นรถยนต์ ร้อยละ 22 ขณะที่อยากมีเงินออมและสินทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 13

3.3) รายจ่ายของมันท้องมี ในแต่ละปีกลุ่ม Gen Y ใช้จ่ายไปกับของมันท้องมีถึงปีละเกือบ 1.37 ล้านล้านบาท เฉลี่ยต่อคน Gen Y 1 คน จะใช้จ่ายกับของที่ไม่จำเป็นปีละเกือบ 1 แสนบาท หรือประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้ต่อปี โดยหมดเงินไปกับ โทรศัพท์ ร้อยละ 22 เสื้อผ้า ร้อยละ 11 เครื่องสำอาง ร้อยละ 8 อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 5 กระจเป่า ร้อยละ 4 และนาฬิกา ร้อยละ 2 หากเทียบมูลค่าที่ใช้ไปพบว่า มีมูลค่าเทียบเท่ากับ ร้อยละ 13 ของรายได้ประเทศ (GDP) หรือ 8 เท่าของมูลค่าโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อม 3 สถานี หรือ ร้อยละ 91 ของมูลค่าการลงทุนในโครงการ EEC

3.4) มีความอยากได้ แต่เงินไม่พอเลยต้องกู้ เพราะกลัวไม่ทันสมัย กลุ่ม Gen Y ร้อยละ 70 ระบุเงิน ไม่พอ แต่ใช้การกู้ธนาคารและใช้บัตรเครดิตกับบัตรเครดิตเงินสดแทน

3.5) อยากมีเงินล้านแต่ออมเดือนละไม่กี่พัน กลุ่ม Gen Y ที่เริ่มต้นทำงานเฉลี่ยตั้งเป้าอยากมีเงินเก็บ 6 ล้านบาท แต่สามารถออมเงินได้เฉลี่ยเดือนละ 5,500 บาท ซึ่งหากออมในอัตรานี้ต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บ 90 ปี

ฉะนั้นเพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีหรือมีวินัยทางการเงิน สิ่งที่กลุ่ม Gen Y สามารถทำได้โดยการลดค่าใช้จ่ายไปกับการซื้อของมันท้องมีลง เพียงแค่ ร้อยละ 50 ควบคู่กับการวางแผนการบริหารเงินให้ดีโดยเพิ่มการออม การลงทุน ให้ถูกที่ กลุ่ม Gen Y จะมีเงินสะสมเพิ่มขึ้น 43,000 บาทต่อปี

4) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมกลุ่มเจนเรชั่นวายเปลี่ยนแปลงเร็วและสะดวกขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมกลุ่ม Gen Y เปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นและสะดวกขึ้น หรือเป็นปัจจัยเร่ง ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2559)

4.1) การเข้าถึงโทรศัพท์มือถือแพร่หลายอย่างมาก พฤติกรรมกลุ่ม Gen Y ทั่วประเทศไทย มีจำนวน ผู้ลงทะเบียนใช้โทรศัพท์มือถือถือมากกว่าจำนวนประชากรในประเทศ รวมทั้งสัดส่วนของประชากรที่ใช้สมาร์ตโฟนเพิ่มสูงขึ้น จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือมีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือหลักในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่ม Gen Y

4.2) ความแพร่หลายของสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเสพสื่อของกลุ่ม Gen Y โดยเฟซบุ๊กเป็นช่องทางารับข่าวสารหลักของกลุ่ม Gen Y และเป็นสื่อ

สังคมออนไลน์ที่กลุ่ม Gen Y ใช้งานมากที่สุด รองลงมาคือ ไลน์ ยูทูบ อินสตาแกรม และทวิตเตอร์ ส่งผลให้กลุ่ม Gen Y บริโภคข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ลดลง มีเพียงส่วนน้อยที่ยังคงซื้อเป็นประจำ

4.3) แนวคิดการระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding) คือ การระดมเงินทุนจากคน จำนวนมาก เพื่อทำโครงการหรือลงทุนในธุรกิจ แนวคิดนี้ทำให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่ โดยเฉพาะ Startups มีตัวเลือกในการระดมเงินทุนมากขึ้น และผันตัวเองมาเป็นผู้ประกอบการง่ายขึ้น

4.4) Venture Capital ในประเทศไทย หมายถึง กองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อลงทุนในกิจการที่มีความเสี่ยงสูง ขณะเดียวกันก็มีโอกาสให้ผลตอบแทนสูง โดยเฉพาะการลงทุนในกลุ่มธุรกิจ Startups ซึ่งการเกิดขึ้นของ Venture Capital ในประเทศไทยหลายแห่งส่งผลให้ผู้ประกอบการมีช่องทางระดมเงินทุนได้มากขึ้น

4.5) ภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีส่วนอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจด้านอาชีพของกลุ่ม Gen Y ทศคติของกลุ่ม Gen Y ต่อเรื่องอาชีพการงานเปลี่ยนไปช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในปี 2540 คือ มีความกังวลเรื่องความมั่นคงทางอาชีพ ให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น หากเศรษฐกิจตกต่ำ กลุ่ม Gen Y จะเลือกงานน้อยลง

4.6) แรงงานในตลาดแรงงานน้อยลง ส่งผลต่ออำนาจต่อรองระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เมื่อตลาดแรงงานลดลงหรือเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงอำนาจการต่อรองจะอยู่ในมือลูกจ้างมากขึ้น ซึ่งกลุ่ม Gen Y เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานช่วงที่ประชากรวัยแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง ส่งผลต่อพฤติกรรมในฐานะแรงงานของกลุ่ม Gen Y คือ เลือกลงงานและเปลี่ยนงานบ่อยขึ้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้นำเสนอบทความ เรื่อง “การพัฒนา Generation Y เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศ” ระหว่างรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวมปี พ.ศ. 2562 โดยศึกษาลักษณะกลุ่มคนเจนเนเรชั่นวายจากการทบทวนข้อมูลพบว่า กลุ่มเจนเนเรชั่นวาย (Generation Y) มีลักษณะเด่น ได้แก่ คน Gen Y จะเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้า ปี พ.ศ.2580 เป็นกลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นมากกว่าคน Gen อื่น มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี มีทักษะสูง เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน พฤติกรรมการทำงานที่เน้นความเป็นอิสระ และสามารถจัดระบบการทำงานเองได้มีการใช้จ่ายสินค้าที่ไม่จำเป็นมีแนวโน้มการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ขาดการตระหนักในเรื่องการวางแผนด้านการเงินในอนาคต การแต่งงานช้าและให้ความสำคัญกับการมีบุตรน้อยลง และให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพน้อย

จากลักษณะของคน Gen Y ข้างต้น จะส่งผลต่อการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต เช่น ครัวเรือนโตมากขึ้น ไม่นิยมมีบุตรของคนเจนวายเนื่องจากรักอิสระ ต้องการงานเพื่อประสบความสำเร็จ และการมีสังคมกับเพื่อนฝูง ส่งผลให้ประชากรไทย มีแนวโน้มลดลง และอัตราส่วนการพึ่งพิง (Dependency Ratio) ของประชากรที่ไม่ได้ทำงานต่อประชากรที่ทำงานสูงขึ้น ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงาน และการมีภาระทางการเงินการคลังเพิ่มขึ้นจากการมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่

จำนวนแรงงานที่ลดลงส่งผลต่อความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยจำนวนคน Gen Y จะไม่สามารถทดแทนประชากรสูงอายุที่ออกจากตลาดแรงงานได้ และการจะรักษาระดับการผลิตไว้เท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้น แรงงานจะต้องมีทักษะที่สูงขึ้นเพื่อชดเชยกำลังแรงงานที่ลดลง ส่วนรูปแบบการทำงานที่เป็นอิสระ ต้องการสร้างสมดุลการทำงานกับชีวิตส่วนตัวของคน Gen Y ทำให้คน Gen Y มีแนวโน้มของรายได้ไม่แน่นอน และขาดหลักประกันในการทำงาน ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของหนี้สินส่วนบุคคล ครัวเรือน และความยั่งยืนของระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

รูปที่ 2 การพัฒนา generation Y เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศไทย

ที่มา: (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

นอกจากนี้ ในพฤติกรรมกรบริโภค และการใช้ชีวิตจะมีความเสี่ยงด้านสุขภาพ ทำให้สูญเสียกำลังคนในการพัฒนาประเทศ หรือมีค่าใช้จ่ายที่ต้องดูแลกลุ่มผู้พิการเพิ่มขึ้น สภาพัฒน์ให้ข้อเสนอแนะการยกระดับศักยภาพคน Gen Y สู่อำนาจขับเคลื่อนประเทศไทย จะต้องมีการ “พัฒนาระบบสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อม” ที่เอื้อให้คน Gen Y สามารถทำหน้าที่ในการดูแลบุตร และผู้สูงอายุได้ดีขึ้น ขณะที่ยังคงทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) อาทิเช่น (1) เพิ่มบทบาทของผู้ชายในการเลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบครอบครัวให้มากขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้หญิงตัดสินใจมีบุตรโดยที่ยังมีความก้าวหน้าทางอาชีพได้ (2) การมีสถานรับเลี้ยงเด็กและสถานดูแลผู้สูงอายุที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีราคาที่เหมาะสม ผลการจัดให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไว้วางใจได้ในที่ทำงาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ให้มี “การปรับหลักสูตร” การส่งเสริมการยกระดับทักษะ (Up-skill) และการปรับเปลี่ยนทักษะ (Re-skill) รวมถึงทักษะอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่สอดคล้องกับการพัฒนา

ประเทศ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่เทคโนโลยีไม่สามารถเรียนรู้ได้ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเข้ามากระทบ ขณะเดียวกันต้องพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และการฝึกอบรมที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ (3) เพิ่ม “การสร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยมีระบบหลักประกัน การทำงานที่ตอบสนองต่อรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป มีระบบหลักประกันการทำงานที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปของคน Gen Y การสร้างระบบการออมเพื่อเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงในชีวิตยามเกษียณ อาทิ การส่งเสริมการออมภาคบังคับ รวมถึงจะต้องสร้างทักษะทางการเงิน (4) การส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี” โดยส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมกิจกรรม ทั้งการให้ความรู้และการพัฒนาพฤติกรรม โดยอาศัยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการติดตามและชักจูงให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม (5) รวมถึงการลดปัจจัยเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ ทั้งการแก้ไขปัญหาทางกายภาพของถนน และยานพาหนะให้มีมาตรฐานความปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์สังคมสูงวัยเป็นสิ่งที่หลายประเทศให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งประเทศไทย ปัจจัยที่ก่อให้เกิดสังคมสูงวัยในหลายๆประเทศเกิดจากการลดลงของภาวะเจริญพันธ์ มีสัดส่วนการเกิดลดน้อยลง ในขณะเดียวกันคนไทยกลับมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งดูได้จากโครงสร้างประชากรหรือปิรามิดประชากรที่อยู่ในรูปของระฆังคว่ำ สังคมสูงวัยมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมหลายประการ เช่น ประชากรวัยแรงงานลดลง นั่นคือกลุ่มคนเจนเรชั่นวายที่ลดลง ในขณะเดียวกันกลุ่ม Gen Y เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น แน่ใจว่ากลุ่ม Gen Y ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุในอนาคต รัฐจะต้องแบกรับภาระ หรือใช้งบประมาณจำนวนมากในการดูแล ย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่ม Gen อื่นในอนาคตแน่นอน ฉะนั้นหากกลุ่ม Gen Y ไม่อยากเป็นผู้ป่วยอนาถาในอนาคตหรือเป็นผู้สูงอายุที่แก่ก่อนรวย จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าหลายจังหวัดของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สูงวัยสูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย ซึ่งในหลายพื้นที่มีการจัดทำนโยบาย มาตรการ โครงการต่างๆ หรือในบางพื้นที่จัดทำธรรมนูญสุขภาพอำเภอ ตำบล เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักในการดูแลชีวิตและออกแบบชีวิตของตนเองได้ว่าจะเป็นผู้สูงอายุอย่างไรในอนาคต

1.1.3 ผู้สูงอายุ

การจำกัดคำนิยามและความหมายของผู้สูงอายุเป็นกระบวนการคิดและตั้งเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานในการแยกกลุ่มผู้สูงอายุออกจากกลุ่มอื่น เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกในการดูแลสุขภาพสวัสดิการของรัฐในแต่ละประเทศ ซึ่งมีคำนิยามและความหมายที่น่าสนใจหลากหลาย ความหมาย อาทิเช่น

องค์การสหประชาชาติได้ให้คำนิยามความหมาย ไว้ว่า **ผู้สูงอายุ** หมายถึง ประชากรเพศชาย และประชากรเพศหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปนับตั้งแต่อายุเกิด

องค์การอนามัยโลกให้คำนิยามไว้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตามปีเกิดที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือตามลักษณะของสภาพร่างกาย กำหนดการทางสังคม วัฒนธรรม แลเศรษฐกิจ หรือในหลายประเทศนิยามผู้สูงอายุนับจากผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป

สำหรับประเทศไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ให้คำนิยามความหมาย ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ และมีสัญชาติไทย หรือเรียกว่า ผู้สูงวัย โดยแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุตอนต้น หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 – 69 ปี เป็นกลุ่มที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- 2) ผู้สูงอายุตอนกลาง หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 70 – 79 ปี เป็นกลุ่มที่ร่างกายเริ่มอ่อนแอ เริ่มมีอาการเจ็บป่วย มีโรคประจำตัวและโรคเรื้อรัง
- 3) ผู้สูงอายุตอนปลาย หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่อวัยวะหลายส่วนเริ่มเสื่อมสภาพ มีอาการเจ็บป่วยบ่อยขึ้น หรืออาจมีภาวะทุพพลภาพเกิดขึ้น

ในการศึกษาคำนิยามและความหมายของผู้สูงอายุ หรือที่เรียกกันในบางความหมายว่าผู้สูงวัย ในแต่ละประเทศให้ความหมายหรือนิยามที่แตกต่างกันออกไป คำนิยามเหล่านี้อาจจะมาจากการกำหนดโดยรัฐ หรือมาจากองค์กรต่างๆ จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของผู้สูงอายุในความเข้าใจ ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปนับตั้งแต่อายุเกิดซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของความเชื่อทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และสภาพร่างกาย แต่เป็นการกำหนดอายุที่เป็นตัวเลขที่ชัดเจน

1.1.4 สังคมผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติได้ให้คำนิยามความหมาย ‘สังคมผู้สูงอายุ’ คือ สังคมที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิดและจำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง และได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) Aging society หมายถึง การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กล่าวคือ ประเทศที่มีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ และมีจำนวนประชากรอายุ 65 ปี จำนวนมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2) Aged society หมายถึง สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปี เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

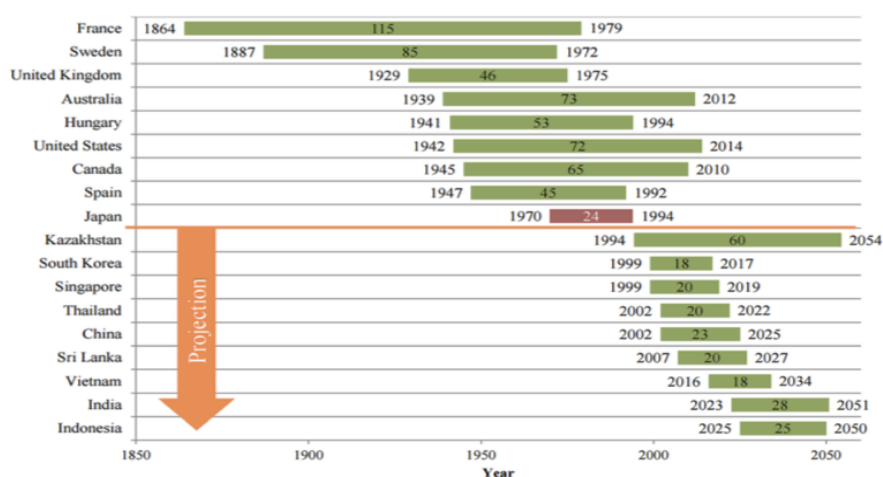
3) Super-aged society หรือ Hyper-aged Society หมายถึง สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด กล่าวคือ ประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนสัดส่วนมากกว่า ร้อยละ 30 ของประชากรทั้งประเทศ

ทั้งนี้ในช่วงปี พ.ศ.2544 -2564 (ค.ศ. 2001-2100) องค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่า โลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ แต่ละประเทศจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แต่จะมีแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โภชนาอาหาร การพัฒนาทางการแพทย์ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 (ค.ศ.2005) โดยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งประเทศ และในช่วงปี พ.ศ.2567 -2568 (ค.ศ. 2024 – 2025) คาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565)

1.1.5 สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุระดับสากล

สำนักกิจการเศรษฐกิจและสังคมประจำสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ (United Nation Department of Economic and Social Affairs) มีการจัดทำรายงาน “World Population Aging 2020 Highlights” ระบุว่าจากข้อมูลเมื่อปี ค.ศ. 2020 ประชากรโลกซึ่งเป็นผู้สูงวัยอายุ ตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวน 727 ล้านคน โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่า ในอีก 30 ปีข้างหน้าจำนวนประชากรสูงอายุทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นจากเดิมมากกว่าเท่าตัว ซึ่งประมาณการว่าจะอยู่ที่ 1.5 พันล้านคน ภายในปี ค.ศ. 2050 การเป็นสังคมผู้สูงอายุนำมาซึ่งความไม่สมดุลของโครงสร้างประชากร ทำให้เกิดผลกระทบในหลายมิติ ซึ่งประเด็นสำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างของกำลังแรงงาน (United Nations 2019) การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมที่มีผู้สูงอายุใน

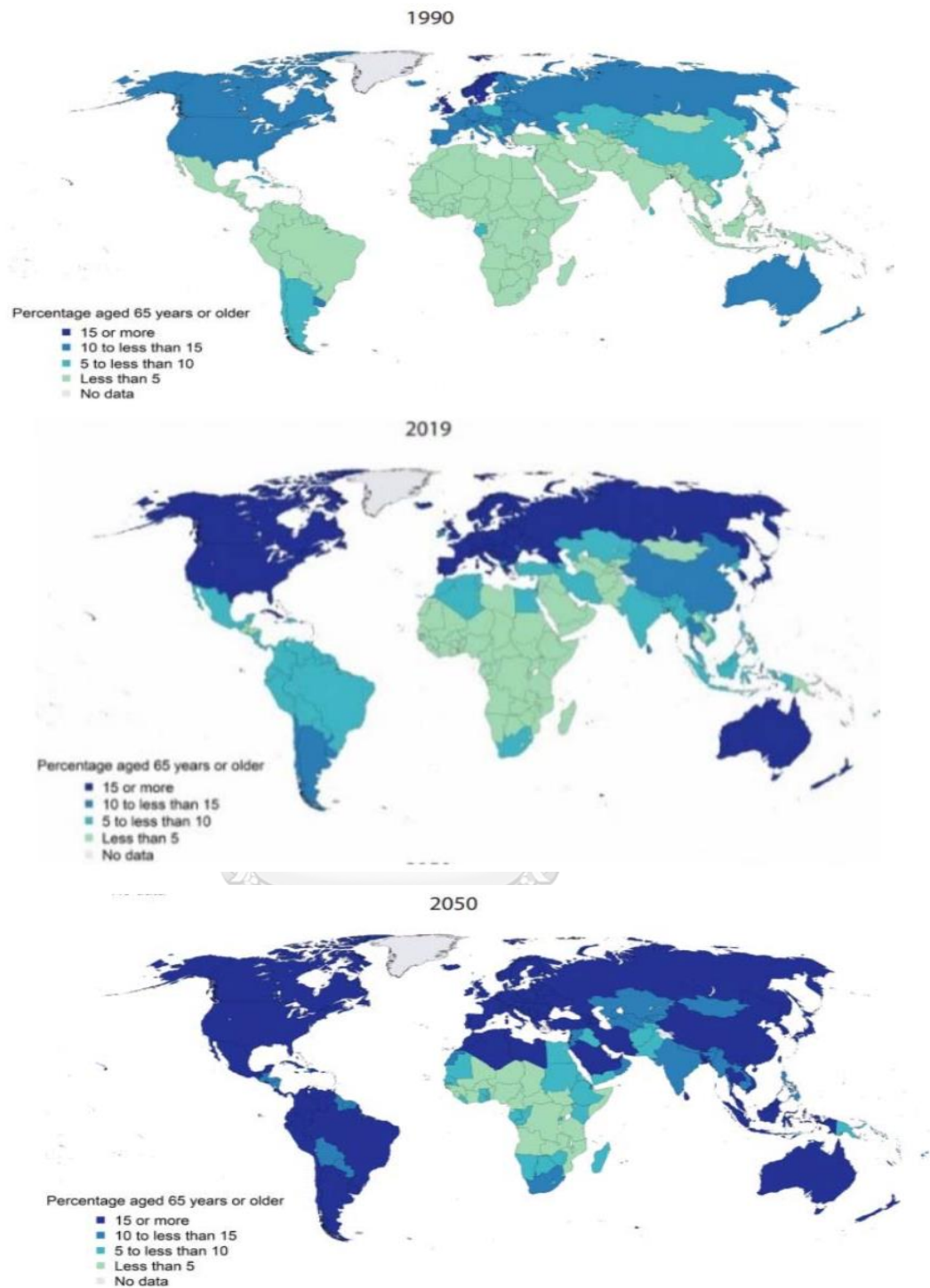
หลายประเทศเกิดขึ้นรวดเร็วกว่าในอดีต โดยในสหภาพยุโรปมีการสำรวจว่าช่วงอายุขัยเฉลี่ยของประชากรในยุโรปเพิ่มขึ้นสามเดือนในทุก ๆ ปี (Bars Lund. 2019: 1) การรับมือกับภาวะสังคมผู้สูงอายุจึงเป็นความท้าทายสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่หลายประเทศให้ความสำคัญและกำหนดไว้ในเป้าหมายหรือแผนเพื่อการพัฒนาประเทศของประเทศนั้น ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นเดียวกัน

Note : The year to the left of the bar designates the year in which the percentage of the population aged 65 and above (aging rate) reached 7%; the number to the right of the bar designates the year when the aging rate attained 14%. The number on the bar designates the years required for that increase.
Source : Hungary by Kinsella and Wan He (2009); Kazakhstan, Vietnam, India, and Indonesia calculated using UN (2015) and others by IPSS (2016)

รูปที่ 3 ระยะเวลาที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงจากสังคมสูงอายุไปสู่สังคมสูงวัยในแต่ละประเทศ
ที่มา: (United Nations ,2019)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รูปที่ 4 ร้อยละของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปในปี ค.ศ. 1990 ค.ศ. 2019 และค.ศ. 2050
 แทบทุกประเทศและทุกพื้นที่กำลังประสบกับความชราภาพ
 ที่มา: (United Nations ,2019)

1) ผลกระทบที่เกิดขึ้น

จากแนวโน้มสังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั่วโลก โดยเริ่มจากประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีและตามมาด้วยประเทศกำลังพัฒนา เมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลง การออมลดลง รัฐบาลมีความจำเป็นต้องที่จะต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการ การรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น การลงทุนลดลงทำให้รายได้ประชาชาติลดลง ทั้งนี้การที่แรงงานลดลงอาจแก้ไขโดยการนำเทคโนโลยีเครื่องจักรมาใช้ทดแทนแรงงานคนหรือใช้แรงงานต่างด้าวซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานมากขึ้น หากไม่มีการเตรียมความพร้อมการจัดสรรทรัพยากรแรงงานที่จะลดลงจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้รายได้ประชาชาติลดลงได้ ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงไปมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมและมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

2) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

(1) ด้านการผลิต จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร มีสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่สัดส่วนของวัยทำงานเท่าเดิมหรือสัดส่วนที่ลดลง ย่อมส่งผลกระทบทำให้การผลิตลดน้อยลง มีผลโดยตรงต่อกระบวนการผลิต ในขณะที่ความต้องการกลุ่มวัยแรงงานเพิ่มสูงขึ้น ในเรื่องของค่าแรงอาจทำให้ค่าแรงสูงขึ้นได้ หรืออาจก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ในหลายประเทศอาจแก้ไขปัญหามาจากการขาดแคลนแรงงาน โดยการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักรเข้ามาทดแทน

(2) แรงงานคน หรือในบางประเทศได้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าว ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น

(3) ด้านการลงทุนและการออม เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เรื่องของความต้องการในการลงทุนย่อมลดลง เพราะเนื่องจากในหลายประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุหรือวัยเกษียณ กลุ่มเหล่านี้ย่อมขาดรายได้ หรือมีรายได้ที่ลดน้อยลง ส่งผลให้การลงทุนและการออมในประเทศลดลง ในขณะที่กลุ่มวัยทำงานที่จะต้องรับภาระมากขึ้น ทั้งในเรื่องของการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้กลุ่มวัยทำงานมีการออมเงินลดน้อยลง และเงินที่ใช้ในการลงทุนก็ลดลงตามไปด้วย ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ โดยรัฐบาลมีความจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการของประชาชนมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการให้บริการด้านสังคม ด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และด้านเศรษฐกิจทำให้ภาพรวมการลงทุนและการออมของประเทศลดน้อยลงเช่นกัน

(4) ด้านผลผลิต ในหลายประเทศที่มีจำนวนสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ผลผลิตการผลิตลดลง ส่งผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ รายได้ประชาชาติชาติลดน้อยลง และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลก็ลดลง

(5) ด้านการคลัง จากการที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น งบประมาณด้านรายจ่ายของประเทศย่อมเพิ่มสูงขึ้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทั้งในด้านการแพทย์ ด้านการสาธารณสุข การบริการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งยังต้องเพิ่มงบประมาณรายจ่ายสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ และถูกทอดทิ้งมากขึ้น ซึ่งสวนทางกับรายได้ที่มีงบประมาณรายได้ลดลง

3) ผลกระทบทางด้านสังคม

(1) ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ในหลายประเทศการที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานมีความจำเป็นที่จะต้องทำงานมากขึ้น เพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุ อีกทั้งยังต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น บางครั้งอาจทำให้ผู้สูงอายุขาดความอบอุ่นหรืออาจถูกทอดทิ้งได้

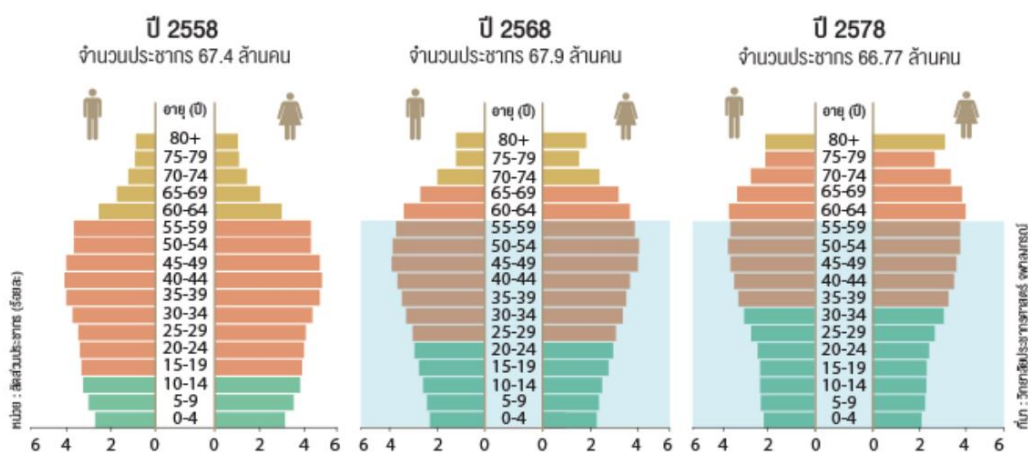
(2) ปัญหาทางด้านสภาพจิตใจ เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ ผู้สูงอายุหลายคนไม่ได้ทำงาน ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงา เกิดความรู้สึกว่าตนเองเหมือนเป็นภาระกับลูกหลาน ไม่ภาคภูมิใจในตัวเอง เกิดความรู้สึกน้อยใจ มีภาวะซึมเศร้าตามมา จึงจำเป็นต้องมีคนดูแลเอาใจใส่

(3) ปัญหาสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุจะมีสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ไม่แข็งแรง ตามกาลเวลา จะต้องใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น ขณะที่ไม่มีรายได้จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก

1.1.6 สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ในอัตราที่เร็วกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในประเทศต่างๆ มักใช้เวลานานถึง 18 – 115 ปี ขณะที่ประเทศไทยใช้เวลาเพียง 20 ปี เท่านั้น เนื่องจากสัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 65 ปี ของไทยกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 13 ในปี พ.ศ.2562 (ค.ศ. 2020) และภายในปี พ.ศ.2578 (ค.ศ. 2036) ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศแรกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) สาเหตุเป็นผลเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น สวนทางกับอัตราการเสียชีวิตที่ลดต่ำลง ในขณะเดียวกันอัตราการเกิดและอัตราการเจริญพันธุ์มีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการวางแผนอย่างเป็นระบบ จากสถิติพบว่าคนไทยมีลูกน้อยลงมากจากราว 6 คนต่อผู้หญิง 1 คนใน 50 ปีที่แล้ว ลดลงเหลือเพียงแค่ 1-2 คนในปัจจุบัน และการที่ภาวะการตายก็ลดลงเนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้คนไทยมีชีวิตยืนยาว จากอายุคาดเฉลี่ยเพียงประมาณ 58 ปีเมื่อ 50 ปีที่แล้ว เป็น 75 ปี ในปัจจุบัน ส่งผลให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มอย่างรวดเร็วและรุนแรง ประเด็นท้าทายจากสังคมผู้สูงอายุที่ปรากฏในขณะนี้ เป็นเพียงบทเริ่มต้นเท่านั้น หากปล่อยไปโดยไม่จัดการสิ่งใดประชากรกลุ่มวัยแรงงาน หรือประชากรช่วงอายุประมาณ 20-50 ปี จะเป็นคลื่นมนุษย์ลูกใหญ่ที่จะเป็นผู้สูงอายุในวัน

ข้างหน้า (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2559) จากข้อมูลการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ.2558 – 2578 รูปแบบโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงไป

รูปที่ 5 ปีรามิตแสดงแนวโน้มจำนวนประชากรปี พ.ศ. 2558 ปี พ.ศ. 2568 และ ปี พ.ศ. 2578
ที่มา: (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2559)

จะเห็นได้ว่าภายใน 20 ปี ประชากรสูงอายุจะเพิ่มเป็น 20 ล้านคน และมีสัดส่วนถึง 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด และที่สำคัญอย่าเข้าใจผิดว่าสังคมสูงวัยเป็นแค่การเพิ่มของประชากรสูงอายุเท่านั้น เพราะที่จริงแล้วสังคมสูงวัยจะเป็นสังคมที่ทั้งจำนวนและสัดส่วนของประชากรวัยเด็ก (อายุน้อยกว่า 15 ปี) และวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) ลดลงไปด้วยเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้สูงอายุไทยกับประเทศในอาเซียน พบว่า ไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุด ขณะที่แรงงานไทยมีแนวโน้มลดลงเร็วกว่าประเทศอื่นๆ อีกทั้งระดับรายได้ต่อหัวของไทยยังต่ำกว่าประเทศอื่นที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ทำให้แรงงานไทยมีแนวโน้ม “แก่ก่อนรวย” สูง และต้องพึ่งพากรัฐและครอบครัวมากขึ้น

1) ผลกระทบที่เกิดขึ้น

สำหรับในประเทศไทยจะพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังคงแก่ลงแต่มีเงินไม่เพียงพอในการใช้จ่ายในยามเกษียณและเป็นค่าใช้จ่ายในช่วงบั้นปลายชีวิต ซึ่งนอกจากเศรษฐกิจนั้นจะไม่โตขึ้นแล้วนั้น ปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานก็จะยิ่งหนักขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเวลาผ่านไปแล้วนั้นจะพบว่าในครอบครัวที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่มีความจำเป็นต้องประหยัด และครอบครัวไหนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ทั้งหมดจะมีการใช้จ่ายที่ต่ำกว่าปกติประมาณ ร้อยละ 30 ซึ่งจะทำให้กำลังซื้อในอนาคตหดหายเป็นอย่างมาก ในการลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทยก็就会有ความยากยิ่งขึ้น และนี่ก็เป็นเหตุผลอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้ตัวเลขในการลงทุนต่างประเทศของบริษัทที่เป็นยักษ์ใหญ่เมืองไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วย

โดยเฉพาะในประเทศ ASEAN ซึ่งประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุจำนวนมากขึ้นในด้านต่อไปนี้

2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

คนไทยส่วนใหญ่ยังคงแก่ลง แต่มีเงินไม่เพียงพอในการเกษียณและใช้จ่ายในช่วงบั้นปลายชีวิต นอกจากเศรษฐกิจจะไม่โตแล้ว ปัญหาแรงงานก็จะยิ่งหนักขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเวลาผ่านไปมีการประเมินไว้ว่าครอบครัวที่มีแต่ผู้สูงอายุต้องประหยัดจะมีการใช้จ่ายที่ต่ำกว่าปกติประมาณ ร้อยละ 30 ซึ่งจะทำให้กำลังซื้อในอนาคตหดหายเป็นอย่างมาก จึงเป็นเหตุผลที่คนไทยอย่างเราจะต้องตระหนักและรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์นี้ อายุของคนไทยจะยืนยาวขึ้น ปัจจุบันมีการเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 75 ปี แต่ในปี 2568 อายุของคนไทยโดยประมาณจะอยู่ที่ 85 ปี ยิ่งอายุยาวนานขึ้น ทำให้ยิ่งต้องเตรียมเงินเยอะขึ้นค่าครองชีพทำให้ของแพงขึ้น ด้วยเงินเฟ้อในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาอยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 4 ปัจจุบันข้าวจานละ 40 บาท อีก 20 ปีข้างหน้าเป็นไปได้ว่าอาจจะถึงจานละ 90 บาท ทุกอย่างแพงขึ้น 2 เท่า เงินเพื่อทำให้ของแพงขึ้น ทำให้ค่าเงินในอนาคตลดลงด้วย ในส่วนของค่ารักษาพยาบาลมีแต่แพงขึ้นปีละร้อยละ 5-8 ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะเบียดเบียนเงินเก็บสำหรับผู้สูงวัยมากที่สุด ผู้สูงอายุเฉลี่ยมีค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลต่อการเข้าโรงพยาบาลหนึ่งครั้ง อยู่ที่ 3 หมื่นกว่าบาท และจะสูงกว่าคนไม่สูงอายุอยู่ประมาณหมื่นกว่าบาท

3) ผลกระทบด้านสังคม

โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลง ยิ่งครอบครัวยุคใหม่มีลูกคนเดียวมากขึ้น จำนวนประชากรวัยทำงานก็มีน้อยลง การพัฒนาประเทศก็จะช้าลง ทำให้เศรษฐกิจก็จะโตช้าลงด้วยเงินเก็บหลักเกษียณไม่เพียงพออีกต่อไป ปัญหานี้อาจจะน่ากลัวที่สุด ลองคิดแบบง่าย ๆ ถ้าเราอายุ 40 ปี ต้องการเงินใช้หลังเกษียณปีละ 240,000 บาท แต่มูลค่าเงินในปัจจุบัน ต้องการเกษียณอายุ 60 ปี หรือ อีก 20 ปี จากเงิน 240,000 บาทที่จะต้อง มี จะกลายเป็นเงิน 530,000 บาทเนื่องจากเงินเฟ้อ 4% ต้องการมีเงินใช้ไปจนถึงอายุไข 80 ปี หรือ อีก 20 ปี ทำให้อาจจะต้องมีเงินขั้นต่ำ 10 ล้านบาทเกิดโรคสุดฮิตในผู้สูงอายุ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2554 ได้ระบุว่า ทุก ๆ 4 นาที จะมีคนไทยที่เสียชีวิตจากมะเร็ง อยู่ 1 คน , ทุกๆ 6 นาที จะมีคนไทยที่เสียชีวิตจากโรคหัวใจ อยู่ 1 คน และทุกๆ 6 นาที จะมีคนไทยที่เสียชีวิตจากโรคเส้นเลือดในสมองแตกอยู่ 1 คน และคนที่มียู่มากกว่า 90 ปี จะมีโอกาสการเกิดอัลไซเมอร์ถึง 30% โดยโอกาสการเกิดของผู้หญิงจะมีมากกว่าผู้ชายถึง 2 เท่า

5) ความสำคัญของการเตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ และแนวทางการปฏิบัติ

การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ มีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่ของการเตรียมเตรียมตัวเพื่อในอนาคตเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ มีอิสระ ไม่เป็นภาระของลูกหลาน สังคม หรือ ประเทศชาติ เพราะในอีก 20-30 ปีข้างหน้ากลุ่มเจนเนอเรชันวัยในปัจจุบันที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยแรงงานจะกลายเป็นผู้สูงอายุในอนาคต หากสามารถเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้าได้ ไม่ว่าจะเป็นใน

เรื่องของหลักประกันความมั่นคงในชีวิตด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ สังคม หรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยเป็นสิ่งที่กลุ่มเจนเนเรชั่นวัยต้องตระหนัก ด้วยลักษณะนิสัย ความคิด และพฤติกรรมของกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยแล้วนั้น หากมีการตระหนักและเตรียมการไว้ล่วงหน้าย่อมส่งผลดีอย่างแน่นอน เพราะเมื่อก่อนนี้เข้าสู่วัยสูงอายุจะได้ไม่เป็นผู้สูงอายุอนาถา หรือเป็นผู้สูงอายุที่เป็นภาระให้กับลูกหลาน ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถ

กล่าวได้ว่า “ยิ่งรู้เร็วยิ่งเตรียมการได้เร็ว” ซึ่งกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยเป็นกลุ่มที่หากมีการเตรียมความพร้อมจะได้เปรียบกลุ่มเจนเนเรชั่นเอ็กซ์ เพราะกลุ่มเจนเนเรชั่นเอ็กซ์มีเวลาในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุได้น้อยกว่า การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุเป็นการวางแผนระยะยาวให้กับกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยว่าในอนาคตการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพมีแนวทางการปฏิบัติ มีดังนี้

(1) ด้านสังคม เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีการทัศนคติในการมองผู้สูงอายุที่ดี โดยการมองว่าผู้สูงอายุไม่ใช่สูงอายุด้วยอายุที่เพิ่มมากขึ้น แต่มองในมุมที่ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มากประสบการณ์ กลุ่มเจนเนเรชั่นวัยควรเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับคนวัยนี้เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจในหลายมิติ

(2) ด้านสุขภาพ ซึ่งร่างกายของกลุ่มวัยผู้สูงอายุไม่เหมือนกับกลุ่มวัยหนุ่มสาวทั่วไป ทั้งในเรื่องของการมองเห็น การได้ยิน หรือสภาพร่างกาย หรือแม้แต่เรื่องจิตใจของผู้สูงอายุด้วย เพราะในอนาคตกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยก็ต้องเป็นผู้สูงอายุอย่างแน่นอน เช่น การจัดตั้งศูนย์สามวัยในโรงเรียน โดยการดึงกลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ปกครองที่ปัจจุบันอยู่ในช่วงวัยทำงานที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นวัย เพื่อร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน โดยกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยสนับสนุนกิจกรรมให้เกิดกิจกรรม และในส่วนของกลุ่มผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาหรือแม้กระทั่งในเรื่องของการตั้งครุฑ มีบุตรรัฐควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้วัยเจริญพันธุ์ที่มีความพร้อมมีการตั้งครุฑที่มีคุณภาพ มีการส่งเสริมและสนับสนุนมารดาที่มีการตั้งครุฑ ตลอดจนจนถึงช่วงเวลาคลอด และหลังคลอด เนื่องจากปัจจุบันพบว่ากลุ่มเจนเนเรชั่นวัยไม่ยอมมีลูก เพราะคนกลุ่มนี้มีแนวความคิดที่ว่าการมีลูกมักมาพร้อมกับค่าใช้จ่าย และกลายเป็นสิ่งที่ผูกมัดระยะยาว ซึ่งขัดแย้งกับพฤติกรรมของกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยที่รักอิสระ มีความต้องการค้นหาตนเอง อยากออกไปเผชิญกับโลกกว้างมากกว่า อีกทั้งกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ระดับสูงขึ้น การสร้างความมั่นคงในชีวิตจึงเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า เมื่อรู้ตัวอีกทีก็เลยเวลาที่พร้อมจะมีลูกแล้ว ปัจจุบันสิ่งที่เห็นภาครัฐออกนโยบายสาธารณะในการลดต้นทุนและเข้ามาสนับสนุนการมีลูก อาทิเช่น การปรับปรุงโครงสร้างระบบประกันสังคมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคลอดบุตร หรือแม้แต่ในหน่วยงานภาคเอกชนหลายๆที่เริ่มปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในด้านที่ต้องทำงานไปด้วยดูแลลูกไปด้วยได้ เช่น มีศูนย์ดูแลเด็กในสถานที่ทำงาน หรืออนุญาตให้ลาเลี้ยงลูกอย่างยืดหยุ่น พ่อสามารถเข้ามามีบทบาทในการช่วยเลี้ยงดูลูก เป็นต้น

(3) ด้านเศรษฐกิจ มีการเตรียมการเพื่อเป้าหมายในอนาคตเมื่อเป็นผู้สูงอายุ มีการวางแผนค่าใช้จ่าย มีการออมเงินเพื่อวัยเกษียณอายุ มีแหล่งรายได้ เพื่อเป็นหลักประกันชีวิต เพราะเวลาเป็นทั้งมิตรและศัตรูในการวางแผนการเงิน เรียกได้ว่า “ออมเร็ว พร้อมมาก”

4) การดำเนินงานของประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุของประชากร

จากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ที่มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยแรงงานมีจำนวนสูงสุดและลดลงอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ในขณะที่อัตราการเจริญพันธุ์รวมทั้งประเทศมีแนวโน้มลดลง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร , 2562) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบตามแผนแม่บทประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ดังนี้

(1) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบกลไกรองรับที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย โดยส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมบนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และช่วงอายุต่างๆ พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สร้างครอบครัวอบอุ่น เข้มแข็ง เน้นการส่งเสริมการเกื้อกูลกันของสมาชิกในครอบครัว และมีระบบการจัดการที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย
- ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก สนับสนุนงานด้านวิชาการและนวัตกรรม เพื่อให้องค์กรเครือข่ายชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีกลไกในการพัฒนาระดับพื้นที่ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนา ศักยภาพของประชาชนระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูล การศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพ และการพัฒนาอาชีพ เพื่อผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

(2) การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย โดยเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมงานอนามัยแม่และเด็ก เพื่อส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- มีการเตรียมความพร้อมทั้งสุขภาพะ เจตคติ ความรู้ และทักษะให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ มีการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก รวมถึงการกำหนดมาตรการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง มีการจ้างงานที่ยืดหยุ่น ภาครัฐให้ผู้ชายมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ในบ้านและดูแลบุตรมากขึ้น
- มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีสมวัยทุกด้าน อาทิ ทักษะด้านสมอง ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ ทักษะด้านการวางแผนและการจัดระบบ ทักษะการรู้จักประเมินตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมให้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน

(3) การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น มีการปลูกฝังการเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีภูมิคุ้มกันทางสังคม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- มีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะในการการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหา หรืออาชญากรรมต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- มีการพัฒนาทักษะการวางแผนชีวิต และการวางแผนด้านการเงิน เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับโลกการทำงาน
- มีการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ และความถนัด หรือที่มีความสนใจ
- มีการพัฒนาทักษะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีการบ่มเพาะการเป็นนักคิด เป็นผู้ประกอบการใหม่ รวมถึงมีทักษะชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคมที่อยู่ในรูปแบบสังคมพหุวัฒนธรรม
- ส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความเขาวาน์ ปัญหา ความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนภูมิคุ้มกันต่างๆในการดำเนินชีวิต

(4) การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ในช่วงวัยแรงงาน มีแนวทางการในการดำเนิน ดังนี้

- ยกระดับศักยภาพ ทักษะ สมรรถนะของคนในช่วงวัยแรงงานอย่างต่อเนื่อง การทำงานมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความ ต้องการของตลาดงาน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของ เศรษฐกิจ และผลิตภาพเพิ่มขึ้นให้กับประเทศ
- เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ มีความรู้ ความเข้าใจทักษะทาง การเงิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง และเป็นหลักประกันรายได้ของตนเองและของ ครอบครัว ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับวัยทำงานผ่านระบบการ ค้ำครองทางสังคมและการส่งเสริมการออม เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงเมื่อ เข้าสู่วัยสูงอายุ
- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ สามารถพัฒนาและต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ และมีโอกาสในการ เลือกรับประกอบอาชีพการทำงานที่สร้างงาน
- ส่งเสริมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งคนไทยและต่างชาติที่มีความสามารถพิเศษใน ต่างประเทศ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ รวมถึงการส่งเสริม และสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถให้สามารถแสดงศักยภาพในการทำประโยชน์และ การสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญใน แต่ละสาขาที่มีความจำเป็น และขาดแคลนจากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทย
- ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานที่เป็นผู้ที่เคยกระทำความผิด โดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และสร้างศักยภาพให้สามารถประกอบอาชีพ เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ และอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

จากการศึกษาจะเห็นได้ประเทศไทยมีการสนับสนุนนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ ที่เป็นการเตรียมความพร้อมให้ทุกกลุ่มวัยได้มีการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุในหลายภาคส่วน อย่างไรก็ตาม ในการเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มเจนเรชั่นวัยให้เข้าสู่วัยสูงอายุนั้น การดำเนินงานของรัฐบาลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุมีตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีการเก็บเงินตั้งแต่ยังอายุน้อย โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาค

แบบสมัครใจ โดยรัฐจัดให้กับแรงงานนอกระบบที่ไม่มีสวัสดิการอื่นใดรองรับ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป พ่อบ้าน แม่บ้าน รวมไปถึงนักเรียน นักศึกษา เพื่อที่จะได้มีเงินบำเหน็จบำนาญไว้ใช้จ่ายในยามที่แรงงานเกษียณอายุซึ่งเหมือนแรงงานในระบบจากเงินออมที่ได้สะสม และรัฐได้มีการสมทบเงินเพิ่มตามช่วงอายุของสมาชิก โดยมีเป้าหมายที่สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งยังสร้างหลักประกันที่มั่นคงในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างความมั่นคงของผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่พอเพียงจนถึงวัยเกษียณ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในการพัฒนาคนในหลากหลายมิติ เพิ่มศักยภาพให้เกิดความตระหนกเพื่อให้เกิดความตระหนก รู้เรื่องการออมเงิน เพื่อความมั่นคงในวัยสูงอายุที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดของความสำเร็จและเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2565) โครงการสนับสนุนให้การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยโครงการอบรมเกษตรกรยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Young Smart Farmer) เป็นโครงการอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรเข้าร่วมกลุ่มเป็นเครือข่าย เป้าหมายหลักที่สำคัญคือ การพัฒนากลุ่มคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำด้านการเกษตรสามารถพัฒนาและนำพาการเกษตรที่อยู่ในระดับท้องถิ่นสู่ระดับสากล ซึ่งมีเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด ระดับพื้นที่เขต จนถึงระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเกษตรกรรม เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ใช้หลักการให้คนรุ่นใหม่ตั้งศักยภาพของตนเองในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ลงมือทำ โดยมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ แลมูลค่าให้แก่ผลผลิตและการตลาด อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาให้เกษตรกรรุ่นใหม่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรกรรมและสามารถเข้าใจความต้องการ มีการเข้าถึงการเกษตรระดับท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว มีความทั่วถึงอย่างแท้จริง ในการสมัครเป็นเกษตรกรยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Young Smart Farmer) มีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีการบริหารจัดการการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการเพาะปลูก พัฒนาระบบการตลาด สามารถบริหารจัดการการเกษตรและเข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาทางการเกษตรที่เกิดขึ้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อยอดการเกษตรของประเทศไทยต่อไป

(2) มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สิ่งใหม่ๆ ให้กับวงการอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรกรแปรรูปในเชิงผู้ประกอบการ โดยสามารถริเริ่ม สร้างสรรค์ แนวคิด นวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง สามารถช่วยในการพัฒนาผลผลิต ศักยภาพทางการผลิตสินค้าทางการเกษตร และเพิ่มมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรได้

(3) เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น โดยมีการเชื่อมโยงชุมชนเข้ามาเป็นเครือข่ายให้กว้างขวาง เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่

ในท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความเติบโต แข็งแกร่ง และมีศักยภาพความสามารถในการแข่งขันก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้

กระบวนการอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Young Smart Farmer) มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ขั้นตอน Getting Idea คือ การพัฒนาแนวคิดสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ ด้วยกระบวนการริเริ่ม สร้างสรรค์ มีแนวคิดใหม่ๆเกี่ยวกับการเกษตร และสามารถนำแนวคิดเหล่านั้น เปลี่ยนเป็นความรู้ นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่และร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจ และสามารถนำมาพัฒนาการเกษตรได้

(2) ขั้นตอน Set Up Project คือ การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเกษตรด้วยนวัตกรรม มีการนำนวัตกรรม (Innovation) ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อให้ตามเทรนด์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งสามารถปรับตัวในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Smart Farm) อยู่เสมอ มีรูปแบบการทำตลาดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Digital Marketing) มีการติดต่อ สื่อสาร ผ่านการทำตลาดออนไลน์ เพื่อให้การเกษตรเข้าถึงกลุ่มคนได้มากยิ่งขึ้น

(3) ขั้นตอน (Startup Entrepreneur) คือ พัฒนาให้ผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่พัฒนาทักษะสู่ธุรกิจเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมและผลักดันการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นเจ้าของกิจการ การเกษตร และสามารถพัฒนาธุรกิจทางการเกษตรให้เติบโต แข็งแกร่ง พลิกโฉมวงการเกษตรให้ทันยุคดิจิทัล

(4) ขั้นตอน Go to Global คือ การยกระดับผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่สู่ความเป็นมืออาชีพในระดับสากล โดยการรวมเอาเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการสร้างการแข่งขันด้านการเกษตรของไทยออกสู่ระดับโลกได้

ทั้งนี้ในการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจโครงการอบรมเกษตรกรยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Young Smart Farmer) สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานการเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดที่อยู่ทั่วประเทศ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) , 2561)

1.1.7 จังหวัดปัตตานี

1) ที่มาของจังหวัดปัตตานี

“ปัตตานี” เป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพียบพร้อมด้วยแหล่งประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตที่หลากหลาย และยังมีความพร้อมในทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย นับเป็นอีกจังหวัดที่ดึงดูดด้วยวิถีชีวิตของผู้คนและสภาพภูมิประเทศ ซึ่งมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลานาน เนื่องด้วยความเหมาะสมของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะทำเลที่ตั้งติดทะเล มีอ่าวที่สามารถกำบังคลื่นลม และเป็นที่ยอดเรือ จึงเป็นจุดนัดพบของพ่อค้านักเดินเรือจากโลกตะวันตกและตะวันออก ประกอบกับปัตตานีมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น สินแร่ เครื่องเทศ ของป่า และพืชพรรณธัญญาหารอื่น ๆ สามารถติดต่อค้าขายทางทะเลกับเมืองท่าอื่นๆ บนคาบสมุทรมาลายูและภูมิภาคใกล้เคียง โดยเป็นที่รู้จักในนาม **“อาณาจักรลังการสุกะ”**

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 1 (ประมาณเกือบ 2,000 ปีที่ผ่านมาระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-16) ศูนย์กลางการปกครองของลังกาสุกะ อยู่บริเวณเมืองโบราณยะรัง โดยมีเมืองโกตามลิกขัย เป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางการปกครองมีความเจริญรุ่งเรือง (ดังปรากฏร่องรอยฐานเจดีย์ในพุทธศาสนาจำนวนมากว่า 30 แห่ง ในพื้นที่ประมาณ 9 ตารางกิโลเมตร)

พุทธศตวรรษที่ 18-19 ปรากฏเมืองท่าแห่งใหม่ชื่อ “ปะตานี” มีเรือสินค้าจากชาติต่างๆ ได้แก่ โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ ญี่ปุ่น จีน อินเดีย ชาวอาหรับ และ เปอร์เซีย เป็นต้น มาจอดแวะพักและทำการค้าขายเป็นจำนวนมาก ประกอบกับอาณาจักรลังกาสุกะเริ่มเสื่อมลง ชายฝั่งทะเลต้นเงินแม่น้ำเปลี่ยนทางเดิน ศูนย์กลางของการศึกษาและเผยแพร่ศาสนาอิสลามที่สำคัญของภูมิภาคนี้ และเป็นที่รู้จักในชื่อ “ปัตตานีดารุสลาม” จนได้รับการเรียกขานกันว่า “ระเปียงเมกกะ”

ต่อมาในปี พ.ศ. 2351 ปัตตานี แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ เมืองตานี ยะหริ่ง หนองจิก สายบุรี ระแงะ รามันท์ และยะลา ในปี พ.ศ. 2388 ศูนย์กลางการปกครองของเมืองปัตตานี ย้ายมาอยู่ที่จะบังติกอ ติดกับแม่น้ำปัตตานีในปัจจุบัน ส่วนศูนย์กลางการค้าในระยะแรกอยู่ใกล้ปากแม่น้ำบริเวณหัวตลาด เป็นย่านชาวจีนหรือไชนาทาวน์ในสมัยนั้น เมืองปัตตานีแห่งใหม่จึงเจริญเติบโตสืบต่อมาระทั่งบัดนี้ สำหรับหัวเมืองอื่น สมัยเดียวกัน ได้แก่ สายบุรี หนองจิก และยะหริ่ง ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดปัตตานี ระแงะเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนราธิวาส และรามันท์ (ปัจจุบันใช้ชื่อรามัน) เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา (สำนักงานจังหวัดปัตตานี ,2561)

รูปที่ 6 แผนที่รัฐปัตตานีขึ้นอยู่กับอาณาจักรสยาม เมื่อปี พ.ศ. 2300
ที่มา: (ฐานข้อมูลภาคใต้ จังหวัดปัตตานี, 2561)

2) ที่ตั้งของจังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 1,055 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,212,723 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

รูปที่ 7 แผนที่จังหวัดปัตตานี

ที่มา: (สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2565)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

3) สภาพพื้นที่

พื้นที่จังหวัดปัตตานีแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ประกอบด้วย พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ที่เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัดมีหาดทรายยาว และเป็นที่ยราบชายฝั่งกว้างประมาณ 10 – 30 กิโลเมตร พื้นที่ราบลุ่มบริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานี ไหลผ่านที่ดินมีความเหมาะสมในการเกษตรกรรมและพื้นที่ภูเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

4) สภาพภูมิอากาศ

ฤดูกาลของจังหวัดปัตตานีแบ่งตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือน มกราคม ถึงกลางเดือน พฤษภาคม และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนมกราคมเป็นระยะเวลา 9 เดือน

5) ขอบเขตการปกครอง

จังหวัดปัตตานีแบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้าน โดยมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง (เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองตะลุมปัน) เทศบาลตำบล 15 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 96 แห่ง

6) ข้อมูลประชากร

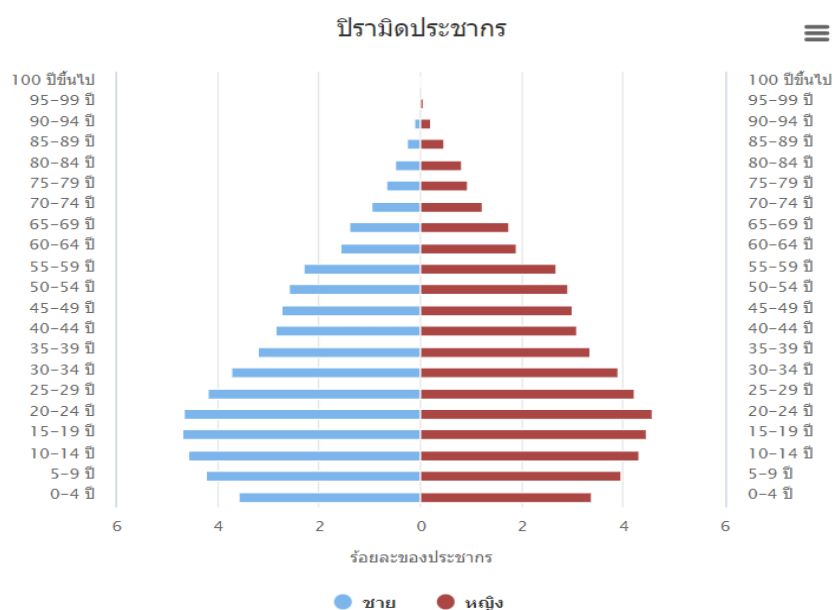
จังหวัดปัตตานีมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 724,405 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่แยกตามอำเภอ จำนวน 12 อำเภอ อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ อำเภอเมืองปัตตานี จำนวน 136,601 คน รองลงมาคือ อำเภอยะรัง จำนวน 94,982 คน อำเภอยะหริ่ง จำนวน 89,027 อำเภอหนองจิก จำนวน 81,828 คน และอำเภอสายบุรี จำนวน 70,845 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในจังหวัดปัตตานี แยกตามอำเภอ

พื้นที่	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	บ้าน (หลัง)
อำเภอเมืองปัตตานี	65,627	70,974	136,601	46,062
อำเภอโคกโพธิ์	33,554	35,248	68,802	20,587
อำเภอหนองจิก	43,734	39,094	81,828	20,461
อำเภอปะนาเระ	23,117	23,921	47,036	11,986
อำเภอมายอ	30,431	31,128	61,559	13,683
อำเภอทุ่งยางแดง	12,126	12,565	24,691	5,682
อำเภอสายบุรี	34,688	36,166	70,845	17,574
อำเภอไม้แก่น	6,382	6,559	12,941	3,312
อำเภอยะหริ่ง	44,286	44,741	89,027	20,253
อำเภอยะรัง	47,493	47,489	94,982	22,463
อำเภอกะพ้อ	9,269	9,524	18,793	4,369

พื้นที่	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	บ้าน (หลัง)
อำเภอแม่ลาน	8,486	8,803	17,289	4,367
ยอดรวมทั้งหมด	358,193	366,212	724,405	190,799

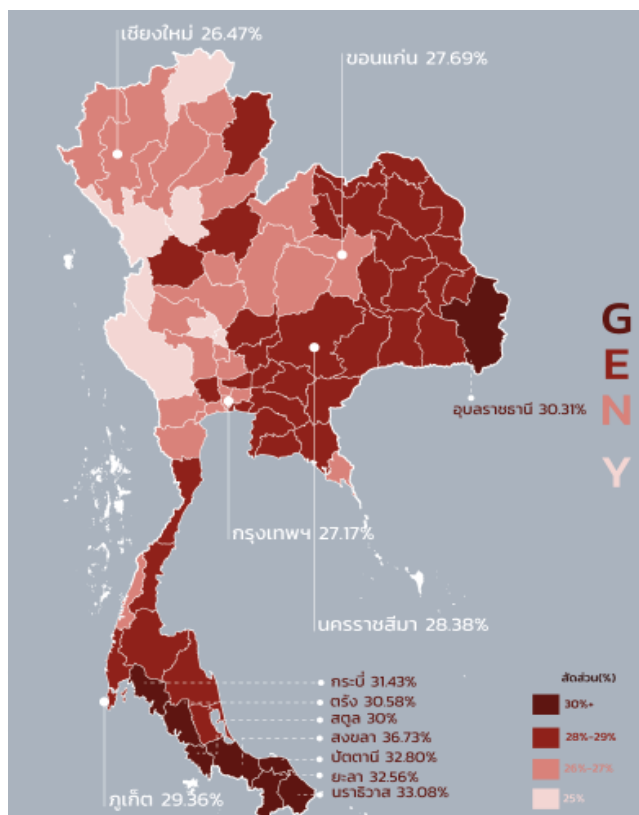
ที่มา สำนักสถิติแห่งชาติ ปี 2564)

รูปที่ 8 ปิรามิดประชากรจังหวัดปัตตานีแยกตามเพศ และอายุ

(ที่มา : (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

จากการศึกษาข้อมูลประชากรในกลุ่มเจเนเรชันวายของ TERRABKK ปี พ.ศ. 2561 พบว่า จังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเจเนเรชันวายสูง เมื่อเทียบจากจำนวนประชากรทั่วไปรายจังหวัดอยู่ที่ร้อยละ 32.80 และเป็นจังหวัดหนึ่งในจังหวัดทางภาคใต้ที่มีกลุ่มวัยทำงานที่อยู่ในเจเนเรชันวายที่สูงเป็นอันดับที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆในจังหวัดภาคใต้

รูปที่ 9 สัดส่วนกลุ่ม Gen Y ในประเทศไทย

ที่มา: (TERRABKK, 2561)

7) สภาพเศรษฐกิจและสังคม

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีฐานทางเศรษฐกิจอยู่กับภาคการเกษตรเพราะว่าเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่ใช้สำหรับการเพาะปลูกพืชโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยางพารา ข้าวและปาล์มน้ำมัน รวมทั้งจังหวัดปัตตานียังมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลโดยเฉพาะพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และเป็นพื้นที่ทำกินของประชาชนมาอย่างยาวนานทั้งในเรื่องของการทำประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น จังหวัดปัตตานียังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล ดังนั้น จังหวัดจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทั้งภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี แม้ว่าจังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 แต่จากผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจังตลอด ที่ผ่านมามีพบว่า จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีกรก่อเหตุความรุนแรงมีจำนวนที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวน หมู่บ้านอยู่ที่มากกว่าร้อยละ 80 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 ซึ่งการรักษา

จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีการก่อเหตุความรุนแรง จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของจังหวัดในอนาคต

อย่างไรก็ตามยังมีมิติการพัฒนาทางสังคมในเรื่องของความเท่าเทียมกัน 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้แก่ มิติเรื่องการศึกษา มิติเรื่องชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม และมิติเรื่องการทำมาหากินและรายได้ ซึ่งการแก้ไขปัญหาในมิติเหล่านี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะในมิติด้านการศึกษาและมิติทางด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม จะเป็นการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน (แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี , 2562)

8) สถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย หลายจังหวัดในประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุ ซึ่งสถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปปี 2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2562) จำนวน 88,853 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 38,349 คน คิดเป็นร้อยละ 43.61 และเพศหญิง 50,504 คน คิดเป็นร้อยละ 56.84 (สนับสนุนข้อมูลจากสำนักงานปกครองจังหวัดปัตตานี) เทียบกับจำนวนประชากร ทั้งหมดในจังหวัดปัตตานีจำนวน 655,259 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56 ถือว่าจังหวัดได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งหากสัดส่วนของผู้สูงอายุเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งจังหวัดแสดงว่าจังหวัดได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความต้องการด้านแรงงานในจังหวัดปัตตานีมีการประมาณความต้องการแรงงานเพิ่มในจังหวัด พบว่า ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีความต้องการแรงงานเพิ่มน้อยลงทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 จนถึงปี พ.ศ.2565 โดยรวมมีจำนวนความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 3,731 คนต่อปี โดยเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อขยายตำแหน่งงานจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 1,539 คนต่อปี และความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไปจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 2,193 คนต่อปี ในภาคบริการมีความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1,883 คนต่อปี แบ่งเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อขยายตำแหน่งงานจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 762 คนต่อปี และเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไปจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 1,121 คนต่อปี ในภาคเกษตรกรรม มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มรวมเฉลี่ยเท่ากับ 792 คนต่อปี แบ่งเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อขยายตำแหน่งงานเฉลี่ยเท่ากับ 382 คนต่อปี และเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไปจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 410 คนต่อปี ส่วนในภาคอุตสาหกรรม มีความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มรวมเฉลี่ยเท่ากับ 1,057 คนต่อปี แบ่งเป็นความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อขยายตำแหน่งงานจำนวนเฉลี่ย เท่ากับ 395 คนต่อปี และความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 662 คนต่อปี (สำนักงานแรงงานจังหวัดปัตตานี, 2563)

ตารางที่ 2 ผลการคาดประมาณการความต้องการแรงงานส่วนเพิ่ม ความต้องการแรงงานเพื่อเพิ่มขยายหรือลดตำแหน่งงาน และความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อการทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป จำแนกตามสาขาการผลิตหลัก จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ.2560 - 2565

หน่วย : คน

สาขาการผลิต	2560	2561	2562	2563	2564	2565	ค่าเฉลี่ย
ความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มรวม							
ภาคเกษตรกรรม	894	849	808	769	732	698	792
ภาคอุตสาหกรรม	1161	1114	1072	1034	997	962	1,057
ภาคบริการ	2083	1996	1915	1838	1765	1698	1,883
รวม	4,138	3,959	3,795	3,641	3,494	3,358	3,731
ความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน							
ภาคเกษตรกรรม	488	442	398	358	320	284	382
ภาคอุตสาหกรรม	506	457	411	371	332	294	395
ภาคบริการ	975	882	796	714	637	567	762
รวม	1,969	1,781	1,605	1,443	1,289	1,145	1,539
ความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มเพื่อการทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป							
ภาคเกษตรกรรม	405	408	409	411	413	414	410
ภาคอุตสาหกรรม	654	657	661	663	666	668	662
ภาคบริการ	1,109	1,114	1,120	1,124	1,128	1,132	1,121
รวม	2,168	2,179	2,190	2,198	2,207	2,214	2,193

9) การดำเนินงานของจังหวัดปัตตานี เพื่อการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานของจังหวัดที่มีส่วนช่วยในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ดังนี้

- โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการรัฐบาลได้กำหนดการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหลักการคือ การส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาในภาคเกษตรและชนบท เน้นพื้นที่ จังหวัดปัตตานีจัดทำขึ้นมาเพื่อบูรณาการ ประสานงานการปฏิบัติของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยเตรียมเจเนเรชั่นวัยในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุในเรื่องของรายได้การออม เพื่อความมั่นคงทางการเงินของครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ ลดค่าใช้จ่าย สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพิ่มอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังเกิดความสามัคคีในชุมชน และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- โครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ OTOP และเพิ่มช่องทางการตลาดด้วยกลไกประชารัฐ เป็นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการแข่งขัน เพิ่มยอดจำหน่าย ขยายช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์จังหวัดให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการฝึกทักษะทางอาชีพให้กับกลุ่มเจเนเรชั่นวัย หรือกลุ่มวัยแรงงานที่กำลังเข้าสู่ตลาดงาน ซึ่งโครงการนี้มาจากนโยบายการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้

อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ จังหวัดปัตตานีในการเป็นต้นแบบเมืองเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าและครบวงจรและ ผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลคุณภาพของประเทศ การค้า การท่องเที่ยวและบริการ เชื่อมโยง นานาชาติ เป็นสังคมแห่งความหลากหลายที่น่าอยู่ และสันติสุข

- โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการ อยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดปัตตานี คือ เมือง ต้นแบบเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าและครบวงจรและผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลคุณภาพของ ประเทศ การค้า การท่องเที่ยวและบริการ เชื่อมโยงนานาชาติ เป็นสังคมแห่งความ หลากหลายที่น่าอยู่ และสันติสุข เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ภาษา และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โครงการพัฒนาขีด ความสามารถด้านการแข่งขันของผู้ประกอบการ ภาคการค้าการลงทุน เพื่อพัฒนาขีด ความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการภาคการผลิตทั่วไป ภาคการผลิตสินค้าฮา ลาล ภาคการค้า ภาคการบริการ และภาคการท่องเที่ยวในจังหวัดปัตตานี และเพื่อเพิ่ม ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร
- โครงการสนับสนุนการศึกษาของเยาวชนจังหวัดปัตตานี ปลูกฝังให้เยาวชนมีระเบียบวินัย มี คุณธรรม ยกระดับศักยภาพการศึกษา ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ได้แสดงออกถึงความสามารถ ในศักยภาพของตนเองออกสู่สาธารณชน มีสุขภาพอนามัยที่เข้มแข็ง แข็งแรง และมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี
- โครงการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจังหวัดปัตตานี เป็นการสร้างกระแส ค่านิยม เสริมภูมิคุ้มกันทางจิตใจในเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด พัฒนาศักยภาพ คุณภาพ เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง สร้างความเข้าใจและยอมรับปัญหา ยาเสพติดโดยให้โอกาสกลับมาเป็นคนดีของสังคม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มประชาชนและเยาวชนทั่วไป
- โครงการยกระดับการจัดการความมั่นคงเชิงพื้นที่สู่ปัตตานีเมืองแห่งสันติสุขที่ยั่งยืน โดยสร้าง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลความปลอดภัยหมู่บ้าน/ตำบล สร้างความเชื่อมั่น ในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกัน ปราบปราม เฝ้าระวังภัยคุกคามต่อประชาชน ความมั่นคงของจังหวัด เสริมสร้างความเข้าใจ แสวงหาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน และสามารถ ดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

- โครงการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพจังหวัดปัตตานี ช่วยเหลือกำลังแรงงานผู้ได้รับผลกระทบด้านอาชีพให้มีการพัฒนาทักษะด้านอาชีพนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ภายในพื้นที่ชุมชน สนับสนุนการบรรเทาให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเข้าไปพัฒนาปรับปรุงพื้นที่สาธารณประโยชน์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตามแนวทางประชารัฐร่วมใจพัฒนาชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของประชาชน
- โครงการเผยแพร่ความรู้เรื่องประกันสังคมสู่สถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันสังคมที่ถูกต้องให้กับนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และขยายเครือข่ายงานประกันสังคมไปยังกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ให้ได้รับความรู้ถึงหน้าที่พึงปฏิบัติ สิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับอย่างถูกต้อง ทั้งสามารถเผยแพร่ความรู้เรื่องการประกันสังคมไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้
- โครงการฝึกอบรมหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงาน สาขา เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยมาตรฐานการปฏิบัติงานเพิ่มผลผลิตภาพแรงงาน สู่ SME 4.0 ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจลำดับขั้นการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้วยเครื่องมือการไหลของงาน เน้นการบูรณาการความรู้สหสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

จากข้อมูลในตาราง จะเห็นได้ว่าการศึกษาพบว่า จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการที่เน้นเป็นกลุ่มภาพรวมเป็นหลัก อาทิเช่น กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มวัยเรียน กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ แต่โครงการเหล่านี้มีส่วนในการช่วยเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายอย่างเช่นกัน อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่า จังหวัดปัตตานีเน้นกระบวนการจัดทำแผน แผนงาน โครงการ ที่เป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุมากกว่าในส่วนการดำเนินงานในวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย จังหวัดปัตตานีได้มีการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพในมีรายได้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่างๆ เพื่อยกระดับการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น เมื่อวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นวายมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ย่อมส่งผลต่อการเป็นผู้สูงอายุในอนาคตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.8 อำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1) ที่มาของอำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รูปที่ 10 ขบวนเสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) เมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตร
สุริยุปราคาที่ตำบลโคโคโพธิ์ อำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. 2472

(ที่มา: เว็บไซต์ฐานข้อมูลจดหมายเหตุจังหวัดปัตตานี หอสมุดจอร์น เอฟ เคนเนดี
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2443 (ร.ศ. 119) อำเภอโคโคโพธิ์ ตั้งขึ้นอยู่กับเมืองหนองจิก ซึ่งเป็นเมือง 1 ใน 7 หัวเมืองที่แยกออกมาจากเมืองปัตตานีตั้งแต่ดั้งเดิม เมืองดั้งเดิมของจังหวัดปัตตานี ได้แก่ เมืองปัตตานี เมืองหนองจิก เมืองยะหริ่ง เมืองสายบุรี เมืองยะลา เมืองระแงะ และเมืองรามัน ต่อมาในปี พ.ศ.2449 (ร.ศ. 125) ได้มีการสถาปนามณฑลปัตตานี โครโพธิ์ได้มีการยกฐานะเป็นอำเภอ โดยมีการแยกออกจากอำเภอหนองจิกเป็นอำเภอใหม่ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “อำเภอเมืองเก่า” ปัจจุบันตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านนาเกตุ ตำบลมะกรูด และได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอมะกรูด”

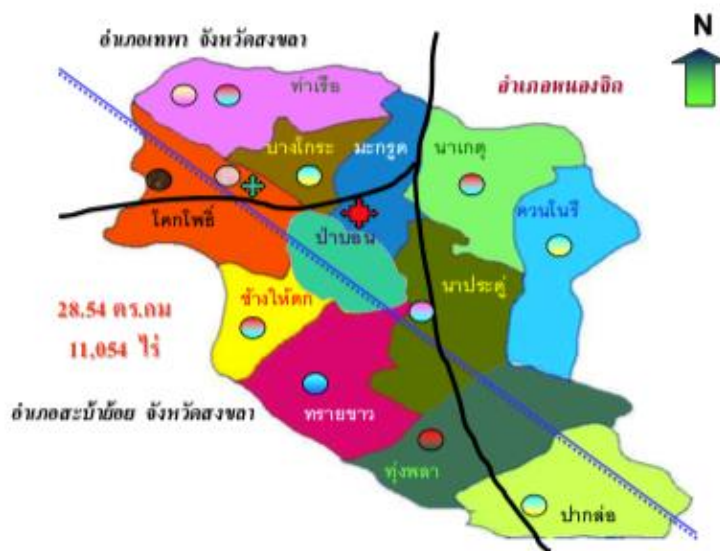
ในปี พ.ศ. 2472 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ได้เสด็จมาทอดพระเนตรสุริยุปราคา จึงได้พิจารณาหาสถานที่ตั้งกล้องดูดาว และหาที่ประทับ ทรงเห็นว่าหลังสถานีรถไฟโคโคโพธิ์ (สถานีรถไฟปัตตานีในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นที่ว่าการอำเภอมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการสร้างที่ประทับจึงได้สร้างพลับพลา และที่พักสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ตามเสด็จในครั้งนั้น และเมื่อเสร็จ

การรับเสด็จ จึงได้มอบให้สถานที่ก่อสร้างนั้นที่มีอาคารจำนวนหลายหลัง ให้ใช้เป็นที่ว่าการอำเภอและบ้านพักของข้าราชการ

ปี พ.ศ. 2482 ได้มีการเปลี่ยนชื่อจากอำเภอมะกูดมาเป็น อำเภอโคกโพธิ์ ตามชื่อของตำบลของอำเภอโคกโพธิ์จนปัจจุบันมีอายุถึง 122 ปี

2) ที่ตั้งของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

อำเภอโคกโพธิ์ เป็น 1 ใน 12 อำเภอของจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 6 องศา 43 ลิปดา 46 ฟลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 101 องศา 5 ลิปดา 46 ฟลิปดาตะวันออก ห่างจากจังหวัดปัตตานีประมาณ 26 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์มีเนื้อที่ประมาณ 339.4 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 212,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของพื้นที่จังหวัดปัตตานี อำเภอโคกโพธิ์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังต่อไปนี้

รูปที่ 11 แผนที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

(ที่มา: สืบค้นจากเว็บไซต์อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี , 2565)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอหนองจิก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอแม่ลาน
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมืองยะลา (จังหวัดยะลา) และอำเภอสะบ้าย้อย (จังหวัดสงขลา)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา (จังหวัดสงขลา)

3) สภาพพื้นที่

ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและราบลุ่มบางส่วน ทางทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก มีเทือกเขาสันกาลาศรีทอดผ่านเป็นแนวยาวสลับกับเนินเขาและที่ลาดเชิงเขา พื้นที่ส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ ลักษณะดินเป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนทรายและดินร่วนเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว สวนผลไม้ สวนยางพารา และการเกษตรอื่นๆ

4) เขตการปกครอง

อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แบ่งพื้นที่ตามเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 82 หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 14 แห่ง เทศบาล 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง อำเภอโคกโพธิ์มีประชากรทั้งสิ้น 62,353 คน เป็นชาย 30,466คน เป็นหญิง 31,887 คน ตำบลที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ ตำบลโคกโพธิ์ รองลงมา ได้แก่ตำบลนาเกตุ ตำบลปากล่อ ตำบลนาประดู่และตำบลมะกรูด จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 17,994 ครัวเรือน อำเภอโคกโพธิ์มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 คน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 82 หมู่บ้าน ได้แก่

ตำบลโคกโพธิ์	จำนวน 12	หมู่บ้าน
ตำบลมะกรูด	จำนวน 7	หมู่บ้าน
ตำบลบางโกระ	จำนวน 5	หมู่บ้าน
ตำบลป่าบอน	จำนวน 5	หมู่บ้าน
ตำบลทรายขาว	จำนวน 6	หมู่บ้าน
ตำบลนาประดู่	จำนวน 8	หมู่บ้าน
ตำบลปากล่อ	จำนวน 9	หมู่บ้าน
ตำบลทุ่งพลา	จำนวน 5	หมู่บ้าน
ตำบลท่าเรือ	จำนวน 7	หมู่บ้าน
ตำบลนาเกตุ	จำนวน 7	หมู่บ้าน
ตำบลควนโนรี	จำนวน 6	หมู่บ้าน
ตำบลช้างให้ตก	จำนวน 5	หมู่บ้าน

5) ข้อมูลประชากร

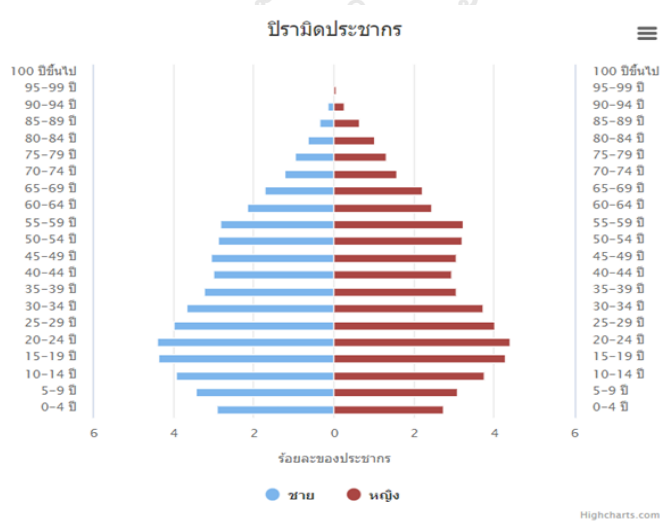
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 62,290 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่แยกตามตำบลจำนวน 12 ตำบล ตำบลที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ ตำบลนาเกตุ จำนวน 7,597 คน รองลงมาคือ ตำบลโคกโพธิ์ จำนวน 7,398 คน ตำบลปากล่อ จำนวน 6,676 คน

ตำบลนาประดู่ จำนวน 6,205 คน และตำบลมะกรูด จำนวน 5,882 คน ตามลำดับ รายละเอียดตาม ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แยกรายตำบล

พื้นที่	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	บ้าน (หลัง)
ตำบลโคกโพธิ์	3,623	3,775	7,398	2,120
ตำบลมะกรูด	2,865	3,017	5,882	2,086
ตำบลบางโกระ	1,283	1,408	2,691	852
ตำบลป่าบอน	2,135	2,251	4,386	954
ตำบลทรายขาว	1,978	2,212	4,190	1,394
ตำบลนาประดู่	2,986	3,219	6,205	1,800
ตำบลปากล่อ	3,278	3,398	6,676	1,890
ตำบลทุ่งพลา	1,853	1,942	3,795	1,340
ตำบลท่าเรือ	2,543	2,564	5,107	1,429
ตำบลนาเกตุ	3,729	3,868	7,597	1,843
ตำบลควนโนรี	2,680	2,652	5,332	1,345
ตำบลช้างให้ตก	1,472	1,559	3,031	941
ยอดรวมทั้งหมด	30,425	31,865	62,290	17,994

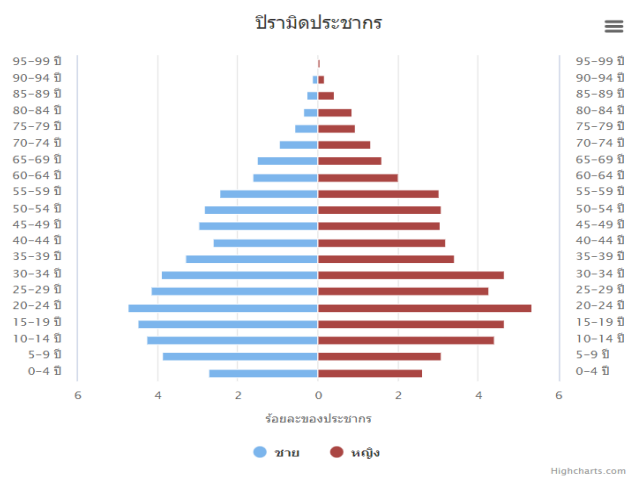
(ที่มา สำนักสถิติแห่งชาติ 2564)

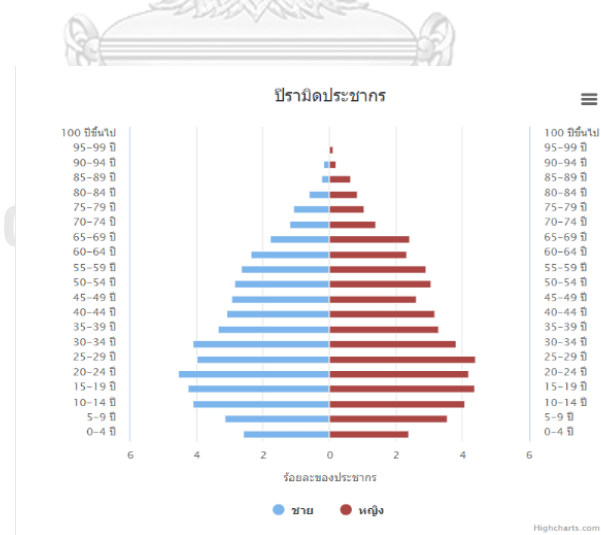
รูปที่ 12 ปิรามิดประชากรพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แยกตามเพศและอายุ

(ที่มา : DOH Dashboard กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ,2563)

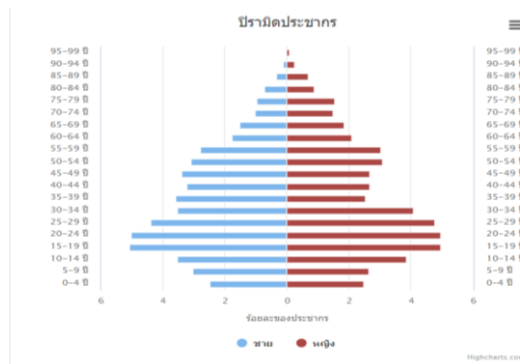
จากการศึกษาพบว่า พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 62,290 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่แยกตามตำบลจำนวน 12 ตำบล ตำบลที่มีจำนวนประชากรกลุ่มเฉพาะชั้นวัยมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ ตำบลนาเกตุ จำนวน 7,597 คน รองลงมาคือ ตำบลโคกโพธิ์ จำนวน 7,398 คน ตำบลปากถ่อ จำนวน 6,676 คน ตำบลนาประดู่ จำนวน 6,205 คน และตำบลมะกรูด จำนวน 5,882 คน ตามลำดับ

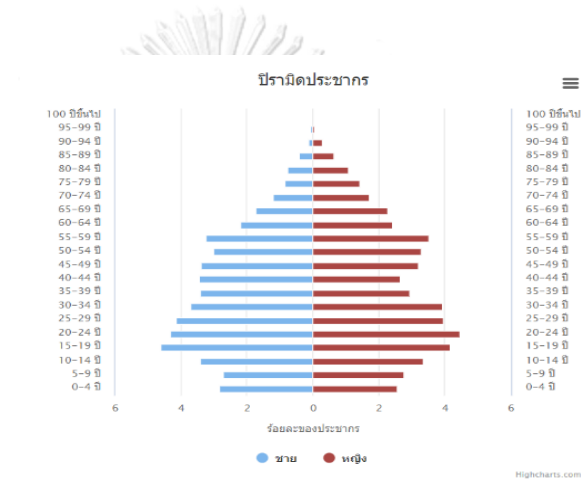
รูปที่ 13 ปิรามิดประชากรพื้นที่ตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

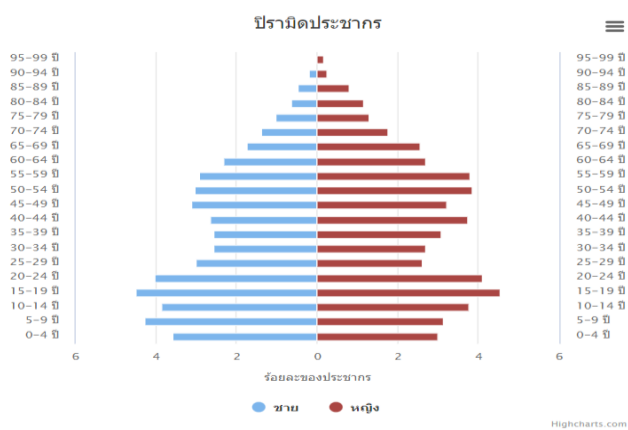
รูปที่ 14 ปิรามิดประชากรพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รูปที่ 15 ปิรามิดประชากรพื้นที่ตำบลปากล่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รูปที่ 16 ปิรามิดประชากรพื้นที่ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รูปที่ 17 ปิรามิดประชากรพื้นที่ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

6) ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 77 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 22.04 และอื่นๆ ร้อยละ 0.96 อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นสัดส่วน ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้เป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมทางศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมทั้งของศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ และศาสนาอื่นๆ เป็นจำนวนมากที่สำคัญ ได้แก่

- ประเพณีการถือศีลอด ในแต่ละปีจะมีประเพณีการถือศีลอด 1 ครั้งระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในช่วงประเพณีนี้ไม่ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ หรือการฝึกอบรมในด้านการเกษตร
- ประเพณีฮารีรายอ ในปีหนึ่งมีประเพณีฮารีรายอ 3 ครั้ง คือ วันฮารีรายอออดีลฟิตรี คือ วันออกบวชหรือหลังจากถือศีลอดแล้ว 1 เดือน ในวันนี้จะมีการละหมาด วันฮารีรายอในตอนเช้า เลี้ยงอาหาร และเยี่ยมญาติ
- ประเพณีวันเมาลิด คือประเพณีเฉลิมฉลองวันเกิดของท่านศาสดามูฮัมหมัดใช้ระยะเวลาเฉลิมฉลอง 1 เดือน
- ประเพณีวันขึ้นปีใหม่
- ประเพณีชิงเปรต หรืองานเดือนสิบ เป็นงานประเพณีของชาวพุทธในจังหวัดปัตตานีที่ทำกันในเดือนสิบตามปฏิทินจันทรคติ
- ประเพณีซึกพระหรือประเพณีลากพระ เป็นการแสดงออกถึงความพร้อมเพรียง สามัคคีพร้อมใจกันในการทำบุญทำทาน
- ประเพณีลอยแพ เมื่อผู้ป่วยที่เกิดอาการไข้หรือโรคต่างๆทุเลาลงพอลุกนั่งได้ให้ทำถุงเล็ก ๆ 3-4 ถุง บรรจุอาหารแห้งประเภทข้าวสาร เกลือ และของอย่างอื่น ใช้ไม้คาบอาหารเหล่านั้นไปวางบนแพหยวก บริเวณที่ว่างกลางหมู่บ้านแล้วนำแพที่บรรจุอาหารแห้งทั้งหมดลากลงสู่ทะเลสาบแล้วปล่อยให้ลอยตามน้ำจนออกทะเลใหญ่ไป

7) สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อันมีส่วนยางพาราและสวนผลไม้ การทำกิจกรรมและการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ ส่วนการค้ามีอยู่ในชุมชนและเทศบาลตำบล และยังมีส่วนที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ฮาลาลเพื่อการส่งออกต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดปัตตานี และเป็นแหล่งรวมสินค้าฮาลาลที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อชุมชนใกล้เคียงที่สะดวก และมีศักยภาพที่จะทำให้เป็นชุมชนเมืองสามารถพึ่งพาตนเองได้จากรายได้

ของเทศบาลตำบลในระดับหนึ่ง ลักษณะของชุมชนจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มตามแนวเส้นทางคมนาคม สำหรับแนวโน้มของการขยายตัวของชุมชน ยังคงกระจายอยู่ในรอบ ๆ ชุมชนเดิม

8) สถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา มีจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 9,960 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 4,205 คน คิดเป็นร้อยละ 42.22 และเพศหญิง 5,755 คน คิดเป็นร้อยละ 57.78 เทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 62,290 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ถือว่าอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากสัดส่วนของผู้สูงอายุเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งอำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี ในขณะที่วัยแรงงานมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้กลุ่มวัยแรงงานออกไปทำงานที่จังหวัดใกล้เคียง อีกทั้งวิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพประมง อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง เป็นต้น จึงพบกลุ่มคนเจนเนเรชั่นวายซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่สำคัญอาศัยอยู่ในพื้นที่และกลุ่มแรงงานหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งกลุ่มแรงงานนี้มีสัดส่วนลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ในขณะที่สัดส่วนของผู้สูงอายุมีเพิ่มมากยิ่งขึ้น

9) ลักษณะประชากรกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาพื้นที่ตำบลในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ตำบลที่มีประชากรที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นต่าง ๆ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบกลุ่มเจนเนเรชั่นต่างๆ ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ แยกรายตำบล

พื้นที่ ปี พ.ศ.เกิด	กลุ่มเจนเนเรชั่น			
	Baby Boomer 2489-2507	Gen X 2508-2522	Gen Y 2523-2543	Gen Z 2544-2553
ตำบลโคกโพธิ์	1,034	1,235	2,138	1,244
ตำบลมะกรูด	1,002	1,057	1,610	962
ตำบลบางโกระ	490	457	818	367
ตำบลป่าบอน	506	655	1,301	835
ตำบลทรายขาว	941	753	1,068	597
ตำบลนาประดู่	869	968	1,892	1,043
ตำบลปากล่อ	917	1,154	1,838	1,243
ตำบลทุ่งพลา	751	756	995	542

พื้นที่	กลุ่มเจนเนเรชั่น			
	Baby Boomer	Gen X	Gen Y	Gen Z
ปี พ.ศ.เกิด	2489-2507	2508-2522	2523-2543	2544-2553
ตำบลท่าเรือ	759	814	1,557	846
ตำบลนาเกตุ	933	1,164	2,376	1,348
ตำบลควนโนรี	790	839	1,600	925
ตำบลช้างให้ตก	559	555	811	468
ยอดรวมทั้งหมด	9,551	10,407	18,004	10,420

(ที่มา สำนักสถิติแห่งชาติ , 2564)

จากการศึกษาพบว่าในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีมีกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย (Gen Y) อาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวน 18,004 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมาคือกลุ่มเจนเนเรชั่นแซด (Gen Z) จำนวน 10,420 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73 กลุ่มเจนเนเรชั่นเอ็กซ์ (Gen X) จำนวน 10,427 คน คิดเป็นร้อยละ 16.71 และกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Gen Baby boomer) จำนวน 9,551 คน คิดเป็นร้อยละ 15.13 ในขณะที่กลุ่มประชากรผู้สูงอายุมีจำนวน 9,964 คน คิดเป็นร้อยละ 15.98 ตามลำดับ

โดยพื้นที่ในอำเภอโคกโพธิ์ที่มีประชากรเจนเนเรชั่นวายอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงกว่าเจนเนชั่นอื่นๆ จำนวน 5 พื้นที่ เรียงจากมากไปน้อย มีลักษณะดังนี้

(1) พื้นที่ตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด 7,599 คน กลุ่มประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี จำนวน 1,914 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 4,744 คน คิดเป็นร้อยละ 62.43 โดยกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม Gen Y อายุ 23 - 42 ปี จำนวน 2,376 คน คิดเป็นร้อยละ 31.27 และกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 939 คน คิดเป็นร้อยละ 12.35

(2) พื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด 7,458 คนกลุ่มประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี จำนวน 1,847 คน คิดเป็นร้อยละ 24.97 กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 4,494 คน คิดเป็นร้อยละ 60.75 โดยกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม Gen Y อายุ 23 - 42 ปี จำนวน 2,138 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 และกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,057 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

(3) พื้นที่ตำบลปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด 6,676 คน กลุ่มประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี จำนวน 1,565 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 กลุ่มวัย

แรงงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 4,080 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 โดยกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม Gen Y อายุ 23 – 42 ปี จำนวน 1,943 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 และกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,013 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17

(4) พื้นที่ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด 6,205 คน กลุ่มประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี จำนวน 1,491 คน คิดเป็นร้อยละ 24.03 กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 3,845 คน คิดเป็นร้อยละ 61.97 โดยกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม Gen Y อายุ 23 – 42 ปี จำนวน 1,892 คน คิดเป็นร้อยละ 30.49 และกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 869 คน คิดเป็นร้อยละ 14

(5) พื้นที่ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด 5,882 คน กลุ่มประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี จำนวน 1,276 คน คิดเป็นร้อยละ 21.69 กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 3,581 คน คิดเป็นร้อยละ 60.88 โดยกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม Gen Y อายุ 23 – 42 ปี จำนวน 1,610 คน คิดเป็นร้อยละ 27.36 และกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,025 คน คิดเป็นร้อยละ 17.43

10) การดำเนินงานของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการปกครองตนเองในการจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีแผนงาน โครงการในการดำเนินงาน รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 5 การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายไปปฏิบัติ

บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย
การส่งเสริม สนับสนุน อาชีพ การค้า การลงทุน	- โครงการเตรียมความพร้อมกำลังแรงงาน กิจกรรมเพิ่มอาชีพ เพิ่มรายได้ มีการแนะแนวอาชีพแก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่นหรือพื้นที่ใกล้เคียงในการประกอบอาชีพ	เป็นการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายในด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มเจนเรชั่นวายให้ทำงานอาชีพ มีงานทำ มีรายได้

บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย
		เลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองได้
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ	- โครงการยกระดับการจัดการความมั่นคงเชิงพื้นที่ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลความปลอดภัยหมู่บ้าน/ตำบล - โครงการน้ำประปาหมู่บ้าน	เป็นการเตรียมความพร้อมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในด้านของสังคมด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต เพราะหากมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิต
การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา กีฬา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	- โครงการส่งเสริมมหกรรมการศึกษา โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่	เป็นการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุในด้านสังคม ส่งเสริมให้กลุ่มเจนเนเรชั่นวาย เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มคุณค่าทางจิตใจ และเป็นแหล่งรายได้อีกด้วย
การสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสถาบันครอบครัว	- โครงการส่งเสริมการทำบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือนให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการประหยัด และลดหนี้สินในระดับครัวเรือน - โครงการส่งเสริมสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการเก็บเงิน	เป็นการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการวางแผน การบริหารจัดการเงิน สร้างจิตสำนึกให้กลุ่มเจนเนเรชั่นวายตระหนักถึงการออม

บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย
	สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโดยประชาชนมีการออมเงิน	เงิน เพื่อจะได้ไม่เป็นผู้สูงอายุที่มีหนี้สินในอนาคต และรู้จักความพอเพียง และได้รับสวัสดิการจากรัฐบาลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	- โครงการอบรม รณรงค์ ป้องกันปัญหายาเสพติด	เป็นการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายด้านสังคม เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เยาวชนตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติด ลดปัญหายาเสพติด จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด
การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ	- โครงการส่งเสริมการวางแผนครอบครัว โครงการพัฒนาระบบดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นการป้องกันมารดาเสียชีวิต จากการตั้งครรภ์ ฝากครรภ์ คลอด โดยการพัฒนาศมรรถนะการดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง	เป็นการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายด้านสุขภาพ หากกลุ่มเจนเนเรชั่นวายมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี ย่อมส่งผลให้ การ ดำ เนิน ชีวิตประจำวันมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น และมีอายุยืนยาว ห่างไกลโรคร้ายไข้เจ็บ

บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ	เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย
การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	- โครงการสนับสนุนพัฒนาอาชีพกลุ่มสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ โดยฝึกอบรมกลุ่มอาชีพต่างๆในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้กลุ่มอาชีพมีความรู้ในการประกอบอาชีพ การจัดการและการตลาด พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้แก่กลุ่มอาชีพ	เป็นการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ในด้านของรายได้ ส่งเสริมให้ทุกกลุ่มช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

จากการจากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย กรณีศึกษาพื้นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อาจยังไม่เห็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายอย่างเป็นรูปธรรมเด่นชัด แต่จะเห็นได้ว่าแผนงาน โครงการที่กล่าวมาข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานมาส่วนในการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มที่ยังไม่เป็นผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นผ่านโครงการที่ต่างๆจัดทำขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจจะเน้นไปในเรื่องของปากท้องของประชาชน มีการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพในด้านต่างๆเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ราคาสินค้าเกษตรไม่แน่นอน ตกต่ำ ต้นทุนปัจจัยการผลิตเพิ่มผลผลิตต่อไร่ต่ำไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนว่างงาน ในส่วนด้านสังคมจะเป็นในเรื่องปัญหายาเสพติดที่มีการระบาดในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มนักศึกษา หรือกลุ่มประชาชนทั่วไป มีการส่งเสริมการศึกษา จัดกิจกรรมให้กลุ่มเด็ก วัยรุ่น เยาวชนมีพื้นที่ในการแสดงออก ผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา งานวิชาการต่างๆ เพราะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องเข้าสู่กลุ่มวัยแรงงานต่อไป ในส่วนกลุ่มประชาชนวัยทำงานมีการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพ ทูน่า วัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนวัยแรงงานในพื้นที่ เป็นต้น

ถึงแม้ว่าอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีไม่ได้มีการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่ทางตรง แต่ในทางตรงกันข้ามได้จัดทำโครงการมากมายที่สามารถเสริมสร้างในกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่ได้มีการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ดังนั้น อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจในการศึกษาเรื่องการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในครั้งนี้ ตลอดจนความท้าทายที่กลุ่มเจนเนเรชั่น

วัยต้องพบเจอเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในอนาคต และพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านของประชากรในพื้นที่ ที่ยังมีจำนวนกลุ่มประกรเจเนเรชั่นวัยอาศัยอยู่ในพื้นที่ในสัดส่วนที่สูงหากหากเปรียบเทียบกับกลุ่มเจเนเรชั่นวัยในพื้นที่อื่น ถึงแม้ว่าพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ แต่ยังคงเห็นกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มเจเนเรชั่นวัยยังคงประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตในพื้นที่บ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเหตุผลนี้ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาที่ว่าหากยังมีกลุ่มวัยแรงงานหรือกลุ่มเจเนเรชั่นวัยหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลประชาชนในพื้นที่มีการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวัยในพื้นที่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอย่างไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตของกลุ่มเจเนเรชั่นวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

1.2 คำถามในการวิจัย

การดำเนินงานและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมของกลุ่มเจเนเรชั่นวัยในการเข้าสู่วัยสูงอายุ กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ กลุ่มเจเนเรชั่นวัย ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต

2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความท้าทายและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุงนโยบายต่อไป

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

- 1) ทราบถึงแนวทาง โอกาส ความท้าทาย ปัญหา และอุปสรรคของการเตรียมความพร้อม เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวัย กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
- 2) เป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ปรับปรุง ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ
- 3) เป็นประโยชน์ต่อการศึกษางานวิจัยอื่นๆ และต่อยอดเพิ่มเติมงานวิจัยชิ้นนี้ได้

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย กรณีศึกษาพื้นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของงานวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา : ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - (1) บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - (2) แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ
 - (3) ปัจจัยความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานนโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ
 - (4) ประสิทธิผลของการนำนโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายไปปฏิบัติ
- 2) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยกำหนดเป้าหมาย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย
 - (1) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ โครงการที่เกี่ยวข้อง จาก 5 พื้นที่ ได้แก่ ตำบลนาเกตุ ตำบลโคกโพธิ์ ตำบลปากล่อ ตำบลนาประดู่ และตำบลมะกรูด
 - (2) กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ จำนวน 5 คน
 - (3) ผู้สูงอายุในพื้นที่ หมายถึง ประธานผู้สูงอายุในพื้นที่ จำนวน 5 คน
 - (4) กลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่ จำนวน 12 คน ใช้เกณฑ์คัดเลือกจากกลุ่ม Gen Y ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลศึกษา และอาชีพของกลุ่ม Gen Y
- 3) ขอบเขตด้านระยะเวลา : กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัย 5 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565
- 4) ขอบเขตด้านพื้นที่ : ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการเก็บข้อมูล คือ ตำบลนาเกตุ ตำบลโคกโพธิ์ ตำบลปากล่อ ตำบลนาประดู่ และตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการมุ่งศึกษา การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จึงจำเป็นต้องนำกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องใช้เพื่อการศึกษาและอธิบายเพื่อนตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในประเด็นต่างๆ ตลอดจนสังเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดขึ้น โดยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดที่มา บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1.1 ที่มาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1.2 บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.2.1 ที่มาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.2.2 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.2.3 กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.2.4 ปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.2.5 การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
 - 2.3.1 ความหมายของประสิทธิผล
 - 2.3.2 ความสำคัญของประสิทธิผล
 - 2.3.3 การวัดประสิทธิผล
- 2.4 ตัวอย่างการดำเนินนโยบายในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดที่มา บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1.1 ที่มาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 ในครั้งนั้นได้บัญญัติไว้ในส่วนของแนวนโยบายแห่งรัฐว่า “มาตรา 70 รัฐพึงส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี” และต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ได้บัญญัติไว้เป็นหมวดๆ หนึ่ง ได้แก่ หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งหมด 4 มาตรา ซึ่งกล่าวว่า “การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งต้องเป็นไปตามกฎหมาย สภาท้องถิ่นและหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ได้บัญญัติเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในส่วนของแนวนโยบายแห่งรัฐว่า “รัฐพึงส่งเสริมท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 และคงบัญญัติในทำนองเดียวกันจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2534 โดยต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น มีการกำหนดสาระสำคัญไว้ ดังนี้

- 1) ความเป็นอิสระตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น
- 2) การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำกับดูแล
- 3) ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล
- 4) การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ
- 5) การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นของตนเองโดยเฉพาะ
- 6) การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- 7) การบริหารงานบุคคลของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น
- 8) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยังคงไว้ซึ่งหลักการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยเพิ่มเติมบางเรื่อง ดังนี้

- 1) การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 3) การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องโปร่งใส เปิดเผย และรายงานให้ประชาชนได้ทราบ
 - 4) การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมียุทธศาสตร์ระบบคุณธรรม
- จนกระทั่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ยังคงใช้หลักการและสาระสำคัญที่มีอยู่เดิม แต่ไม่มีบัญญัติไว้ในลักษณะที่ตายตัว (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, 2559)

2.1.2 บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานทรัพยากรบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น กฎหมายฉบับนี้มีผลให้ระบบการบริหารงานบุคคลท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลง (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ ,2547) ตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ

มาตรา 284 กำหนดให้มีกลไกที่ทำให้มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น โดยบัญญัติให้มีตรากฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจในลักษณะเป็นกรรมการไตรภาคี ประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลางจากหลายฝ่ายเท่ากัน ทำหน้าที่ในการจัดสรรอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยพิจารณาว่าอำนาจหน้าที่ที่รัฐทำอยู่ปัจจุบันควรที่จะต้องมีการโอนให้ท้องถิ่นในอนาคต โดยมีการทบทวนการจัดสรรดังกล่าวทุก 5 ปี

มาตรา 289 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดศึกษาอบรมของรัฐได้

มาตรา 290 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน และสามารถมีส่วนร่วมในการพิจารณาริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรมใดที่นอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ได้ (สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ , 2547)

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ที่มาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาอย่างยาวนาน แต่ยังไม่มีการบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เริ่มมีการบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2511 ซึ่งบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีการเปิดโอกาสให้

ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้นๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เพื่อตอบสนองให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ที่มาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Public Policy Implement) หรือการบริหารนโยบายโดยชี้ให้เห็นการกระทำที่อาศัยกลไกทางการบริหารมาทำให้นโยบายถูกปฏิบัติหรือดำเนินงานอย่างจริงจัง เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและโครงการให้ดีขึ้นครอบคลุมถึงสมรรถนะขององค์การ พฤติกรรมขององค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคล และกลุ่มบุคคล การใช้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สภาพแวดล้อม และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือราชการ กลุ่มกดดัน องค์กรชุมชนหรือภาคประชาสังคม การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญหลายประการ ทั้งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมือง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อีกทั้งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ตัดสินใจในนโยบาย รวมถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงมีการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างลึกซึ้ง โดยได้รับความสนใจจากกลุ่มนักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสน-ศาสตร์ ในช่วงปี ศ.ศ 1970 ซึ่งการศึกษานโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการผลักดันให้การดำเนินงานที่ผ่านกลไกทั้งหมดในการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และครอบคลุมกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน มีองค์การและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ล้วนแต่มีความคาดหวังและเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (สัญญา เคนาภูมิ และบุรฉัตร จันทร์แดง, 2562) ดังนี้

- 1) ฝ่ายการเมือง (Politics) หมายถึง คณะรัฐมนตรีครอบคลุมถึงระบบรัฐสภา ดำเนินการกระทำออกมาในรูปแบบการบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อสื่อสารให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ โดยฝ่ายการเมืองมีบทบาทในการใช้อำนาจในการควบคุมกำกับ ติดตาม พิจารณาปรับปรุงนโยบาย ยุติหรือถ่ายโอนนโยบายสาธารณะ เป็นต้น
- 2) ระบบราชการ (Bureaucracy) หมายถึง หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานเทียบเท่า โดยดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่เชื่อมประสานฝ่ายการเมืองกับบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติการในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น สมรรถนะขององค์กร โครงสร้างองค์กร จำนวนและคุณภาพของบุคลากร งบประมาณสนับสนุน ระบบการติดต่อสื่อสาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสถานที่ ทำเลที่ตั้ง เป็นต้น
- 3) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Bureaucrats) หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐถือเป็นผู้ปฏิบัติการ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็นหลายระดับ เช่น ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง โดยสมรรถนะของบุคลากรขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ค่าิยม แรงจูงใจ ตลอดจนพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่มีความแตกต่างออกไป เป็นต้น
- 4) ผู้ได้รับผลจากนโยบาย (People affected by policy) หมายถึง ประชาชนหรือผู้รับบริการ ทั้งมีติบุคคล กลุ่ม หรือ หน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หรือเรียกว่า เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ที่ดำเนินการเรียกร้อง คัดค้าน สนับสนุน ลงประชามติ ต่อรอง กับฝ่ายกุมอำนาจในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

2.2.2 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างหลากหลาย จุดเริ่มต้นของการศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เริ่มขึ้นในปีคริสต์ศักราชที่ 1970 โดยเอ็ดวิน ฮาร์โกรฟ ได้เขียนหนังสือชื่อเรื่องว่า “The Missing Link: The study of the Implementation of Social Policy” ซึ่งเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หลังจากนั้นก็มีนักวิชาการ ได้ให้ความสนใจศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ตลอดจนให้การยอมรับและสำคัญในขั้นตอนนี้มาเรื่อยๆ ยิ่งขึ้นกว่าเดิม ในส่วนของนักศึกษาได้รวบรวมและสรุปแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติจากการทบทวนวรรณกรรม

เอกสาร ตำราวิชาการทั้งของไทยและของต่างประเทศ ได้แบ่งกลุ่มในการอธิบายความหมายออกเป็น ประเด็นที่ใกล้เคียงกัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) เป็นกลุ่มที่อธิบายความหมายไว้กว้างๆ ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การกระทำ หรือกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ความสำเร็จ หรือผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นความหมายที่นักวิชาการส่วนใหญ่นิยมนำมาอธิบายไว้ในลักษณะที่คล้ายและใกล้เคียงกัน ดังนี้

(Smith, 1973) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการของนโยบาย เมื่อนโยบายถูกกำหนดขึ้นมาโดยรัฐบาลนโยบายนั้น จะถูกนำไปปฏิบัติ และนั่นก็คือ การเข้าใกล้สิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายคาดหวังเอาไว้

Van Meter and Van Horn (1976) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติครอบคลุมถึงกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐและเอกชน ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและกลุ่ม ซึ่งมีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย

(Pressman, 1979) กล่าวถึงความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าหมายถึง การกระทำเพื่อดำเนินการให้ลุล่วง บรรลุเป้าหมาย เต็มเต็มให้ครบถ้วน ก่อให้เกิดผลผลิต เพื่อให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ โดยทั่วไปแล้วนโยบายจะต้องมีเป้าหมาย และวิธีการเพื่อให้นโยบายประสบผลสำเร็จ

(ศุภชัย ยาวะประภาส, 2538) มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับนักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันในความหมายและลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สอง คือการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย โดยที่ก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีนโยบายก่อน และต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กำหนดไว้ด้วย

สมพร เพ็ญจันทร์ (2554) ได้สรุปเกี่ยวกับความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการกำหนดนโยบาย และเป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้าถึงผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ

2) เป็นกลุ่มที่อธิบายความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะที่คล้ายกับกลุ่มแรก คือ เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ในกลุ่มนี้กล่าวถึงรายละเอียดการนำนโยบายไปปฏิบัติมากขึ้น โดยอธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการทำอะไร มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายไว้ในลักษณะนี้ไว้หลายท่าน ได้แก่

Sabatier and Mazmanian (1983) อธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การนำเอาการตัดสินใจนโยบายที่มีมักจะอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย คำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือคำพิพากษาของศาลไป

ปฏิบัติ ประเด็นการตัดสินใจนโยบายเหล่านี้คือ การระบุประเด็นปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดโครงสร้างในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มยุรี อนุমানราชชน (2549) สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นการแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายให้เป็นแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการวางแผน ออกแบบ และดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการที่กำหนดไว้

วรเดช จันทรศร (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องของการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมไปถึงพฤติกรรม และการปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่มบุคคล สมรรถนะ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น และอาจมีผลกระทบต่อกระบวนการบรรลุเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3) เป็นกลุ่มที่นิยามความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่แตกต่างจากทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2552) ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่อยู่ระหว่างการก่อรูปนโยบายและผลลัพธ์ ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติดีจริง อาจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่แน่นอน และควบคุมไม่ได้จำนวนมาก เช่น จำนวนหน่วยงาน ผลประโยชน์ ทรัพยากร การได้รับความสนับสนุนจากปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร หรือนโยบายที่อาจล้มเหลวตั้งแต่ขั้นการก่อรูปนโยบาย ซึ่งความไม่แน่นอนนี้เกี่ยวข้องกับความเป็นการเมืองหรือมีการเมืองอยู่ในนั้น โดยสังเกตได้จากความขัดแย้ง การแสวงหาความร่วมมือ การต่อรอง และต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากรจากนโยบายนั้นๆ

2.2.3 กระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

การศึกษากระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติมีการกำหนดกรอบการนำเสนอ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดนโยบาย 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 3) การติดตามและประเมินผลนโยบาย (ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร, 2563) ดังนี้

1) การกำหนดนโยบายสาธารณะ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการนโยบาย โดยมีขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ประกอบไปด้วย

(1) การกำหนดประเด็นปัญหา เป็นการระบุปัญหาว่าปัญหาใดที่ควรได้รับการแก้ไข มีการกำหนดเป็นนโยบาย หรือทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา และมีการกำหนดประเด็นปัญหาว่าอะไรคือปัญหา ผ่านการมองความแตกต่างที่เกิดขึ้น ทั้งนี้การกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นอยู่กับมุมมองและภูมิหลัง

(2) การพิจารณาประเด็นเข้าสู่วาระนโยบาย เป็นการพิจารณาปัญหาเข้าวาระการพิจารณาจากผู้กำหนดนโยบาย ต้องเป็นปัญหาที่มีทางออก มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขให้ลุ่ลวง ซึ่งกระบวนการกำหนดวาระนโยบายแบ่งออกเป็น 3 กระแส ได้แก่ กระแสปัญหา กระแสการเมือง และกระแสนโยบาย หากประเด็นไม่ได้รับความสนใจ โอกาสที่ประเด็นปัญหาไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้อำนาจสูงตามไปด้วย

(3) การกำหนดนโยบาย เป็นการพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา การพิจารณาจะต้องเป็นที่ยอมรับทางการเมือง สังคม และความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

(4) การอนุมัตินโยบาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการกำหนดนโยบาย ต้องอาศัยกระบวนการต่อรอง การแข่งขัน การประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และส่วนราชการ หรือกระบวนการที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณสำหรับการจัดทำโครงการ

2) การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เมื่อนโยบายสาธารณะถูกกำหนดออกมาเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งกิจกรรมในกระบวนการนี้อาจเช่น การจัดองค์กรใหม่ ได้แก่ การกำหนดแผนหรือหน่วยงานขึ้นมาทำหน้าที่ปฏิบัตินโยบาย มีการมอบหมายความรับผิดชอบให้หน่วยงานที่ดำเนินการ หน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีการแปลงกฎหมายให้เป็นกฎ ระเบียบ หรือจ้ำงเอกชนดำเนินการแทน การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากกการกำหนดนโยบาย จะประสบความสำเร็จยอมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง การนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นที่จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร ไม่อาจทำงานเพียงลำพังได้ ซึ่งการทำงานในด้านการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนได้ รูปแบบการทำงานในลักษณะเครือข่าย เป็นการประสานงาน การแลกเปลี่ยนทรัพยากรความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) การประเมินผลและการยุตินโยบาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนโยบาย เป็นการประเมินผลนโยบายว่าโครงการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยหรือไม่ ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินผลจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการยุตินโยบาย สามารถดำเนินการได้ทั้งก่อนและหลังนโยบายหรือโครงการเสร็จสิ้น

จากการทบทวนผลการศึกษาก่อนนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ก่อนเริ่มดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนดนโยบายสาธารณะ สามารถกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้นมาจากประเด็นปัญหาที่พบ ผ่านการพิจารณา วิเคราะห์โดยผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีการอนุมัติพิจารณาปัญหาที่ได้มาซึ่งนโยบาย หลังจากนั้นผู้ที่มีหน้าที่นำนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมมาปฏิบัติเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผ่านการทำงานกันเป็นเครือข่าย เป็นกลุ่ม มีการประสานงาน ติดต่อกันเพื่อให้เกิดการดำเนินงานแก้ไขปัญหาตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เมื่อดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ ขณะที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการปฏิบัติงานสามารถทำการประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไปได้ทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังจากที่ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบสนองความต้องการของให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนรายละเอียดที่เกี่ยวกับความหมายและลักษณะของความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย การวัด และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของนโยบายดังนี้

1) ความหมายของความสำเร็จ และความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลงานทางวิชาการไม่มากนักที่อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย ส่วนใหญ่มักจะอธิบายเกี่ยวกับการประเมินผลนโยบายหรืออธิบายถึงความสำเร็จและความล้มเหลวในด้านเดียวมากกว่าการอธิบายทั้งสองด้าน ในส่วนของความหมายของความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะไม่ได้มีความหมายหรือคำนิยามไว้ตรงๆ จึงจากการทบทวนผู้วิจัยสรุปแนวคิดที่จะทำให้เข้าใจถึงความหมาย คำนิยามและลักษณะของความสำเร็จ และ/หรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านผลงานวิชาการของนักวิชาการ ดังนี้

(Kerr, 1976)ได้อธิบายถึงความล้มเหลวของนโยบายไว้ว่า สามารถแบ่งลักษณะของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation Failure) ซึ่งความล้มเหลวลักษณะนี้จะชัดเจนที่สุด บางครั้งนโยบายอาจไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติ เนื่องจากองค์การไม่มีความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่มีเครื่องมือหรือทรัพยากรที่เพียงพอ ทำให้นโยบายไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติ (2) ความล้มเหลวในเครื่องมือของนโยบาย (Instrumental Failure) นอกจากการนำนโยบายไปปฏิบัติจะล้มเหลวได้จากการที่นโยบายไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติแล้วนั้นอาจเป็นเพราะนโยบายถูกนำไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลวก็เป็นได้ ซึ่งความล้มเหลวนี้สังเกตได้จากการที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติแต่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายได้ อาจเนื่องมาจากสิ่งที่เป็นตัวนโยบายนั้นล้มเหลวต่อให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของนโยบายก็ไม่ประสบความสำเร็จที่เรียกว่า ความล้มเหลวของเครื่องมือ และ (3) ความล้มเหลวในการ

ให้เหตุผลในเชิงบรรทัดฐาน (Failure in Normative Justificatory) คือบางนโยบายอาจจะประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติและได้ส่งผลให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จได้แต่อาจจะรู้สึกว่ามันล้มเหลวเพราะไม่สอดคล้องกับทัศนคติทางสังคม หากเป้าหมายของนโยบายไม่เป็นที่ยอมรับแม้ถูกนำไปปฏิบัติได้ตามเป้าหมายก็ไม่อาจกล่าวได้ว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จ

(Glynn, 1977) ได้กล่าวถึงลักษณะของกระบวนการวัดผลของนโยบายมีความเป็นศิลป์มากกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ การจะใช้มาตรฐานใดมาตัดสินความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยระเบียบวิธีการประเมินที่ดี แนวคิดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความซับซ้อนมากกว่าจะเป็นเพียงการประเมินที่มองการบรรลุวัตถุประสงค์เท่านั้น คือต้องมองตั้งแต่เรื่องรายละเอียดในการปฏิบัติว่าก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างไร เป็นที่ยอมรับจากสังคมในเวลาและสภาพแวดล้อมขณะนั้นหรือไม่ หรือก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง

(Ingram & Mann, 1980) กล่าวถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าเป็นแนวคิดที่มีความเป็นนามธรรมสูง มีความเข้าใจยาก ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นแนวคิดที่มีความสิ้นไหว ไม่แน่นอน และขึ้นอยู่กับทัศนคติของปัจเจกบุคคล บางครั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ปรากฏในสายตาบุคคลภายนอกอาจมาจากการสนับสนุนของผู้บริหารที่จะให้ผลประโยชน์กับกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายอาจก่อให้เกิดการประเมินที่ขัดแย้งกัน หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความเห็นที่แตกต่างกันในระดับการบรรลุเป้าหมาย หรือเกณฑ์ขั้นต่ำที่เรียกได้ว่านโยบายนั้นสำเร็จหรือล้มเหลว

2) การวัดความสำเร็จ และความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้อยู่เกี่ยวกับการศึกษาครอบคลุมทั้งกระบวนการ ปัจจัยและผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในการที่จะพิจารณาว่าผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว จำเป็นต้องทราบวิธีการวัดหรือการพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลว นั้น การหาว่าปัจจัยใดที่สร้างความสำเร็จ และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถทำได้หลายวิธี (วรเดช จันทรศร, 2551) ดังนี้

Sabatier and Mazmanian (1980) เสนอให้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยดูได้จากตัวแปรต่างๆ 5 ตัวแปร รายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ผลผลิตของนโยบายที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (policy outputs of Implementing Agencies) เป็นขั้นตอนการแปรวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เป็นวิธีการปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดวิธีการตัดสินใจ และการบังคับใช้มาตรการที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ ซึ่งต้องใช้ความพยายามสูงมากในการสร้างการยอมรับ และความร่วมมือจากข้าราชการที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันก็อาจจะเกิดต่อต้าน และนำไปสู่ความล่าช้า

(2) กลุ่มเป้าหมายยอมรับปฏิบัติตามนโยบาย (Compliance with Policy Outputs by Target Groups) โดยทั่วไปประชาชนจะแสดงตัวตนที่จะปฏิบัติตามนโยบาย จากผลการศึกษาในหลายๆเรื่องแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกรยอมรับปฏิบัติตามจะเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลได้พิจารณาถึงผลเสียที่ตนจะได้รับเมื่อปฏิบัติตามข้อนโยบายนั้นเป็นหลัก หากต้องการให้เกิดการยอมรับปฏิบัติตามนโยบายจะต้องสืบหาผู้ที่ไม่ยอมรับปฏิบัติตาม และสามารถดำเนินการให้ปฏิบัติตามอย่างได้ผล หรือจะต้องมีการลงโทษต่อผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม หรืออาจจะต้องสร้างทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายให้กลายเป็นความชอบธรรมในการปฏิบัติตามนโยบาย หรือต้องลงทุนที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติตามนโยบาย

(3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของผลผลิตของนโยบาย (Actual Impacts of Policy Outputs) ผลกระทบอย่างแท้จริงต่อหน่วยปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่อธิบายถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยพิจารณาจากผลผลิตของหน่วยปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย กลุ่มเป้าหมายพยายามยอมรับผลผลิตของนโยบาย ไม่มีการพลิกสถานการณ์อย่างรุนแรงต่อผลผลิตหรือผลกระทบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อนโยบายหลัก และนโยบายได้รวมเอาทฤษฎีที่มีความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของนโยบายแม้ว่าขั้นตอนนี้จะเป็นการพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างผลกระทบของนโยบายและวัตถุประสงค์ แต่มีประเด็นที่สำคัญคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม หรือเทคโนโลยี และการจัดประเภทของผลกระทบของนโยบายอาจจะวัดการเปลี่ยนแปลงได้ในระยะยาว หากมีผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

(4) ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ (Perceived Impacts of Policy Outputs) คือผลกระทบที่อาศัยค่านิยมของผู้ที่รับรู้ เป็นตัวชี้วัดโดยทั่วไปซึ่งมักจะทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ และการประเมินผลกระทบของนโยบายจะเกี่ยวข้องกับนักบริหารและนักวิเคราะห์ โดยจะให้ความสนใจต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของนโยบาย ซึ่งถือเป็นสิ่งที่วัดได้ยาก และยิ่งไปกว่านั้นสิ่งที่ได้จากการประเมินผลโดยฝ่ายการเมืองมักจะเป็นผลกระทบในแง่ของการรับรู้ของประชาชน และผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ในระบบย่อยของนโยบาย ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของการรับรู้ และการประเมินผลกระทบของนโยบายมีความเกี่ยวข้องกัน หากยอมรับว่าเกิดความไม่สอดคล้องเชิงทฤษฎี ผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับผลกระทบที่ตนเองรับรู้ จะเกิดการมองว่าผลกระทบไม่สอดคล้องกับนโยบาย หรือมองว่านโยบายนั้นไม่ถูกต้องตามหลักกฎหมายได้

(5) การทบทวนหรือการปรับปรุงนโยบาย (Major Revision in Statute) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กระบวนการปรับปรุงนโยบายอาจเกิดขึ้นได้หลายครั้งในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนขนาดและทิศทางการเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้จากการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ การเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญของนโยบายที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในการแข่งขันของฝ่ายการเมือง และกลุ่มต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง อำนาจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนและคัดค้าน

(กล้ำ ทองขาว, 2551) ได้กล่าวถึงการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมักมุ่งวัดจากการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐนำไปปฏิบัติ โดยทั่วไปจะวัดความสำเร็จใน 4 ลักษณะ คือ (1) ระดับหรือร้อยละของการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกำหนดพิจารณาจากผลการผลิตของนโยบาย (2) การนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายพิจารณาจากผลลัพธ์ของนโยบาย (3) ความต่อเนื่องของการปฏิบัติภายหลังโครงการสิ้นสุด พิจารณาจากความต่อเนื่องของกิจกรรมในลักษณะงานประจำ (4) การนำวิธีการดำเนินงานจากโครงการไปใช้ พิจารณาจากความเห็นต่อการนำวิธีการเดิมไปใช้ครั้งต่อไป

(วรเดช จันทรศร, 2551) ได้ทำการศึกษาผลงานของ Bardach ที่เสนอว่าการวัดความล้มเหลวของนโยบายสามารถมองได้ 3 มิติ คือ (1) ความไม่สามารถในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความล่าช้า การใช้งบประมาณในการดำเนินงานที่เกินกำหนด และเสนอแนวคิดของ Ingram and Man ที่ศึกษาว่าทำไมบางนโยบายถึงประสบความสำเร็จ และในบางนโยบายต้องล้มเหลว และแนวคิดในการวัดความสำเร็จ และความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถวัดจากผลรวมของ 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 การวัดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องมีการวัดทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติจนถึงจุดสิ้นสุดของนโยบาย การวัดผลตั้งแต่ต้นจนจบเป็นหัวใจที่ทำให้รู้ได้ว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย และวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของชาติโดยรวมจะสามารถบรรลุความสำเร็จหรือไม่ การพิจารณาความสำเร็จแลความล้มเหลวของนโยบายในมิตินี้ พิจารณาจากผลที่ได้จากนโยบาย 3 ประการ คือ (1) ผลผลิต สามารถวัดได้โดยการใช้เกณฑ์ด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพ และความพึงพอใจ (2) ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดต่อจากผลผลิตสามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากนโยบาย (3) ผลลัพธ์ปลาย คือ ผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวมส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศ

มิติที่ 2 ความสำเร็จของนโยบายจะต้องเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง สามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไข 4 ประการ คือ (1) นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายอื่นๆ (2) ต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความน่าเชื่อถือของผลนโยบาย คือ ในบางครั้งนโยบายมีการประเมินโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเอง หรือการประเมินเข้าข้างหน่วยงานที่รับผิดชอบเอง หรือการประเมินเข้าข้างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (3) นโยบายที่สำเร็จต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการของนโยบายที่นำไปปฏิบัติ บางนโยบายอาจจะสำเร็จแต่อาจมีลักษณะที่หุ่เมเททรัพยากรไปมาก หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มุ่งเน้นใช้แนวทางของกฎระเบียบเป็นมาตรการหลักมากเกินไป ทำให้เกิดการสูญเสียเวลา ทรัพยากร และบุคคลมากมาย ผลที่ได้จากการร่นโยบายไปปฏิบัติไม่คุ้มกับสิ่งที่เสียไป (4) ความสำเร็จการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมนุษยธรรมหรือศีลธรรม การพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลวในมุมมองนี้แม้นโยบายจะถูกนำไปปฏิบัติและสำเร็จตามเป้าหมาย แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จหากสังคมไม่ให้การยอมรับในเป้าหมายของนโยบาย

มิตินี้ 3 นโยบายของรัฐนอกจากมุ่งให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติและไม่ว่างให้เกิดผลเสียหรือปัญหาแก่นโยบายหรือโครงการนั้นแล้ว ผลรวมความสำเร็จของนโยบายแต่ละนโยบายจะก่อให้เกิดผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิตินี้ อาจจะไม่สามารถทำได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่างๆที่เอื้อต่อการทำให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้เพียงใด

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทฤษฎีที่อยู่ในรูปของตัวแบบเชิงทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปจากผู้ศึกษาในการนำมาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ รายละเอียดดังนี้ มี 6 ประการดังนี้

(1) ปัจจัยด้านข้อความของนโยบาย (Policy Statements) ข้อความนโยบาย หมายถึง ข่าวสารนโยบาย (Policy Messages) ที่ระบุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนโยบาย หรือระบุมাত্রฐานแผนงาน หากพิจารณาลึกลงไปถึงแผนกลยุทธ์ หรือแผนงานหรือโครงการที่รองรับนโยบาย หมายถึง เป้าหมายวัตถุประสงค์ รวมทั้งขั้นตอนหรือกลยุทธ์ต่างๆที่กำหนดไว้ หรืออาจหมายถึง แนวปฏิบัติที่อาจจัดทำเป็นคู่มือแก่ผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ข้อความนโยบายอาจหมายถึงกรรณบัตรรับผิดชอบ ขอบข่ายที่นโยบายครอบคลุมถึงแม้กระทั่งระเบียบวิธีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล หากข้อความนโยบายมีความไม่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ โอกาสที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จในขั้นนำไปปฏิบัติจะมีมาก แต่หากข้อความนโยบายมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ชัดเจนหรือขัดแย้งกัน อาจเป็นอุปสรรคในขั้นการนำไปปฏิบัติ ทำให้โอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลสำเร็จเป็นไปได้ยาก และอาจล้มเหลวตามมา

(2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและกลุ่มหลากหลายในสังคม ผู้นำหรือผู้มีอำนาจมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย แม้ผู้เกี่ยวข้องจะมองว่าเป็นนโยบายที่ดี หากผู้นำหรือผู้มีอำนาจบารมี (Charisma) ไม่เห็นด้วย จะทำให้สำเร็จได้ยาก แต่ถ้าหากนโยบายใดได้รับการสนับสนุนจากผู้นำทุก ๆ ระดับ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จในขั้นตอนการปฏิบัติเป็นไปได้สูง

(3) ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พิจารณาที่ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบต่างๆขององค์กร เช่น การมีโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความรู้ความสามารถและทักษะของทีมดำเนินงาน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำองค์กร ระบบการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารภายในและระหว่างองค์กร การมีและการใช้เทคโนโลยี การบริหารอย่างเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงินและอุปกรณ์การบริหาร รวมทั้งความสามารถนำเงินและอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ มาใช้ได้ทันเวลา และสถานการณ์ความสำคัญของปัจจัยด้านนี้ คือ หากปราศจากองค์กรรองรับนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น หากองค์กรรองรับนโยบายขาดความสามารถและความพร้อม ความเป็นไปได้ที่นโยบายจะล้มเหลวก็มีมาก แต่ถ้านโยบายใดมีองค์กรเข้มแข็งรองรับ โทษที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จจะมีสูง เพราะองค์กรหรือหน่วยงานที่รองรับนโยบาย คือ กลไกสำคัญในการนำส่งนโยบายให้ถึงกลุ่มเป้าหมายตามเจตจำนงของนโยบาย

(4) ปัจจัยด้านจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ความนึกคิดหรือเจตคติต่อนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติของบุคคลระดับผู้ปฏิบัติการ คือ ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย หากผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจหรือสงสัยในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าเพราะเหตุใดต้องมีนโยบายอย่างนี้ หรือสงสัยว่าความต้องการที่แท้จริงของผู้กำหนดนโยบายคืออะไร นโยบายที่ทำอยู่มีประโยชน์อย่างไร ใครคือผู้ได้รับประโยชน์แท้จริงจากการดำเนินนโยบาย ข้อสงสัยไม่เข้าใจนโยบายจะทำให้ผู้ปฏิบัติขาดความมั่นใจ ขาดความไว้วางใจต่อนโยบาย ส่งผลกระทบต่อความตั้งใจที่จะทุ่มเทพลังความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ในทางกลับกันหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อนโยบาย เพราะเห็นว่านโยบายที่รับผิดชอบไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ หรือบางครั้งอาจจะเห็นว่าเป้าหมายของนโยบายดี แต่วิธีการปฏิบัติไม่ค่อยดี อาจปฏิบัติงานแบบเฉื่อยชา เพราะมีความรู้สึกไม่ชอบนโยบาย หากผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่รู้สึกต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติเช่นนี้ นโยบายที่นำไปปฏิบัติมีโอกาสที่จะไม่สำเร็จสูง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้านโยบายใดที่ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจไว้วางใจวัตถุประสงค์ และวิธีปฏิบัติชัดเจน รู้สึกพอใจสูง เพราะเห็นว่านโยบายที่ประกาศใช้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง และองค์กรที่จะได้ประโยชน์จากการดำเนินนโยบายนี้ การมีพื้นฐานความคิดต่อนโยบายเช่นนี้ จะทำให้ผู้ปฏิบัติตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติ จะทุ่มเทความสามารถ และอุทิศเวลาในการปฏิบัติ โดยอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวปฏิบัติตามความเหมาะสม ตามสถานการณ์แห่งความเป็นจริง จะส่งผลให้นโยบายบรรลุผล

(5) ปัจจัยด้านผู้นำคนสำคัญ คือ ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในฐานะที่ผู้นำคนสำคัญอาจมีส่วนริเริ่มนโยบายจะแสดงบทบาทในการผลักดันนโยบายให้ได้รับการประกาศใช้ จะประสานความพยายามของบุคคลและองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบใน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะคอยใกล้ชิดและประนีประนอมปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะแสวงหาและใช้กลยุทธ์ในการติดต่อประสานกับฝ่ายการเมือง นักกฎหมาย นักวิชาการ และบุคคลสำคัญอื่นๆ เพื่อจูงใจให้เห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนนโยบาย นอกจากนี้ผู้นำคนสำคัญยังแสดงความสามารถให้ฝ่ายที่ดูแลงบประมาณเห็นความสำคัญของนโยบายที่นำไปปฏิบัติจนพร้อมที่จะจัดสรรเงินให้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนโยบาย จะส่งผลให้นโยบายที่นำไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ เพราะผู้นำคนสำคัญจะได้รับเกียรติ และยกย่องนับถือในหมู่ผู้ปฏิบัติ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความตั้งใจจริงที่จะทำงานให้บรรลุผล ถ้าหากนโยบายใดขาดแคลนผู้นำคนสำคัญที่เข้มแข็งโอกาสที่นโยบายจะล้มเหลวมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมาก

(6) การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ การตรวจสอบ การปฏิบัติงานของบุคคล และองค์กรที่รับผิดชอบ การกำกับ ตรวจสอบมุ่งที่จะให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารนโยบาย และป้องกันการบิดเบือนเป้าหมาย และการหันเหทรัพยากรไปใช้ผิดทาง สำหรับการประเมินผลอย่างเป็นระบบจะสามารถสะท้อนปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน สามารถที่จะนำผลการประเมินไปแก้ไขและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อให้นโยบายบรรลุผล ส่วนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน หากเป็นแรงเสริมทางบวกจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ มีขวัญในการทำงาน แรงเสริมทางบวกจะเป็นพลังจูงใจให้ผู้ปฏิบัติมุ่งมั่นตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น หากเป็นแรงเสริมทางลบจะช่วยยับยั้งพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะเห็นว่า ปัจจัยด้านการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล และการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะนโยบายใดหากมิได้จัดระบบการกำกับตรวจสอบ ระบบการประเมินผล และการเสริมแรงผู้ปฏิบัติไว้ดีพอ โอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลในขั้นการนำไปปฏิบัติจะมีความเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่นำไปใช้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ เงื่อนไข และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในส่วนของความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดจากความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เกิดจากเครื่องมือที่นำไปใช้ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้ปฏิบัติมีการตีความของความสำเร็จและความล้มเหลวที่ไม่เหมือนกัน ในส่วนของผลการวัดผลว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จหรือไม่นั้น ผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผู้วิเคราะห์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวซึ่งสังเกตได้จากการที่นโยบายที่ได้ปฏิบัติได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ หรือการวัดอาจจะวัดได้จากผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายในด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

2.3.1 ความหมายของประสิทธิผล (Effectiveness)

มีผู้ให้ความหมายของหรือคำนิยามไว้หลากหลายและมีความหมายที่คล้ายคลึงกันไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น

กิบสัน และคณะ (2524) นิยามประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของ การกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายาม จะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้นตรงครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณ และเชิง คุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

(ธงชัย สันติวงษ์, 2535) กล่าวว่า ประสิทธิผล เป็นการทำงานที่ได้รับผลสำเร็จเพราะสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

(ทิพาวิทย์ เมฆสุวรรณ, 2539) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่าง วัตถุประสงค์ของโครงการกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของโครงการ

เมอริม เว็บสเตอร์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผล เป็นผลที่เกิดขึ้นมาจากการ ตัดสินใจ มาจากความมั่นใจหรือความต้องการในความพร้อมและการโน้มน้าวที่ทำให้เกิดการ ปฏิบัติการขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจะมีมิติในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป ผู้ศึกษาวิจัยมีทัศนะเกี่ยวกับนิยามความหมายของคำว่า ประสิทธิผลในการวิจัยนี้ว่า หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน แล้วประสบผลสำเร็จ ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจและความมั่น ในความสามารถในการโน้มน้าวที่ทำให้เกิดการปฏิบัติขึ้น ผลที่เกิดขึ้นมามีความครบถ้วนเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งในเรื่องของผลผลิตและเวลา

2.3.2 ความสำคัญของประสิทธิผล

(ภรณ์ กীরติบุตร (2529) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประสิทธิผล เป็นการก่อให้เกิดผลการ ปฏิบัติการของการดำเนินงานโดยมีผลของงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมี นักวิชาการสาขาต่างๆได้ให้ความสำคัญของประสิทธิผลในหลายแง่มุม เช่น นักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการทางด้านการเงิน มักจะให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตของ สินค้าหรือบริการ ส่วนนักวิทยาศาสตร์นั้นได้มีการวิจัยและมีมุมมองของประสิทธิผลออกมาในรูปของ จำนวน เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆที่เกิดขึ้น ในขณะที่นักสังคมศาสตร์ให้ความสำคัญของ ความสำคัญของประสิทธิผลออกมาในเรื่องของคุณภาพชีวิต เป็นต้น

อรุณ รักธรรม (2532)ความสำคัญของประสิทธิผล ในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของ องค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยถือเป็นความสามารถที่ได้จาก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อการดำเนินงานให้

เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญเพราะเป็นการก่อให้เกิดประสิทธิผลจากการดำเนินงานนั่นเอง

ติน ปรัชญพฤทธิ (2536) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประสิทธิผล เป็นความสามารถในการสร้างการปฏิบัติการในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือที่ได้วางไว้ โดยบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการของการดำเนินงาน ได้คำนึงถึงความสำคัญในแง่ความสามารถที่จะบรรลุในเป้าหมายที่กำหนดไว้

สุทธิ ชัตติยะ (2545) ได้ให้ความสำคัญของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลเป็นผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยความสำคัญของประสิทธิผลนั้นเป็นความสามารถในการที่จะวางให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อาจจะไม่ได้มีการคำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการดำเนินงาน

วรัท พุกษากุลนันท์ (2550) ได้ให้ความสำคัญกับประสิทธิผล โดยได้กล่าวไว้ว่า เป็นการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ หรือความสามารถของการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจุดสำคัญของประสิทธิผลอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ถูกคาดหวังเอาไว้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ และผลผลิตจริงที่เกิดขึ้น

2.3.3 การวัดประสิทธิผล

เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2536) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดประสิทธิผลไว้ว่า การที่จะมีประสิทธิผลสามารถวัดได้ 2 แนวทาง คือ (1) การวัดประสิทธิผลที่มาจากกรอบของหน่วยงาน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการเท่านั้น โดยไม่ได้ก้าวล่วงมองไปถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การวัดประสิทธิผลในส่วนของงานมีการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีการพิจารณาในด้านของคุณภาพ ปริมาณ ความรวดเร็ว มีสภาพคล่อง ตลอดจนการที่ผู้มาทำหน้าที่ให้บริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะบรรลุผลสำเร็จได้ สามารถพิจารณาได้จากผลลัพธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ ว่าตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ กลุ่มเป้าหมายเกิดการยอมรับ เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของนโยบาย แผนงาน โครงการ มีความรู้สึกถึงผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ อีกทั้งในการดำเนินงานเมื่อเกิดปัญหา อุปสรรค หรือมีข้อเสนอแนะ ผู้ปฏิบัติงานได้มีการทบทวน เพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการให้เกิดประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 นโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย

การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัยในหลายประเทศเกิดขึ้นรวดเร็วกว่าในอดีต การรับมือกับภาวะสังคมสูงวัย จึงเป็นความท้าทายสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่หลายประเทศให้ความสำคัญและบัญญัติไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม แนวทางการดำเนินนโยบายของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพัฒนาการของสังคมสูงวัยและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินนโยบายของประเทศต่างๆ โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) นโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันเป็น Aging society และมีสัดส่วนของผู้สูงอายุใกล้เคียงกับประเทศไทย ขณะที่อัตราส่วนของประชากรที่ไม่ได้ทำงานต่อประชากรที่ทำงาน (Dependency ratio) ของประเทศสิงคโปร์จะปรับเพิ่มจากปัจจุบันที่ราวร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 50 ในอีก 10 ปีข้างหน้า ทำให้ประชากรวัยทำงานที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในปัจจุบันต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและภาครัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือในด้านสวัสดิการและการเงินมากกว่าในอดีต ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมามีประเทศสิงคโปร์ได้เตรียมแผนรับมือกับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุตั้งแต่เนิ่น ๆ ผ่านแผนนโยบายแห่งชาติสิงคโปร์ (Singapore National Blueprint) โดยมีหัวใจสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ครอบคลุมหลายมิติของสวัสดิการสังคม (2) เน้นการให้สวัสดิการที่มุ่งใจให้แรงงานด้อยคุณภาพออกมาใช้ (3) ช่วยเหลือครอบครัวของผู้สูงอายุที่ไม่ได้เน้นเฉพาะผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว (4) ประสานงานกันในหลายภาคส่วน โดยนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ (1) ส่งเสริมการจ้างงานและเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน โดยผู้สูงอายุยังสามารถทำงานได้จนถึงอายุ 67 ปี และ ตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ผู้สูงอายุจะได้รับเงินช่วยเหลือ (Silver support) นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ตั้ง National Silver Academy เพื่อช่วยเพิ่มทักษะและยกระดับผลิตภาพ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการหารายได้ในระยะยาว ทั้งนี้ ภาครัฐมีส่วนสำคัญในการวางแผนจัดสรรรายได้และรายจ่ายอย่างสมดุล โดยเฉพาะกองทุน Central Provident Fund (CPF) ที่ครอบคลุมเงินบำนาญ ค่ารักษาพยาบาล และค่าเล่าเรียนบุตร ซึ่งเป็นหลักประกันยามเกษียณและเป็นการ ส่งเสริมการออมของประชาชน (2) ส่งเสริมการเพิ่มทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง สิงคโปร์สร้าง SkillsFuture Program 15 เพื่อเป็นศูนย์บริการ จัดหางานและเพิ่มทักษะให้แรงงานที่สะดวกแบบครบวงจรบน platform ออนไลน์ ซึ่งสนับสนุนการวางแผนแบบ Lifelong learning ที่เป็นประโยชน์ตั้งแต่ระดับนักศึกษาตลอดจนถึงผู้สูงอายุ ทั้งการให้ข้อมูลอาชีพที่เป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงาน ให้ข้อมูลรายได้เฉลี่ยของอาชีพต่างๆ แนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับทักษะของแรงงาน แนะนำทักษะที่ควร เรียนรู้เพิ่มหากต้องการทำอาชีพต่างๆ เสนอหลักสูตรที่ได้รับการรับรองของรัฐบาลสิงคโปร์จำนวนมากที่อบรมทักษะนั้นๆ รวมถึงให้ส่วนลดในการฝึกอบรมในหลักสูตรให้แรงงานบางกลุ่ม เช่น ผู้มีรายได้น้อย และผู้มีอายุ (3) ดูแลสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุอย่างรอบด้านในราคาย่อม เน้นให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ

สามารถ เข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ และในทุกๆ ปี รัฐบาลจะใช้เงินงบประมาณจำนวนหนึ่ง เพื่อให้การศึกษา ด้าน การดูแลสุขภาพและตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุ (4) ช่วยเหลือผู้สูงอายุในสังคม โดยภาครัฐเป็นผู้วางระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้สามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้สูงอายุ เช่น ออกแบบอาคาร สถานที่สาธารณะ และระบบขนส่งมวลชน ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ตลอดจน สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (5) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอายุยืน โดยสนับสนุน ให้ผู้สูงอายุมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Active aging hubs) เช่น พัฒนางานด้านบริการเพื่อผู้สูงอายุ ปรับปรุงนโยบายด้านเงินอุดหนุนแก่อาสาสมัคร สนับสนุนการ ฝึกอบรมด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งการจัดศูนย์ดูแลเด็ก และผู้สูงอายุในที่เดียวกัน (Co-locating facilities)

จากการทบทวนนโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายประเทศสิงคโปร์ สะท้อนให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้สูงอายุนั้นไม่ใช่เตรียมแค่เพียงเฉพาะ ประชากรที่เป็นผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่รัฐจะต้องมีการสนับสนุนครอบครัวของผู้ที่จะเป็น ผู้สูงอายุในอนาคตด้วย โดยสิงคโปร์จะเน้นในเรื่องของการพัฒนาทักษะการทำงานของผู้ที่ เกษียณอายุราชการให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งรัฐบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุน อาชีพ การมีงานทำสำหรับผู้สูงอายุในอนาคตที่ต้องการทำงานอีกด้วย

2) นโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศ ใน Aged society ซึ่งมีการเปลี่ยนผ่านเร็วกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย สะท้อนจาก Dependency ratio ที่เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าภายในระยะเวลาที่เท่ากับประเทศสิงคโปร์ ส่วนหนึ่งเป็นผล จากแนวโน้มการสร้างครอบครัวช้าลงและทำงานหนักขึ้น ขณะที่ประเทศยังไม่มีแผนรองรับเรื่องนี้ อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่กองทุนสำรองเลี้ยงชีพหลังเกษียณจะไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเทศไทย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุ กว่าร้อยละ 49 ในเกาหลีใต้ยัง ยากจน ซึ่งสถิติดังกล่าวอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทย ทำให้ผู้สูงอายุชาวเกาหลี ใต้จำเป็นต้องหางานทำเพื่อแลกกับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ซึ่งทางรัฐบาลเกาหลีใต้ ได้ปรับปรุงกฎหมายขยายเวลาเกษียณจาก 58 ปีเป็น 60 ปีไปแล้วเมื่อปี 2557 และอยู่ระหว่างการ ทบทวนแผนการขยายอายุการเกษียณในปัจจุบันจาก 60 ปี เป็น 65 ปี ทั้งยังได้จัดทำโครงการส่งเสริม การจ้างงานแรงงานสูงวัย เพื่อเป็นอีกพลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจจาก 610,000 ตำแหน่ง เป็น 740,000 ตำแหน่ง และขยายเวลาจ้างงานชั่วคราวจาก 9 เดือน เป็น 12 เดือน พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการ สำหรับบริษัทที่มีการจ้างงานผู้สูงอายุจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น มาตรการทางการเงินในการ

สนับสนุนค่าชดเชยเพิ่มขึ้นจาก 270,000 วอนต่อคน เป็น 300,000 วอนต่อคน มาตรการด้านภาษีลดภาษีให้บริษัท 4-12 ล้านวอนตามขนาดบริษัท

จากการทบทวนนโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายประเทศเกาหลีใต้พบว่า ในช่วงแรกรัฐบาลของประเทศเกาหลีใต้ยังไม่แผนในการเตรียมการที่จะรองรับการเป็นผู้สูงอายุของประชากรในประเทศ แต่เมื่อมีประชากรในประเทศที่เริ่มเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ทางรัฐบาลได้มีการปรับกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งการขยายอายุการทำงาน ส่งเสริมการทำงาน อีกทั้งยังมีมาตรการด้านภาษีในการลดภาษีให้กับองค์กรที่มีการจ้างงานกลุ่มผู้สูงอายุอีกด้วย

3) นโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศแรกในเอเชียที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยสุดขีด (Hyper-aged society) ปัจจุบันถือได้ว่าญี่ปุ่นเป็นต้นแบบของการศึกษาในทุกด้านที่เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะความก้าวหน้าของการวางแผนจัดการนโยบายอันทรงประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระบบสาธารณสุข การศึกษา ระบบสวัสดิการ การปรับเปลี่ยนกฎหมายแรงงาน รวมถึงการออกแบบพัฒนาเมืองที่ส่งให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ ทั้งด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางรายได้ ความสามารถในการใช้ชีวิต และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จากสถานการณ์สังคมสูงวัยในญี่ปุ่นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการชะลอตัวของการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นชะลอตัวมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้ ผลการสำรวจของหน่วยงานรัฐของประเทศญี่ปุ่น พบว่า กว่าร้อยละ 70 ของประชากรยังต้องการทำงานหลังเกษียณอายุและผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง การวางนโยบายเพื่อรองรับสังคมสูงวัยของญี่ปุ่นจึงเน้นเพิ่มการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของประชากรผู้สูงอายุและผู้หญิงควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน(Universal design) รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง อาทิเช่น โรโบติกส์และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาใช้แทนแรงงานคนมากขึ้น ในส่วนของการเตรียมกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายเป็นผู้สูงอายุในอนาคต มีการใช้แนวคิดการพัฒนาและออกแบบเมืองสะท้อนวินัยการครองชีพของชาวญี่ปุ่นที่เน้นการพึ่งพาตนเองและไม่เป็นภาระใคร ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการผลักดันในเรื่องของการคิดค้นสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อรองรับความต้องการการใช้ชีวิตสำหรับทุกคน ควบคู่กับการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดี อีกทั้งยังมีการผลักดันกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณสุขที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานให้ตอบโจทย์ความต้องการสำหรับทุกคน และนอกจากนี้ยังมีการผลักดันแนวคิด “อิบาโซ” ที่แปลว่า บ้าน มาเป็นต้นแบบของการสนับสนุนการสูงอายุอย่างมีคุณภาพและเสริมสร้างความเข้าใจผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยของประชากร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีภาวะจิตใจที่มั่นคง มีกำลังกายและใจที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนทัศนคติการมองผู้สูงอายุเป็นภาระ ตลอดจนช่วยลดแรงกดดันของ

ภาครัฐทางด้านค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ และคนรุ่นใหม่ต้องแบกรับความหวังในการขับเคลื่อนประเทศไปพร้อมกับ การดูแลรับผิดชอบสังคมที่แก่ตัวลงไปทุกขณะ

จากการทบทวนนโยบายการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายประเทศญี่ปุ่น พบว่า ประเทศญี่ปุ่นมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชากรในประเทศเป็นคนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจนกระทั่งเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ นโยบายที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเน้นไปที่ปัจจัยโครงสร้างพื้นที่ที่ประชากรในประเทศมีความจำเป็นต้องใช้และสามารถดำรงชีวิตที่มีคุณภาพได้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้กลุ่มเจนเนเรชั่นวายเกิดความตระหนักในการคิดค้นนวัตกรรม เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ชีวิตในเกิดคุณภาพ ควบคู่ไปกับการดูแลผู้สูงอายุทั้งในครอบครัว และชุมชน อีกทั้งเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเหล่านี้ก็สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถออกมาช่วยเหลือสังคมได้ และสิ่งที่รัฐบาลญี่ปุ่นผลักดันกฎหมายด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชากรในประเทศได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรวรรณ ชาลี (2562) “การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของประชากรในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของบุคคลมีความสำคัญต่อผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ หากมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้บุคคลก้าวเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตต่อไปในสังคม อย่างยั่งยืนและสามารถทำประโยชน์ต่อสังคม และเตรียมพร้อมรับมือต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึงได้ในอนาคต นอกจากนี้ลักษณะการเตรียมความพร้อมของตนเองที่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุก็ต้องการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือภาครัฐได้กำหนดให้วาระผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครอบคลุมทั้งกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ (25-59 ปี) และผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) สำหรับกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ รัฐบาลมีแผนส่งเสริมเน้นเรื่อง การออม การไม่มองผู้สูงอายุเป็นภาระ วิธีการดูแลผู้สูงอายุ และการปรับสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับ สภาพผู้สูงอายุ ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุได้มีการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่ครอบคลุมจำนวนผู้สูง อายุที่มีภาวะพึ่งพิงมากขึ้น เน้นการเสริมทักษะใหม่แก่แรงงานผู้สูงอายุ การออกแบบการทำงานให้ยืดหยุ่นและสร้างแรงจูงใจให้ นายจ้างที่จ้างผู้สูงอายุ ในการสร้างงานผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ พร้อมทั้งจัดทำแผนบูรณาการ ด้านสุขภาพ 4 โดยมีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุได้รับการตรวจ ป้องกัน และดูแลสุขภาพระยะยาวที่บ้านและในชุมชนตามระดับความ จำเป็น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีระบบการเงินการคลังที่ยั่งยืนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น พบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเป็นการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีการเตรียมความพร้อมสำหรับที่อยู่อาศัย ความพร้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมต่างๆ เพื่อให้เมื่อเป็นผู้สูงอายุจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมและทำประโยชน์ต่อสังคมได้ ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสำหรับกลุ่มก่อนวัยผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมเน้นการออม ไม่มองผู้สูงอายุเป็นภาระ เข้าใจผู้สูงอายุและมีการปรับสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเป็นผู้สูงอายุในอนาคต และนอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังมีการจ้างงานผู้สูงอายุอีกด้วย

มนตรี ประเสริฐรุ่งเรือง และศุภวิทย์ อายุวัฒน์ (2559) “การสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่” ผู้สูงอายุในอนาคตจำเป็นที่จะต้องหันมาพึ่งพาตนเอง โดยการใช้ความสามารถที่ตนมีร่วมกับการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างทางสังคม ได้ทำการศึกษาการสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ ด้วยการนำแนวคิดทางเลือกทางสังคม การใช้ความสามารถ และการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์มาใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์ งานวิจัยนี้มีข้อค้นพบสำคัญ คือ 1) การพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ความสามารถของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ร่วมกับการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างทางสังคม ภายใต้การใกล้เคียงเชิงคุณค่าระหว่างค่านิยมทางสังคมและคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ 2) การสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ เป็นกระบวนการจัดสรรทรัพยากร ภายใต้เงื่อนไขทางสังคมให้เกิดประสิทธิภาพด้วยการสร้างหน่วยปฏิสัมพันธ์ย่อย และมีข้อเสนอแนะในด้านนโยบายส่งเสริมการใช้ความสามารถและแนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ ดังนี้ 1) สถาบันทางสังคมจะต้องสร้างนโยบายสนับสนุนในการกระจายทรัพยากรที่สอดคล้องกับความสามารถในการใช้ประโยชน์ตามความต้องการของผู้สูงอายุและต้องกำหนดกฎระเบียบทางสังคมที่เกื้อหนุนและลดช่องว่างทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุกับประชากรวัยอื่นลง 2) สถาบันทางสังคมจะต้องส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรุ่นใหม่รู้เท่าทันสถานการณ์สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์และผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุรุ่นใหม่หันมาพึ่งพาตนเอง โดยการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจสังคมที่เหมาะสมกับตนเอง 3) ภาครัฐควรส่งเสริมนโยบายการกระจายอำนาจเชิงสถาบันและส่งเสริมการรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายในการยกระดับการกระจายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยควรให้ความสำคัญกับกลไกการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุรุ่นใหม่กับสถาบันทางสังคมมากขึ้น เนื่องจากกลไกดังกล่าวจะช่วยให้สถาบันทางสังคมและผู้สูงอายุรุ่นใหม่สามารถทำหน้าที่ร่วมกันในการผสมผสานประโยชน์ (Synergy) ทั้งในด้านการกระจายทรัพยากรและด้านอรรถประโยชน์ ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการดำเนินการแยกส่วนกัน 4) แนวทาง

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ จะต้องส่งเสริมการสะสมทรัพยากรทางเศรษฐกิจสังคมในทั้งทุกมิติ ร่วมกับทักษะการจัดสรรและการบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจสังคมให้กับผู้สูงอายุรุ่นใหม่

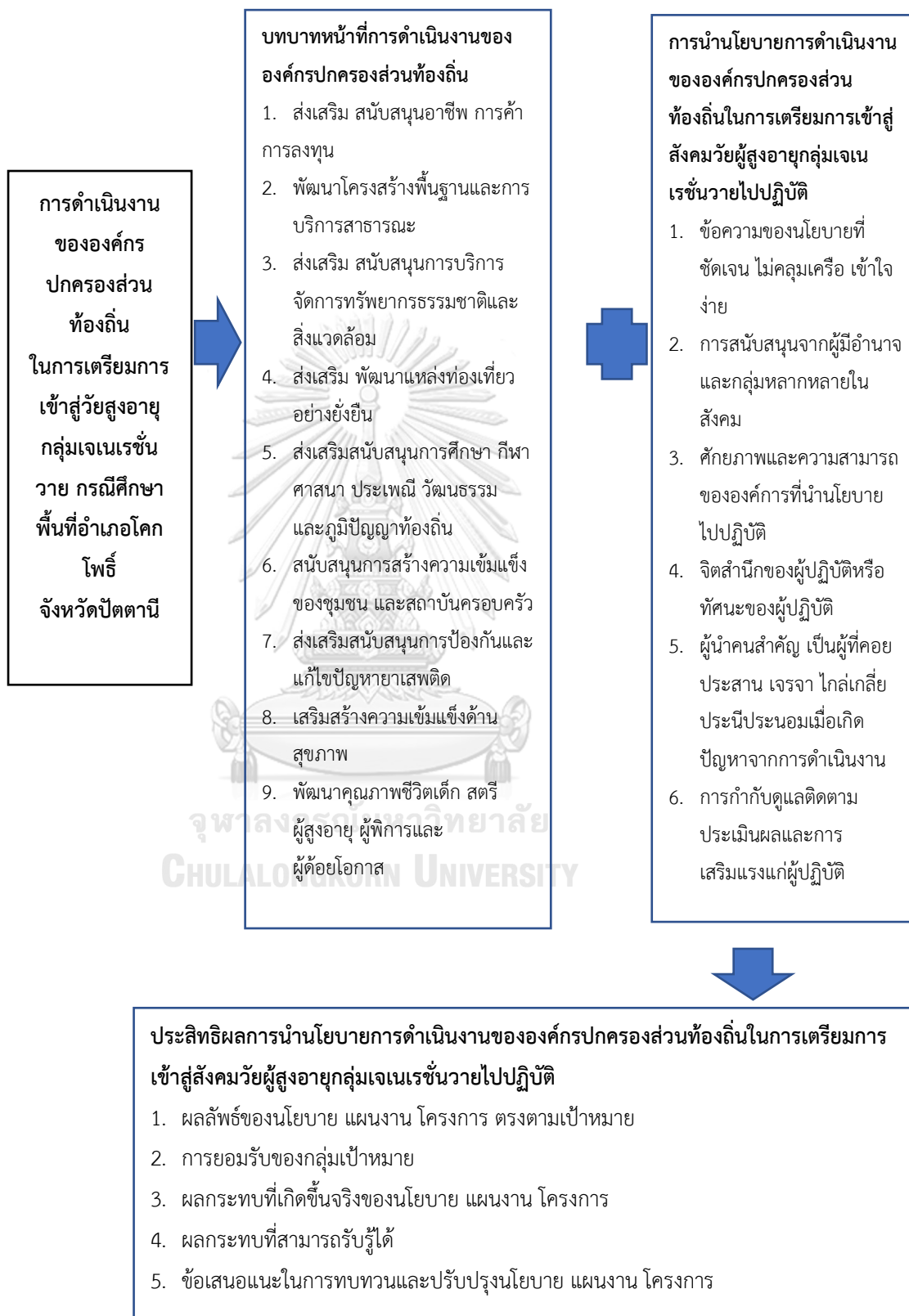
จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น พบว่า การสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ เป็นการมองผู้สูงอายุที่สามารถรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก ซึ่งมองว่าการเป็นผู้สูงอายุในอนาคตจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐควบคู่ไปพร้อมกับการใช้ความรู้ ความสามารถของผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ โดยผู้วิจัยมองว่า การสร้างทางเลือกให้ผู้สูงอายุจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมพร้อมตั้งแต่เนิ่นๆ ก่อนที่ผู้สูงอายุจะเป็นผู้สูงอายุ อาจจะต้องเตรียมความพร้อมตั้งแต่ยังเป็นกลุ่มเจเนเรชั่นวาย หรือเตรียมความพร้อมตั้งแต่ยังเป็นวัยแรงงาน เพื่อที่เมื่อสูงอายุขึ้นจะได้มีทางเลือกในการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีคุณภาพในอนาคตได้

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและ 3) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนสุขเหราลำแขกจำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี 4) ด้านสภาพร่างกายที่ดี 5) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และ 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งมีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นที่น่าไปใช้ได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ในการบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นรายด้านโดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูตามแนวคิดของโรงเรียนเป็นฐาน และแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดีและด้านสภาพร่างกายที่ดีตามลำดับ ในขณะที่ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและด้านการตัดสินใจด้วยตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต พบว่าด้านสภาพอารมณ์ที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านความว่างเหวอ้างว้าง และปัจจัยด้านความสุขกายสบายใจ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว มิตรสหายและเพื่อนบ้าน

ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านการอุทิศและการได้รับการยอมรับจากชุมชน ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ปัจจัย ด้านการดำรงชีพ และปัจจัยด้านรายรับและรายจ่าย คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ปัจจัย ด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพ และปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี และสุดท้ายด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นอิสระทางความคิดและปัจจัยการเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการประเมินความต้องการ พฤติกรรมที่ผู้สูงอายุอยากได้ผ่านการรวมกลุ่มกันเป็นสังคม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นตัวชี้วัดในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการออกแบบชีวิตในกลุ่มเจนเนอเรชั่นวัยที่ในอนาคตต้องเป็นผู้สูงอายุว่าจะมีวิธีการ แนวทางอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพตามบริบททางสังคมที่อยู่อาศัยในขณะนั้น

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพดังกล่าวเป็นภาพกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม โดยกรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วย

1. บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบาย “การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย” ไปปฏิบัติ โดยพิจารณาจาก
 - 1) การส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การค้า การลงทุน
 - 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ
 - 3) การส่งเสริม สนับสนุนการบริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 4) การส่งเสริม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 5) การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา กีฬา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 6) การสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสถาบันครอบครัว
 - 7) การส่งเสริม สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ
 - 8) การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ
 - 9) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
2. การนำนโยบาย “การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย” ไปปฏิบัติ โดยพิจารณาจาก
 - 1) ข้อความของนโยบายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย
 - 2) การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ และกลุ่มหลากหลายในสังคม
 - 3) ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 4) จิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ
 - 5) ผู้นำคนสำคัญ เป็นผู้ที่คอยประสาน เจรจา ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหาจากการดำเนินงาน
 - 6) การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติ
3. ประสิทธิภาพการนำนโยบาย “การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย” ไปปฏิบัติ
 - 1) ผลลัพธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ ตรงตามเป้าหมาย
 - 2) การยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย
 - 3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของนโยบาย แผนงาน โครงการ
 - 4) ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้
 - 5) ข้อเสนอแนะในการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ

กรอบแนวคิดนี้ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต และประสิทธิผลของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความท้าทาย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุงนโยบายต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานเพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเจนเนอเรชันวายในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสังเกต (Observational Research) และรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอธิบายถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 พื้นที่ศึกษาและเกณฑ์การเลือกพื้นที่
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 พื้นที่ศึกษาและเกณฑ์การเลือกพื้นที่

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษาพื้นที่ใช้ในการศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ 1) พื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ 2) พื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์ 3) พื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากถ่อ 4) พื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่ และ 5) พื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะกรูด โดยพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่งของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจในการศึกษาเรื่องการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวายในครั้งนี้นี้ ตลอดจนความท้าทายที่กลุ่มเจนเนอเรชันวายต้องพบเจอเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในอนาคต

นอกจากนี้ พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านของประชากรในพื้นที่ที่ยังมีจำนวนกลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวายอาศัยอยู่ในพื้นที่ในสัดส่วนที่สูงร้อยละ 28.90 หากเปรียบเทียบกับกลุ่มเจนเนอเรชันวายในพื้นที่อื่น อาทิเช่น กลุ่มเจนเนอเรชันแซด (Gen Z) ร้อยละ 16.73 กลุ่มเจนเนอเรชันเอ็กซ์ (Gen X) ร้อยละ 16.71 และกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Gen Baby boomer) ร้อยละ 15.13 ตามลำดับ จึงเป็นเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่ใช้งานวิจัยครั้งนี้ และถึงแม้ว่าพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ แต่ยังคงเห็นกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มเจนเนอเรชันวายยังคงประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตในพื้นที่บ้านเกิดของ

ตนเอง ซึ่งเหตุผลนี้ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาหากยังมีกลุ่มวัยแรงงานหรือกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลประชาชนในพื้นที่ที่มีการมีการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่ อำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอย่างไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตของกลุ่มเจนเนเรชั่นวายมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

3.2 กลุ่มประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาการดำเนินงานเพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposive Sampling) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนและวิธีการในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่เจาะจงพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัย เพื่อให้ตรงตามหลักเกณฑ์และจุดมุ่งหมายของผู้วิจัยให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถครอบคลุมประชากรได้หลากหลาย (โพธิสिता, 2552) โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 27 คน ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษามีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1) กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในระดับกลางหรือระดับปฏิบัติ จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างจากผู้มีประสบการณ์มาก กล่าวคือ เป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานที่สำคัญมากกว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไป ใช้วิธีการค้นหาคูบุคคลด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างจากการแนะนำต่อกันไป (Snowball Sampling) ประกอบด้วย

(1) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการโครงการที่เกี่ยวข้อง จาก 5 พื้นที่ ได้แก่ ตำบลนาเกตุ ตำบลโคโคโพธิ์ ตำบลปากล่อ ตำบลนาประดู่ และตำบลมะกรูด

(2) กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ จำนวน 5 คน

(3) ผู้สูงอายุในพื้นที่ หมายถึง ประธานผู้สูงอายุในพื้นที่ จำนวน 5 คน

2) กลุ่มเป้าหมายเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่อำเภอโคโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 12 คน ใช้วิธีการค้นหาคูบุคคลด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างจากการแนะนำต่อกันไป (Snowball Sampling) ลักษณะของกลุ่มเจนเนเรชั่นวายที่ประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน และมีอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้อยู่ในรูปของแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแนวคำถามกว้างๆ ไม่จำกัดคำตอบ และการเก็บข้อมูลอาจมีประเด็นคำถามที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ หรือการเลือกคำถามบางประเด็นที่จะถามกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด โดยมีประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มโดยใช้การถามเจาะจงเฉพาะกลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ นอกจากนี้ทำให้รับรู้อารมณ์ระหว่างกัน ซึ่งการสัมภาษณ์ คือ การสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องที่ต้องการ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะช่วยอธิบายสิ่งที่พบเห็น หรือสิ่งเกิดในสิ่งที่ไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยแจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาทุกครั้ง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านผู้สูงอายุทั้งในประเทศและต่างประเทศ ความหมายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงบทความ ข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1) การสังเกต (Observational Research) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม ลักษณะท่าทางการสื่อออกมาจากผู้ถูกสัมภาษณ์ในการตอบคำถามสัมภาษณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการศึกษาการดำเนินงานเพื่อเตรียมการเข้าสู่วัย)สูงอายุของเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ครั้งนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยจะมีการเตรียมแนวคำถามกว้างๆ ไว้ล่วงหน้า มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ โดยผู้สัมภาษณ์เพียงแต่กล่าวนำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนว ทางความต้องการ แล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องโดยอิสระ โดยผู้วิจัยมีแนวความคิดทางด้านทฤษฎีเรื่องนั้นๆ อยู่บ้างแล้ว จึงได้มีการวางข้อคำถามแบบคร่าวๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้คำตอบเหล่านั้น และเป็นการ

สัมภาษณ์ที่มีจุดความสนใจเฉพาะ (Focus Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือ ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามหันเหความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าจุดที่สนใจศึกษา คือ กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานเพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประสบความสำเร็จ หรือเกิดความล้มเหลวในการดำเนินการ เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือพูดนอกเหนือจากจุดที่สนใจ ก็ต้องพยายามโยงเข้าหาประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ (จันทรวานิช, 2554)

3) การใช้ข้อมูลเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลเอกสารในครั้งนี้ประกอบด้วย การใช้ข้อมูลประเภทเอกสารชั้นต้น คือ เอกสารที่เป็นข้อมูลหรือหลักฐานโดยตรงถือเป็นต้นฉบับ เช่น บันทึกผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ประกาศ หรือกฎหมาย และข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นรอง คือ ข้อมูลหลักฐานที่มีใช้ได้มาโดยตรงจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งๆ แต่ได้มาจากการที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ เสนอ หรืออ้างอิง ซึ่งข้อมูลเอกสารชั้นรองที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาได้แก่ บทความ ข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ หรือข่าวจากสื่อออนไลน์ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบประเด็นในการศึกษา

3.5 การวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูล

ในการศึกษาการดำเนินงานเพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการลงพื้นที่เชิงสังเกต การค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จากนั้นผู้วิจัย มีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการรวบรวมข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมาจัดให้เป็นระบบเพื่อเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัย 6 ประเด็น โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต และแนวคิดประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัย

เรชนววยไปปฏิบัติ 5 ประเด็น เพื่อให้ครอบคลุมในทุกมิติที่มีความสำคัญในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการลงพื้นที่เชิงสังเกต สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และศึกษาข้อมูลจากเอกสารเพิ่มเติม

3) นำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่มาประมวลผลจำแนกออกเป็นหัวข้อตามกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววย กรอบแนวคิดการนำนโยบาย แผนงาน โครงการการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววยไปปฏิบัติ และแนวคิดประสิทธิผลการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววยไปปฏิบัติ

4) ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

5) นำเสนอแนวทางการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชนววย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประสิทธิภาพของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความท้าทาย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการในอนาคต

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัย ทัศนศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ประสิทธิภาพของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ และความท้าทาย อุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุงนโยบาย โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อค้นพบจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการทุกฝ่ายในแต่ละหัวข้อดังนี้

4.1 บทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการปกครองตนเอง ในการจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีแผนงาน โครงการในการดำเนินงาน มากมายที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะในเรื่องของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

จากการจากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัย ทัศนศึกษาพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะเห็นได้ว่าแผนงาน โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มที่ยังไม่เป็นผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านโครงการที่ต่างๆ จัดทำขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจจะเน้นไปในเรื่องของปากท้องของประชาชน มีการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพในด้านต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผลการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 การส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การค้า การลงทุน

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีจำนวนมาก นโยบาย แผนงาน โครงการเหล่านั้นล้วนแล้วแต่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่เอง และเป็นโครงการที่มาจากส่วนกลาง หน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ทำอะไรให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดทั้งจากนโยบาย โครงการจากส่วนกลางและโครงการที่ประชาชนในพื้นที่อยากได้ ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพในการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย มีหลายโครงการที่น่าสนใจไม่ว่าจะเป็นโครงการเตรียมความพร้อมกำลังแรงงาน โครงการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ โครงการแนะแนวอาชีพแก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โครงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ OTOP และเพิ่มช่องทางการตลาดด้วยกลไกประชารัฐ เป็นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการแข่งขัน เพิ่มยอดจำหน่ายขยายช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์จังหวัดให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการฝึกทักษะทางอาชีพให้กับกลุ่มเจนเนอเรชันวาย หรือกลุ่มวัยแรงงานที่กำลังเข้าสู่ตลาดงาน ซึ่งโครงการนี้มาจากนโยบายการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดปัตตานีในการเป็นต้นแบบเมืองเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าและครบวงจรและผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล คุณภาพของประเทศ การค้า การท่องเที่ยวและบริการ เชื่อมโยงนานาชาติ เป็นสังคมแห่งความหลากหลายที่น่าอยู่และสันติสุข เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อบต. มีการจัดตั้งกลุ่มมดขี้มขึ้นทางอบต. มีหน้าที่จัดหาวิทยากรในการให้ความรู้กับชาวบ้าน และอบต.เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์ให้ กลุ่มเป้าหมายแรกของชมรม คือ ให้อายุรุ่นเยาวชนช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไปที่ว่างงานเข้ามาทำ เข้ามาร่วมกิจกรรม ต่อมาชาวบ้านทั้งวัยหนุ่มสาว วัยแรงงาน แม่บ้าน ผู้สูงอายุบางท่านเห็นว่ามันทำเงินได้ ตอนนีกลุ่มมดขี้มนี่ขยายไปยังชาวบ้านเกือบจะทุกกลุ่มวัย กลายเป็นสินค้าประจำหมู่บ้านออกงาน OTOP ทุกปี ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น มาจากการสอบถามเกี่ยวกับโครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของเจนเนอเรชันวายในพื้นที่ว่าเจ้าหน้าที่มีการจัดทำแผนงาน หรือโครงการเด่นอะไรบ้าง โดยเจ้าหน้าที่ได้กล่าวว่า โครงการที่มีส่วน

ในการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่เป็นโครงการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชากรช่วงอายุ 20 - ขึ้นไป ซึ่งกลุ่มเหล่านี้คือกลุ่มที่อยู่ในช่วงเจนเรชั่นวาย โดยโครงการที่กล่าวมาคือ โครงการส่งเสริมอาชีพการทำผ้ามัดย้อม ซึ่งผ้ามัดย้อมของพื้นที่น่าประหลาด มีความพิเศษในด้านของการใช้สีจากธรรมชาติ แรกเริ่มที่มาของโครงการคือ ต้องการที่จะให้กลุ่มวัยรุ่นน วัยทำงานที่ว่างงานในพื้นที่มีงานทำโดยที่องค์กรบริหารส่วนตำบลนาประดู่ ดำเนินการหาวิทยากร สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้ ต่อมาได้ก่อตั้งเป็นชมรมขึ้นมา และได้มีการจัดทำผลิตภัณฑ์ที่มีความ หลากหลายมากขึ้น ทั้งเสื้อผ้า กางเกง กระเป๋าผ้า หมวก ผ้าพันคอ และยังมีผลิตภัณฑ์อื่นๆอีกมากมาย ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ส่งออกขายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ช่องทางการขายทั้งใน ประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศบรูไนดารุ สลาม โดยรายได้ที่เราได้มานั้นก็นำมาต่อยอดในการผลิตสินค้า ง่ายเป็นค่าตอบแทนให้กับสมาชิกใน ชมรม และหักเป็นค่าใช้จ่ายด้านต้นทุน ประโยชน์ที่ได้รับคือ โครงการนี้สามารถทำให้ประชากรกลุ่ม เจนเรชั่นวายในพื้นที่ได้มีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้แล้วนั้น ทำให้สามารถอยู่บ้านดูแลครอบครัวของ ตนเองได้ โดยไม่ต้องออกไปทำงานหาเงินนอกพื้นที่ และนอกจากนี้ สิ่งที่เราเห็นว่าปัญหาของ ประชากรในพื้นที่ คือ ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อมาเป็น ระยะเวลาอันยาวนานยังส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ใน ช่วงเจนเรชั่นวาย ซึ่งกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดในพื้นที่ และเป็นกลุ่มที่ค่อนข้าง เปรราะบางในด้านความคิด ทศนคติ ดังนั้นในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องเข้าใจความต้องการของกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่เป็นอย่างดี ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าว ต่อไปนี้

“อย่างที่เราได้จากเหตุการณ์สามจังหวัดบ้านเรา วัยรุ่น วัยทำงานส่วนใหญ่ไปทำงานที่ประเทศ มาเลเซีย ทาง อบต. ได้มีการส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มวัยรุ่น วัยแรงงานที่อยากจะทำงานที่ บ้าน ผู้หญิงเรามีการส่งเสริมอาชีพด้านการทำอาหารประจำถิ่น เช่น ทำเครื่องแกง กลุ่มทำเบ เกอร์รี่ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ในส่วนผู้ชายมีการส่งเสริมอาชีพด้านการซ่อมรถทั้งรถยนต์ มอเตอร์ ไซด์ งานซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า การเดินสายไฟ ช่างปูน โดยเราได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัย ชุมชนปัตตานี เข้ามาเป็นครู เป็นวิทยากรในการแนะนำอาชีพให้ ผลที่ได้คือกลุ่มเป้าหมายให้ การเข้าร่วมโครงการเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ในทุกรอบที่จัด เราได้รับการตอบรับที่ดีมาก จากวัยรุ่น วัยแรงงานในพื้นที่ เมื่อลงพื้นที่ครั้งล่าสุด ปังบที่แล้วได้มีการติดตาม กลุ่มวัยรุ่น วัย แรงงานที่เราอบรมก็ยังทำงานอยู่ในพื้นที่ ไม่ได้เดินทางออกไปทำงาน ประเทศมาเลเซีย แล้ว”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากล่อ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เจ้าหน้าที่ที่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรชั้นนายในพื้นที่ที่มีการทำงานอยู่ภายในพื้นที่เอง ไม่ออกไปทำงานต่างประเทศ จึงได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพ สร้างอาชีพและสร้างรายได้ขึ้นมา โดยเจ้าหน้าที่ได้มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน อยากให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือตนเองอย่างไร โดยมีเงื่อนไขว่าต้องกลับมาทำงานในพื้นที่ ซึ่งกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรชั้นนายในพื้นที่ต้องการมีอาชีพ มีรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ในบางรายที่เจ้าหน้าที่ได้พูดคุยให้เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มที่เปราะบาง ให้ข้อมูลว่าเป็นผู้ที่มีคติความมั่นคงติดตัว ซึ่งเป็นคติที่เกิดจากการเข้าร่วมในการก่อความไม่สงบในพื้นที่ที่ผ่านมา จึงจำเป็นต้องหลบหนีไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองว่าหากสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ จะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ หาแนวทางร่วมกันในการนำกลุ่มคนเหล่านี้ที่หลบหนีกลับมาใช้ชีวิต ดำเนินชีวิตในพื้นที่ได้ ในส่วนนี้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนในการเชื่อมประสานให้ผู้นำชุมชนพูดคุยกับผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางศาสนาที่นับถือแจ้งว่าทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำโครงการเสริมสร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านวิทยากร อุปกรณ์ให้ และในพื้นที่เองยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยความมั่นคงในพื้นที่จัดโครงการดึงผู้หลงผิดกลับมาทำงานและใช้ชีวิตในพื้นที่ได้ ซึ่งโครงการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้จึงได้รับความร่วมมือจากกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานหรือกลุ่มเกษตรกรชั้นนายได้เป็นอย่างดี ผ่านการติดตามอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่จะดึงกลุ่มเกษตรกรชั้นนายในพื้นที่เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ผ่าน โครงการต่างๆที่ในแต่ละพื้นที่จัดทำขึ้นมา ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งโครงการที่จัดทำขึ้นมาจะเน้นในด้านการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งการส่งเสริม สนับสนุน อาชีพ การค้าขาย การลงทุน ผ่านการให้กลุ่มวัยรุ่น เยาวชนกลุ่มเกษตรกรชั้นนายในพื้นที่รวมกลุ่ม มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ต่างๆ เพื่อขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน ทั้งในการขอขบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การมีงานทำ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ จัดหาวิทยากร หารวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้คนกลุ่มนี้มีอาชีพ มีรายได้ สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้ โดยที่ยังอยู่ในพื้นที่ของตนเองและไม่ออกไปทำงานยังต่างประเทศอีกด้วย

4.1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของถนนหนทาง น้ำประปาหมู่บ้าน หรือสถานที่บริการสาธารณะต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงาน เพื่อเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวาย อาทิเช่น โครงการฟื้นฟู บูรณะแหล่งน้ำ เพื่อป้องกัน และลดผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพรองรับนโยบายการบริหารจัดการน้ำของรัฐบาล ลดผลกระทบความสูญเสียจากการเกิดปัญหาอุทกภัย พัฒนาฐานทรัพยากรสำคัญของพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็ง นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่น และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านโครงสร้างพื้นฐานตามแนวทางประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความเชื่อมั่นต่อรัฐ มีระบบคมนาคมขนส่ง และการโลจิสติกส์รองรับการพัฒนาจังหวัด และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“พื้นที่โคกโพธิ์ที่รับผิดชอบก่อนหน้านี้ในหลายหมู่บ้านเกิดภัยแล้ง ข้าวกับพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย ชาวบ้านเดือดร้อนกัน ในส่วนของถนนหนทาง หลายหมู่บ้านยังเป็นถนนลูกรัง บางหมู่บ้านที่ลาดยางเรียบร้อยแล้ว เริ่มเป็นหลุม ท่านนายกคนปัจจุบันเห็นความสำคัญของปัญหาเหล่านี้จึงได้มีโครงการทำถนนลาดยางให้เกิดความสะดวกกับการเดินทาง มีการเพิ่มเส้นทางทำถนนทางลัดตัดผ่านหมู่บ้านให้เชื่อมถึงกัน มีการคัดลอก ทำคูโดยที่อบต. เรามีการดูแลเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะหากไม่มีคลองที่รับน้ำได้ดี เกษตรกรเดือดร้อน ไม่มีน้ำปลูกข้าว ทำสวน ถ้าถนนไม่ดีก็ลำบากอีก จะขนของทีก็ลำบาก ซึ่งทางอบต.ได้มีโครงการและงบประมาณในการดูแลส่วนนี้ทุกปีแหละ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านในด้านการเกษตร และการคมนาคม ซึ่งพบว่า ประชากรในพื้นที่กลุ่มใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา ทำไร่ ทำนา รับจ้างทั่วไป กลุ่มวัยแรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ กลุ่มเจนเนอเรชันวายที่มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 40 ปี ซึ่งกลุ่มเจนเนอเรชันวายนี้ เป็นกลุ่มวัยแรงงานที่อยู่ในพื้นที่ ประกอบอาชีพในพื้นที่ มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ดังนั้นความสะดวกของถนนหนทาง ความมีประสิทธิภาพของคุณ คลอง ในการกักเก็บน้ำจึงเป็น

ส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพ หากมีถนนที่ดีคมนาคมในพื้นที่ สามารถเชื่อมถึงกันได้โดยสะดวก การขนส่งพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่และส่งออกนอกพื้นที่ย่อมทำได้ง่ายตาย และรวดเร็ว และหากมีคู คลองที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลที่ดีให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ในการผลิตพืชผลทางการเกษตร ได้ตามความต้องการของตลาดได้ และจะทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น

ในส่วนของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ในพื้นที่ได้มีการจัดโครงการต่างๆมากมาย ทั้งโครงการหมู่บ้านสว่างไสวริมทาง เป็นโครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าในหมู่บ้านให้สว่างไสวริมถนนหนทาง ลดการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนในเวลากลางคืน โครงการน้ำประปาหมู่บ้าน วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงน้ำดื่มที่สะอาด สามารถบริโภคน้ำสะอาดในราคาที่ถูกลง และทุกครัวเรือนได้บริโภคน้ำประปาที่เท่าเทียมกัน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ทาง อบต.จัดโครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าริมถนน บริเวณทางเดิน ลดอุบัติเหตุเวลากลางคืน ก่อนหน้านี้เกิดอุบัติเหตุบ่อยในหลายหมู่บ้าน เวลากลางคืน เพราะรถมอเตอร์ไซด์ชาวบ้านไม่มีไฟรถไม่สมบูรณ์ เอามาใช้ เพื่อจะไปกรีดยาง ทำให้ในแต่ละเดือนชอบเกิดปัญหาหารถชนกันบ้าง ฉีกกันบ้าง เกิดอุบัติเหตุ ค่อนข้างบ่อย ทาง อบต.หาข้อตกลงจากที่ประชุมสมาชิก อบต.

ว่าทุกหมู่บ้านต้องมีไฟฟ้าริมถนน เพื่อให้ความสว่างไสวในเวลากลางคืน เพื่อลดอุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจร และในด้านน้ำจัดโครงการให้มีน้ำประปาหมู่บ้านที่มีคุณภาพ น้ำที่ออกจากก็อกสามารถดื่มกินได้เลย ทาง อบต.ได้วางระบบ และสนับสนุนงบประมาณในการจ้างชาวบ้านที่ผ่านการฝึกอบรมมาช่วยในการดูแลเรื่องนี้ ซึ่ง อบต.มองว่า น้ำเป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนทุกชุมชนต้องมี ทุกบ้านต้องได้น้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

นอกจากนั้น โครงการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชันวายมีอีกหลากหลายโครงการ ได้แก่ โครงการลานกีฬาหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้าน ประชาชนในพื้นที่มีพื้นที่สาธารณะที่ใช้ร่วมกัน โครงการสวนข้างบ้าน ถนนสีเขียว เป็นโครงการที่ให้ชาวบ้านหรือประชาชนในพื้นที่ร่วมกันปลูกต้นไม้ เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้ร่มเงาของตนไม้ร่วมกัน หรือ โครงการศาลาเอนกประสงค์หมู่บ้าน เป็นสถานที่ชาวบ้านใช้ทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ ถึงแม้จะเป็นโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่หากมองในรายละเอียดลงไปแล้วนั้น โครงการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ในการดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นเมื่อมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี กลุ่มเจเนเรชั่นวายที่ต้องเป็นผู้สูงอายุในอนาคตย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

4.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา กีฬา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวายหลายโครงการ อาทิเช่น โครงการส่งเสริมมหกรรมการศึกษา เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และกระตุ้นให้นักเรียน ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งยังมีกิจกรรมส่งเสริมทางภาษา อาทิเช่น กิจกรรม English Camp Moving Through ASEAN ในโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชนที่มีความสนใจ ได้พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โครงการสนับสนุนการศึกษาของเยาวชน ปลุกฝังให้เยาวชนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม ยกย่องค่านิยมการศึกษา ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ได้แสดงออกถึงความสามารถในศักยภาพของตนเองออกสู่สาธารณชน มีสุขภาพอนามัยที่เข้มแข็ง แข็งแรง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี และยังมีโครงการส่งเสริมสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้มีการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เพราะการศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้สามารถนำมาประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองและระบบเศรษฐกิจของพื้นที่ เมื่อกลุ่มนี้เติบโตขึ้นเข้าสู่วัยแรงงานหรือกลุ่มเจเนเรชั่นวาย กลับมาทำงานในพื้นที่ เพื่อพัฒนาพื้นที่ต่อไป ในขณะที่เดียวกันได้อาศัยอยู่กับครอบครัว เสริมสร้างให้เกิดความแข็งแรงของครอบครัว และชุมชน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

पालงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“อบต.เรามีกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน วัยรุ่น เยาวชน วัยทำงาน วัยผู้สูงอายุ กล้าที่จะคิด กล้าทำกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยกิจกรรมเหล่านี้ ทุกคนสามารถเดินเข้ามาพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ อบต.ได้ในการขอขบประมาณสนับสนุน หรืออยากให้อบต.ช่วยเหลืออะไรบอกได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็โครงการอะไรก็ตาม ทาง อบต.พร้อมที่จะสนับสนุนเต็มที่ ถ้าถามในด้านของโครงการที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มวัยแรงงานเจเนรวายเรามีนะ ทางพื้นที่มองว่า โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานาเกตุเป็นโรงเรียนของคนสามวัยที่เราจัดขึ้นมาเป็นโครงการที่สอนให้กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มที่เป็นแม่ของวัยรุ่น มีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ เข้าใจผู้สูงอายุ ว่าทำไมต้องให้ผู้สูงอายุออกมาทำกิจกรรมที่โรงเรียนผู้สูงอายุ เพราะจะได้พบปะเพื่อนฝูง มีกิจกรรมที่ทำกับคนอื่นที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เขาจะได้เข้าใจวิถี

ชีวิตของผู้สูงอายุ และได้สำรวจตัวเองด้วยว่าจะดูแลผู้สูงอายุอย่างไร เพราะในอนาคตทุกคนต้องแก่ ต้องเป็นผู้สูงอายุ เหมือนได้ออกแบบชีวิตตัวเองไปด้วย พี่มองว่าอย่างนี้นะ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษา มีการจัดกิจกรรมซึ่งในโรงเรียนผู้สูงอายุนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้นที่เข้ามาทำกิจกรรมกรรมร่วมกัน แต่เป็นโครงการที่ดึงกลุ่มคนเจนเรชั่นวัยเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมร่วมกับคนเจนเรชั่นอื่นๆ เพื่อให้กลุ่มเจนเรชั่นวัยเกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าออกแบบชีวิตของตนเองผ่านการใช้ชีวิตหรือดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานาเกตุ เป็นการดึงกลุ่มเจนเรชั่นวัยมาเข้าร่วมกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ ที่เห็นเป็นรูปธรรม โดยที่กลุ่มเจนเรชั่นวัยสามารถมองภาพความต้องการของตนเองในการเป็นผู้สูงอายุในอนาคตได้ตามที่ตนเองอยากเป็น ว่าเมื่อเป็นผู้สูงอายุตนเองอยากจะเป็นผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือเป็นผู้สูงอายุที่เป็นภาระของลูกหลาน

นอกจากนี้แล้วยังมีโครงการในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริมให้กับกลุ่มวัยแรงงานหรือกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ อาทิเช่น โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่เป็นการสร้างอาชีพ รายได้เสริมให้กับกลุ่มวัยแรงงานและกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ที่อยากมีรายได้เสริมมาใช้ในการจุนเจือตนเองและครอบครัว โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดปัตตานี คือ เมืองต้นแบบเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าและครบวงจรและผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลคุณภาพของประเทศ การค้า การท่องเที่ยวและบริการเชื่อมโยงนานาชาติ เป็นสังคมแห่งความหลากหลายที่น่าอยู่ และสันติสุข เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ภาษา และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการฝึกทักษะความรู้ ความสามารถของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ให้เกิดความภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด ให้คุณค่ากับกับใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ และทำงานหาเลี้ยงตนเองในพื้นที่ผ่านอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของคนรุ่นใหม่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไป

“เรามีการจัดตั้งมัคคุเทศก์ชุมชน เพื่อให้คนรุ่นใหม่ที่ยากทำงานในพื้นที่กลับมาทำงานในบ้านเกิด ของตนเอง โดยการเริ่มจากการรวมกลุ่มกันจัดทำเพจการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ มีการโปรโมทเพจ ถ่ายยูทูป เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากพื้นที่ต่างๆ เข้ามาจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ของเรามากยิ่งขึ้น เเท่าที่ผ่านมามีคนจากทั่วประเทศสนใจที่จะเข้ามาศึกษาพื้นที่เป็นจำนวนมาก”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ กลุ่มเจนเรชันวายในพื้นที่ผ่านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา สนับสนุนทักษะด้านกีฬา ควบคู่ไปกับการสนับสนุนประเพณีทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดเป็นอาชีพและรายได้ในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มเจนเรชันยายนั้นเป็นกลุ่มที่มีความทันสมัย ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น โครงการมัคคุเทศก์ชุมชน มีการสร้างอาชีพให้คนรุ่นใหม่ หรือกลุ่มเจนเรชันวายให้สามารถทำงานในพื้นที่บ้านเกิดของตนเองได้ โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างคอนเทนต์ การโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามา เศรษฐกิจในพื้นที่ได้รับการกระตุ้น ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชน และพื้นที่ และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาการพัฒนา ระบบโครงสร้างอื่นได้มีการพัฒนาและยกระดับเพื่อตอบสนองความต้องการและการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น เช่น ระบบการบริการสาธารณะ ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณสุขที่ดี เป็นต้น ดังนั้นเมื่อทุกอย่างได้รับการยกระดับให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มเจนเรชันวายที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ย่อมได้รับการพัฒนาตามไปด้วย ในอนาคตเมื่อกลุ่มเจนเรชันวายเป็นผู้สูงอายุ ย่อมเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เนื่องจากมีอาชีพ มีรายได้ เศรษฐกิจที่มีความมั่นคง

4.1.4 การสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสถาบันครอบครัว

จากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบในเรื่องนี้มาเป็นระยะเวลายาวนาน ประชาชนในพื้นที่เกิดความไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยรุ่น และเยาวชน วัยทำงาน รวมถึงกลุ่มเจนเรชันวายในพื้นที่ พบมากที่สุดก็คือ กลุ่มวัยทำงานหรือกลุ่มเจนเรชันวายในพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกเชื่อมโยงกับการเข้าสู่แนวร่วมอุดมการณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มเจนเรชัน

วายเป็นชีวิตประจำวันลำบาก ต้องคอยหลบหนี ซ่อนตัว เพื่อให้ห่างจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว บางครอบครัวเกิดความแตกแยก เพราะบางคนเป็นหัวหน้าครอบครัว การสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสถาบันครอบครัวเป็นอีกหนึ่งบทบาทหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำโครงการยกระดับการจัดการความมั่นคงเชิงพื้นที่สู่ปัตตานีเมืองแห่งสันติสุขที่ยั่งยืน โดยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลความปลอดภัยหมู่บ้าน ตำบล สร้างความเชื่อมั่นในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนทุกวัยในพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปราม เผื่อระวังภัยคุกคามต่อประชาชน ความมั่นคงของจังหวัด เสริมสร้างความเข้าใจ แสวงหากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน และสามารถดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินโครงการถึงแม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำโครงการ แต่สิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการคือ การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้ามาดูแลประชาชนในพื้นที่ให้อยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยและสงบสุขได้ ซึ่งความปลอดภัยมั่นคงชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่ เป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ทุกกลุ่มวัย รวมถึงกลุ่มวัยแรงงานหรือกลุ่มเจนเรชั่นวายที่ต้องดำเนินชีวิตในพื้นที่ เมื่อมีความมั่นคงที่กล่าวมาย่อมส่งผลที่ดีต่ออนาคตของกลุ่มเจนเรชั่นวายเหล่านี้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเมื่อเป็นผู้สูงอายุในอนาคตต่อไป ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ถึงแม้ว่างานด้านความปลอดภัย ด้านความมั่นคงจะเป็นหน้าที่ของทหาร ตำรวจ เป็นหลัก แต่อย่างน้อย อบต.ก็ได้ให้ความสนับสนุนในการช่วยเหลือ เช่น ให้ทหาร ตำรวจ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการร่วมกับ อบต. ได้ เราได้เชิญมาเป็นวิทยากรในการบรรยายเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบ การปฏิบัติตัวที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานหรือชาวบ้านจะได้เข้าใจมากขึ้น เพราะการบริหารงานของพื้นที่แต่ละพื้นที่เองมีความแตกต่าง และความเข้มข้นของพื้นที่สีแดง สีเหลือง สีเขียว ทหาร ตำรวจก็มีการดูแลที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

นอกจากจะเป็นเรื่องของความมั่นคงแล้วนั้น สิ่งที่เราเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย จะเป็นเรื่องของโครงการส่งเสริมการทำบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือนให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการประหยัด และลดหนี้สินในระดับครัวเรือน โครงการส่งเสริมสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการเก็บเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโดยประชาชนมีการออมเงิน หรือโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นโครงการรัฐบาลได้กำหนดการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหลักการคือ การส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาในภาคเกษตรและชนบท เน้นพื้นที่ จังหวัดปัตตานีจัดทำขึ้นมาเพื่อบูรณาการ ประสานงานการปฏิบัติของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยเตรียมเจนเรชั่นวายในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุในเรื่องของรายได้การออม เพื่อความมั่นคงทางการเงินของครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ ลดค่าใช้จ่าย สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพิ่มอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังเกิดความสามัคคีในชุมชน และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอีกด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไป

“อบต.มีโครงการให้แต่ละครอบครัวมีการจกรายรับรายจ่าย เพื่อทำบัญชีครัวเรือน มีการจัดตั้งออมทรัพย์หมู่บ้านให้ชาวบ้านสามารถกู้เงินได้ในวงเงินคนละ 5,000 บาท โดยจะต้องชำระคืนเดือนละ 300 - 500 บาท เงินส่วนนี้ทางธนาคารให้กู้เพื่อให้ชาวบ้านหรือวัยรุ่นที่อยากสร้างเนื้อสร้างตัวนำไปเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ และนอกจากนี้ทางอบต.ได้จัดทำโครงการออมวันละได้ไว้ใช้ยามเกษียณให้กับชาวบ้านในชุมชน ทุก 1 เดือนก็สามารถนำมาฝากที่ออมทรัพย์หมู่บ้านได้ โดยเราได้ทำโครงการนี้ขึ้นในทุกหมู่บ้าน สมาชิกคือลูกบ้านทุกคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเต็มใจของชาวบ้านด้วย”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะกรูด

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และสถาบันครอบครัวมีส่วนช่วยในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายในด้านของความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สร้างได้จากหน่วยที่เล็กที่สุดอย่างสถาบันครอบครัว สุขุมชนต่อไป เมื่อการดำเนินชีวิตมีความปลอดภัย ย่อมส่งผลให้กลุ่มเจนเรชั่นวายมีความกล้าที่จะออกมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ให้เป็นไปในแนวทางที่ตนเองต้องการในอนาคตต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

4.1.5 การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นวงกว้างในพื้นที่ ซึ่งปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก และนอกจากนี้ยังเป็นปัญหาทางสังคมที่เรื้อรัง และอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอย่างไม่จบสิ้น อาทิเช่น การลักขโมย อาชญากรรม เป็นต้น การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการสร้างกระแสค่านิยม เสริมภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ในเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มองให้เห็นโทษของยาเสพติด ผลกระทบที่เกิดจากการติดยาเสพติด มีการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพเยาวชน คนรุ่นใหม่ กลุ่มเจนเนอเรชันวาย วัยทำงานที่มีความที่เชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง อยากรอกออกจากวงจรของการติดยาเสพติดให้เกิดความเข้าใจ และยอมรับปัญหายาเสพติดโดยให้โอกาสกลับมาเป็นคนดีของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มวัยทำงานหรือกลุ่มเจนเนอเรชันวาย ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจไม่ได้รับการขับเคลื่อนไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจัยทางสุขภาพของกลุ่มเจนเนอเรชันวายที่ติดยา ทำให้สุขภาพย่ำแย่ ทрудโทรม ได้ง่าย ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมตัวของกลุ่มเจนเนอเรชันวายในการเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุอย่างแน่นอน สิ่งที่ต้องคัดกรองกรองส่วนท้องถิ่นสามารถทำได้ คือ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลประชาชนที่ติดยาเสพติด รวมทั้งเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มประชาชนและเยาวชนทั่วไปให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเมื่อติดยาเสพติดสุขภาพและร่างกายของผู้เสพยาเสพติดจะย่ำแย่ ทрудโทรม ไม่สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังเป็นปัญหาทางสังคมที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นจนอาจจะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนได้

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัญหาเรื่องของปัญหายาเสพติดยังเป็นปัญหารุนแรง ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีมีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่มีหน่วยงานเฉพาะซึ่งจะปราบปรามยาเสพติด ทำให้ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร แต่ในพื้นที่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับตำบล โดยการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ การแก้ไขปัญหายาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น เช่น การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ ซึ่งในส่วนนี้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีนโยบาย แผนงานหรือโครงการต่างๆมากมาย อาทิเช่น โครงการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยการนำกลุ่มวัยรุ่น เยาวชนที่ติดยาเสพติดเข้าค่ายบำบัดรักษา เมื่อหายแล้ว เข้ามาอบรมสร้างเสริมอาชีพให้กับผู้ที่ติดยาเสพติด ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อบต.มีโครงการสำรวจวัยรุ่น เยาวชน กลุ่มวัยทำงานที่ติดยาในพื้นที่มาเข้าร่วมกิจกรรมค่ายบำบัดยาเสพติด เราได้รับความร่วมมือทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทหาร ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาทำงานบูรณาการร่วมกันช่วยเหลือกลุ่มที่ติดยาให้ออกมาใช้ชีวิตและประกอบอาชีพ มีรายได้สามารถดูแลตนเองได้ เพราะนอกจากผู้ติดยาเสพติดมีผลกระทบต่อด้านสุขภาพร่างกายของผู้เสพแล้ว ชีวิตคนรอบข้างก็เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากต้องคอยระวังตัวอยู่ตลอดเวลา ว่ากลุ่มผู้ติดยาจะเกิดอาการรุนแรง หรือแสดงกริยาก้าวร้าวอย่างไร แน่นนอนอย่างที่คุณคือ ไม่มีอันต้องทำงานแน่นอน”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุน ป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ผ่านการสำรวจจำนวนผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการประสานงานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาแก้ไขปัญหา โดยที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกลุ่มผู้ติดยาเสพติดผ่านผู้นำชุมชน หากเป็นในด้านการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชั่นวัยได้ มีการนำบุคคลกลุ่มเจนเนอเรชั่นวัยที่ติดยาเสพติด มาบำบัด และส่งเสริมอาชีพ หาช่องทางสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเจนเนอเรชั่นวัยกลุ่มนี้ได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“เราทำโครงการโดยเอาเด็กและวัยรุ่นที่ติดยามาอบรมอาชีพ เราได้รับความร่วมมือจากทหารพรานพัฒนาทำให้ความรู้กับวัยรุ่นที่ผ่านการบำบัดยาเสพติด มีการสนับสนุนอาชีพที่ตอนนี้มีอาชีพ ช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ อาชีพช่างก่อสร้าง ช่างสี ช่างยนต์ ทางทหารเองเขามีการติดตามการดำเนินงาน เรามีหน้าที่สนับสนุนและช่วยดูแลกลุ่มเหล่านี้ให้ดี”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

นอกจากนั้นแล้วเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเล่นกีฬา การเล่นดนตรี หรือกิจกรรมต่างๆที่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ เนื่องจากผู้ติดยาจะได้ไม่หมกหมุ่นอยู่กับการเสพยา หรือไม่เข้าร่วมกลุ่มที่อาจจะทำให้ติดยา ซึ่งกิจกรรมที่ช่วยในเรื่องนี้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน อาทิเช่น

กิจกรรมการจัดแข่งขันกีฬาประจำตำบล มีการคัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านในการลงแข่งขันกีฬา เป็นการส่งเสริมให้ประชากรในพื้นที่ทั้งกลุ่มวัยรุ่น วัยแรงงาน กลุ่มเจนเรชั่นวัยออกกำลังกายกันอย่างสร้างสรรค์ หรือจะเป็นโครงการโรงเรียนสีขาวต้านภัยยาเสพติด มีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับเด็กตั้งแต่ประถมจนถึงมัธยม เพื่อให้เห็นโทษของยาเสพติด เมื่อเติบโตขึ้นจะได้ห่างไกลจากยาเสพติดที่ทำลายชีวิตและอนาคตของตนเอง เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อบต.ได้มีการส่งเสริมเด็กให้เล่นกีฬา เช่น กีฬาฟุตบอล ฟุตซอล มีการส่งเสริมแข่งขันกันในระดับโรงเรียนในส่วนของผู้ใหญ่กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ทางอบต. สนับสนุนให้มีการแข่งขันระดับตำบล ระดับจังหวัดก็มี ในทีมของหมู่บ้านมีหลายช่วงอายุ แล้วแต่จะส่งคนลงแข่ง และนอกจากนี้ได้ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ เช่น ส่งประกวดร้องเพลงพร้อมเดินเซอร์ในงานบุญเดือนสิบ งานชักพระ งานกำนันผู้ใหญ่บ้านที่อำเภอจัด หากหมู่บ้านไหนต้องการให้ อบต. สนับสนุนอุปกรณ์กีฬา ชุดประดับ เครื่องแต่งตัว รถรับส่ง หรืองบประมาณอย่างอื่นสามารถเขียนโครงการของบประมาณในส่วนนี้ได้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะกรูด
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จะเห็นได้ว่า ปัญหายาเสพติดในพื้นที่เป็นปัญหาเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่ากลุ่มเยาวชน วัยรุ่น วัยแรงงาน หรือกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ประสบกับปัญหานี้อยู่ในหลายด้าน ทั้งในเรื่องของการประกอบอาชีพ ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้มีการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อลดปัญหาเหล่านี้ให้ทุเลาลงไป อีกทั้งยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ติดยาให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ และหากมองในแง่ของการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างแน่นอน เพราะกลุ่มเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มที่จะกลายเป็นผู้สูงอายุในอนาคตต่อไป

4.1.6 การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ ประชากรส่วนใหญ่มีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดกับประชากรในพื้นที่ ได้แก่ โรคความดันโลหิต โรคเบาหวาน โรคไขข้ออักเสบ โรคมือเท้าปากในเด็ก อาการปวดเมื่อยร่างกายจากการทำงาน เป็นต้น การเข้ารับการรักษาพยาบาล ประชากรในพื้นที่มีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน คือ โรงพยาบาลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี กลุ่มที่พบว่าไม่มีการตรวจสุขภาพส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเจนเรชั่นวัย เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ มองว่าตนเองยังไม่เจ็บป่วย และไม่มีความเสี่ยงในการเจ็บป่วยเท่ากับกลุ่มวัยอื่นๆ อีกทั้งยังเจ็บป่วยยาก เนื่องจากพละกำลัง หรือความสมบูรณ์ของสภาพร่างกายภายนอก ทั้งนี้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ได้ดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการจัดกิจกรรมให้กลุ่มวัยทำงาน หรือกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ตรวจคัดกรองสุขภาพ โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานสุขภาพระดับชุมชน โดยการดึงเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเจนเรชั่นวัยในชุมชนเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่งและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ปัญหาที่พบบางครัวเรือนไม่ได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้อาบน้ำบิดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น และยังพบว่ากลุ่มประชากรเจนเรชั่นวัยยังให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อยพอสมควร เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ และหาเลี้ยงปากท้องในแต่ละวัน แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการไว้หลากหลายโครงการ ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการทำงานบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาล หน่วยงานสาธารณสุข จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อาทิเช่น โครงการส่งเสริมสุขภาพวัยทำงาน เป็นโครงการที่ให้กลุ่มวัยทำงานเข้ามาตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประชาชนกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ โครงการพัฒนาระบบดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นการป้องกันมารดาเสียชีวิต จากการตั้งครรภ์ ผกครรภ์ คลอด โดยการพัฒนาสมรรถนะการดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว การเว้นช่วงการมีบุตรในหญิงวัยเจริญพันธุ์กลุ่มเสี่ยง มารดาคลอดเสี่ยงสูง และเพิ่มอัตราการคุมกำเนิดที่เหมาะสมในหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีโรคร่วมทางอายุรกรรม เพื่อสร้างเป็นอำเภอนำร่องสำหรับการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพคุณแม่และเด็ก โครงการส่งเสริมการวางแผนครอบครัว เป็นการวางแผนชีวิตครอบครัวให้กับกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ให้มีการวางแผนชีวิตครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ โครงการพัฒนาระบบดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นการป้องกันมารดาเสียชีวิต จากการตั้งครรภ์ ผกครรภ์ คลอด โดยการพัฒนาสมรรถนะการดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“โครงการวางแผนชีวิตครอบครัว เป็นโครงการที่ทาง อบต. ได้รับความร่วมมือกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลโคกโพธิ์เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ให้กับวัยรุ่น เยาวชน ที่จะแต่งงาน เรื่องวิธีการคุมกำเนิด การวางแผนให้มีลูกเมื่อพร้อม เพื่อให้เด็กที่เกิดมามีคุณภาพชีวิตที่ดี ในส่วนของกลุ่มวัยทำงานที่แต่งงานแต่มีลูกยากและไม่มีเวลา ทางเจ้าหน้าที่ได้มีการให้ข้อมูล และความรู้ในส่วนนี้ เพื่อเป็นการช่วยในการวางแผนเรื่อง สร้างครอบครัวที่มีความพร้อมทั้งในด้านของวุฒิภาวะของการเป็นพ่อแม่ ด้านรายได้ การเลี้ยงดูลูก”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ

สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า โครงการวางแผนชีวิตครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ในด้านการเตรียมความพร้อมในด้านสังคม ควรจะมีลูกเมื่อพร้อม ซึ่งจะทำให้เด็กที่เกิดมาจะเป็นเด็กที่มีคุณภาพ เนื่องจากเกิดจากความเอาใจใส่ของพ่อและแม่อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังลดปัญหาทางสังคมในเรื่องของเด็กถูกทอดทิ้ง หรือไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นภัย และส่งผลกระทบต่อสังคมในอนาคต ทั้งนี้โครงการวางแผนชีวิตครอบครัว ในมุมมองของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมองว่า เป็นโครงการที่ช่วยในการเตรียมความพร้อมกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ในด้านการที่เมื่อกลุ่มเจนเรชั่นวัยเป็นพ่อแม่คนแล้วนั้น การที่มีลูกที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้เกิดคนที่มีคุณภาพในอนาคต และเมื่อตนเองแก่ตัวไปการดูแลจากลูกที่มีคุณภาพย่อมดีกว่าเด็กที่เกิดมาแล้วกลายเป็นภาระของสังคม

นอกจากโครงการที่เป็นการเตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่แล้วนั้น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดกิจกรรมการเดินแอร์โรบิก เพื่อเป็นการเสริมสร้างประชากรในพื้นที่ให้มีร่างกายที่สมบูรณ์ และแข็งแรง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังเป็นการพบปะสังสรรค์ของประชากรในพื้นที่ได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กันในทุกเรื่อง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ลานกิจกรรมของตำบล โดยทุกคนสามารถมาใช้งานร่วมกันได้ รวมถึงการเข้าร่วมของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อบต. ได้จัดทำลานกีฬาให้ทุกคนสามารถมาใช้ในการออกกำลังกายได้ สามารถมาเบิกอุปกรณ์และนำมาคืนเมื่อเล่นเสร็จแล้ว นอกจากนี้เราได้จัดกิจกรรมเดินแอร์โรบิก เวลา 17.00 น. ทุกคนสามารถมาออกกำลังกายร่วมกันได้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่

สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้มีการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นจะเห็นได้ว่า ประชากรกลุ่มเจนเนเรชันวายและกลุ่มอื่นๆ ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ด้วย

4.1.7 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เราจะพบว่า ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ซึ่งในพื้นที่จะมีหลากหลายกลุ่มที่จากเดิมมีชีวิตที่ดี กลับกลายมาเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ อาทิเช่น เด็กที่ต้องกำพร้าพ่อแม่ หญิงหม้าย ผู้สูงอายุที่ถูกหลานถูกทำร้ายและโดนฆ่าตาย รวมถึงกลุ่มคนที่เคยเป็นประชากรที่แข็งแรง กลับต้องมาเป็นผู้พิการ และอื่นๆอีกมากมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้มีการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนทักษะอาชีพให้กับทุกกลุ่มวัย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็ก กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส โดยมีนโยบาย แผนงาน โครงการมากมายที่จัดทำขึ้น อาทิเช่น โครงการสนับสนุนพัฒนาอาชีพกลุ่มสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ โดยฝึกอบรมกลุ่มอาชีพต่างๆในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้กลุ่มอาชีพซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเจนเนเรชันวายมีความรู้ในการประกอบอาชีพ การจัดการและการตลาด พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนยากจน โครงการส่งเสริมและสนับสนุนครัวเรือนยากจนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาศักยภาพชุมชน หมู่บ้านให้ประชาชนนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โครงการ พัฒนาศักยภาพผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส เป็นการนำคนกลุ่มนี้กลับเข้ามาอยู่ในสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไป

“ในพื้นที่เรามีกลุ่มผู้พิการหลายคนด้วยกัน ทาง อบต.ได้มีการส่งผู้พิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เข้าอบรมอาชีพ เช่น อาชีพช่างตัดผม อาชีพจักสาน งานปั้นปูนพลาสติก นอกจากนี้เรายังมีการส่งเสริมทักษะได้เทคโนโลยี ในกับกลุ่มเยาวชน วัยรุ่น ชาวบ้านที่สนใจ เช่น สอนให้เขาขายของผ่านไลน์ เว็บไซต์ ต่างๆ ตอนนี้อย่าง อบต. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัด กรมแรงงาน มา ช่วยในการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้พิการ เราได้รับการตอบรับที่ดีมาก และผู้พิการก็เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เป็นภาระคนในบ้าน และสังคม ซึ่งเรารู้สึกดีมาก”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565

“เราได้มีการดึงกลุ่มวัยรุ่น เยาวชน คนวัยทำงาน ที่เคยหลงผิด เคยเข้าเป็นแนวร่วมในพื้นที่กลับมาทำงานช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เราได้รับความร่วมมือกับทหาร ทหารพราน ในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้ในการปฏิบัติตัวให้กลับมาใช้ชีวิตที่ถูกต้อง ทหารพัฒนาได้เข้ามาสนับสนุน ความรู้ วิชาชีพ เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างปูน ช่างเครื่อง ช่างยนต์ ให้กับกลุ่มนี้ บางคนหนีออกจากประเทศไป กบดานที่มาเลเซียหลายปี ไม่กล้ากลับมาบ้าน เราดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนกลุ่มนี้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

“อบต.เรามีกลุ่มสตรีที่เป็นหม้ายเยอะ สามีตายจากเหตุการณ์ อบต.จัดโครงการหาอาชีพให้ทำงานไปด้วย เลี้ยงลูกไปด้วย บางคนเพิ่งแต่งงาน สามีมาตาย ลูกยังเล็ก ชีวิตลำบาก เราคือเจ้าหน้าที่ที่จะต้องดูแล เราจะต้องช่วยเท่าที่เราจะช่วยให้ ทาง อบต.ได้หาโครงการ งบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ มาสนับสนุนให้มีอาชีพ มีรายได้เกิดขึ้น ปัจจุบันเราก็ทำได้ โครงการที่เราทำและผลักดันให้เกิดรายได้ คือ โครงการกลุ่มทำเครื่องแกง หมู่ที่ 7 ตำบลปากท่อ ตอนนี้งานนี้สามารถนำสินค้าเครื่องแกงเอาออกมาตั้งบูธตามงาน OTOP ทำให้มีเงินมาดูแลลูก เลี้ยงครอบครัวได้ กลายเป็นเสาหลักที่ดูแลครอบครัวได้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อาทิเช่น การจัดตั้งกลุ่มสตรี โดยเฉพาะสตรีที่อยู่ในกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยที่เป็นหญิงหม้าย เนื่องจากสามีเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพ เพื่อหารายได้ในการดูแลครอบครัว เพราะกลุ่มหญิงหม้ายเหล่านี้ จะต้องทำหน้าที่หลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ควบคู่ไปกับการดูแลเลี้ยงดูลูก โดยทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการประสานหน่วยงานภาครัฐอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และเกิดรายได้ เพื่อให้หญิงหม้ายที่อยู่กลุ่มประชากรเจนเนเรชั่นวัย และกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยกลุ่มสถานะอื่นๆซึ่งพวกเขาเหล่านี้ต้องการการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น สามารถดูแล ช่วยเหลือตนเองได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีไม่ได้มีการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในพื้นที่ทางตรง แต่ในทางตรงกันข้ามได้จัดทำโครงการมากมายที่สามารถเสริมสร้างในกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในพื้นที่ได้มีการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ ดังนั้น อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจในการศึกษาเรื่องการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในครั้งนี้ ตลอดจนความท้าทายที่กลุ่มเจนเนเรชั่นวัยต้องพบเจอเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในอนาคต และพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านของประชากรในพื้นที่ ที่ยังมีจำนวนกลุ่มประชากรเจนเนเรชั่นวัยอาศัยอยู่ในพื้นที่ในสัดส่วนที่สูงหากเปรียบเทียบกับกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในพื้นที่อื่น ถึงแม้ว่าพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ แต่ยังคงเห็นกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มเจนเนเรชั่นวัยยังคงประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตในพื้นที่บ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเหตุผลนี้ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาหากยังมีกลุ่มวัยแรงงานหรือกลุ่มเจนเนเรชั่นวัย หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลประชาชนในพื้นที่มีการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยในพื้นที่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอย่างไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตของกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

4.2 การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยไปปฏิบัติ

จากการลงพื้นที่เชิงสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลนาเกตุ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกโพธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาประดู่ องค์การบริหารส่วนตำบลปากถ่อ และองค์การบริหารส่วนตำบลมะรุต ในการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปปฏิบัติ อาทิ

เช่น โครงการเตรียมความพร้อมกำลังแรงงาน กิจกรรมเพิ่มอาชีพ เพิ่มรายได้ มีการแนะแนวอาชีพแก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่นหรือพื้นที่ใกล้เคียงในการประกอบอาชีพ เป็นการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในด้านเศรษฐกิจส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มเจนเนอเรชันวัยให้มีงานอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ เลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองได้ โครงการยกระดับการจัดการความมั่นคงเชิงพื้นที่ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลความปลอดภัยหมู่บ้าน/ตำบล เป็นการเตรียมความพร้อมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในด้านของสังคมด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต เพราะหากมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิต โครงการอบรม รมรงค์ ป้องกันปัญหายาเสพติด เป็นการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัยด้านสังคม เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เยาวชนตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติด ลดปัญหายาเสพติด จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด โครงการส่งเสริมการวางแผนครอบครัว โครงการพัฒนาระบบดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นการป้องกันมารดาเสียชีวิต จากการจัดครรภ์ ฝากครรภ์ คลอด โดยการพัฒนาสมรรถนะการดูแลมารดาครรภ์เสี่ยงสูง เป็นต้น ซึ่งมีผลการศึกษาใน 6 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 ข้อความของนโยบายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย

การที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำนโยบาย แผนงาน โครงการ ไปปฏิบัติหรือดำเนินงานได้ข้อความนโยบายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย มีการระบุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย แผนงาน โครงการที่ชัดเจน ลักษณะการใช้คำที่เข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ หรือ คำที่มีความกำกวมเข้าใจได้ยาก เพื่อที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำมากำหนดเป็นแนวททางขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น เป็นต้น

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัย ซึ่งข้อความของนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานในพื้นที่มีความชัดเจนในส่วนของกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน เนื้อหาในนโยบาย แผนงาน โครงการมีความเข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ เนื่องจากนโยบาย แผนงาน โครงการที่ดำเนินการส่วนใหญ่มาจากพื้นที่ โดยประชาชนในพื้นที่เขียนแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนในพื้นที่เข้าใจในข้อความนโยบายมาก่อนแล้ว ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ตอนที่เห็นแผนการพัฒนางาน เจ้าหน้าที่จะช่วยกันคิด โครงการขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่ ถ้ามว่า แผนที่ส่วนบนให้มาตีเข้าใหม่ ส่วนตัวที่เข้าใจวัตถุประสงค์ ไม่ต้องตีความให้มาก เข้าใจง่ายนะ ในเรื่องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ พื้นที่นาเกษมมีการบูรณาการการทำงานจากหลายหน่วยงานเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายของจังหวัด ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ทาง อบต.นาเกตูได้จัดทำโครงการขึ้นมาเพื่อจะสนับสนุนนโยบายนี้ มีโครงการเด่น ๆ ที่ทำขึ้นคือ โครงการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีการคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเอาเรื่องความหลากหลายทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในพื้นที่มาทำเป็นสื่อการเรียนรู้ มีการทำคลิปยูทูบลงเฟสบุ๊ก ตอนแรกทีที่คิดคืออยากดึงศักยภาพของคนรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ การสอน ให้เด็กรุ่นใหม่เก็บรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่คนเฒ่าคนแก่เคยทำเพื่อไม่ให้สูญหาย พี่จึงได้เขียนโครงการของงบประมาณ วางแผน วางขั้นตอน พี่ได้รวบรวมกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้เรื่องการอัดคลิป ตัดต่อวิดีโอมา 10 คน ให้ทำเป็นสื่อการเรียนรู้ชุมชนมา ทาง อบต.สนับสนุนทุกอย่าง เพียงแต่อาศัยศักยภาพและทักษะของคนรุ่นใหม่เท่านั้น”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตู
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า นโยบายที่จังหวัดส่งมาให้พื้นที่ดำเนินการมีความเข้าใจง่ายต่อการที่จะให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ เพราะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนว่ามีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำนโยบายไปปฏิบัติสามารถออกแบบโครงการเพื่อให้เข้ากับบริบทของชุมชนได้

และในบางครั้งก่อนที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดทำโครงการหรือกิจกรรมก่อนการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน ทางเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการสอบถามความต้องการของประชากรในพื้นที่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เทศบาลของเราได้มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน โครงการในพื้นที่อย่างชัดเจน ก่อนเริ่มทำโครงการได้มีการสำรวจความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ว่าต้องการให้จัดกิจกรรมอะไร เพื่อจัดทำแผน โครงการ และของงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป โดยการลงพื้นที่สำรวจนี้ เราได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายที่ตรงต่อความต้องการ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตู
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย พบว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อธิบายและยกตัวอย่างโครงการในพื้นที่ที่ได้ดำเนินการ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“โครงการที่จัดทำขึ้นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำความเข้าใจต่อนโยบายที่จังหวัดได้วางไว้ ส่วนใหญ่พบว่า โครงการที่จังหวัดให้มามีความเข้าใจง่าย มีการระบุวัตถุประสงค์ชัดเจน มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจน เราแค่รวบรวมข้อมูลดูว่าโครงการนี้เหมาะกับบริบทพื้นที่เราดูแลไหม ปกติก่อนทำโครงการทาง อบต.ได้จากการสำรวจความต้องการของชาวบ้าน กลุ่มเป้าหมายของเราชัดเจน ระยะเวลาดำเนินโครงการชัดเจน เช่น โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำขนมของหมู่ที่ 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้ที่สนใจและแม่บ้านที่ว่างงาน กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ที่สนใจและกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานและสนใจเข้าอบรมการทำขนม เบเกอรี่ ระยะเวลาในการอบรมให้ความรู้และทดลองปฏิบัติเป็นเวลา 1 สัปดาห์ การติดตามและประเมินผลให้ประธานกลุ่มรายงานปัญหาอุปสรรคที่พบเดือนละ 1 ครั้ง”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกครั้งที่มีนโยบาย แผนงาน โครงการที่รับมาจากส่วนกลาง เจ้าหน้าที่จะมีการนำมาวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ต่อ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เนื้อหาข้อความของนโยบาย แผนงาน โครงการ มีการระบุวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนดี ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย เพียงแต่ในบางโครงการก่อนที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ จะมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ว่าอยากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการสนับสนุน หรือส่งเสริมโครงการอะไรบ้าง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม และช่วยประชาชนในพื้นที่เขียนแผนงาน โครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน และกำหนดงบประมาณซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับที่ทางหน่วยงานภาครัฐกำหนด มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลโครงการ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ข้อความนโยบายที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และมีความเข้าใจง่ายต่อผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

4.2.2 การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ และกลุ่มหลากหลายในสังคม

ผู้นำหรือผู้มีอำนาจมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย แม้ผู้เกี่ยวข้องจะมองว่าเป็นนโยบายที่ดี หากผู้นำหรือผู้มีอำนาจบาร์มีไม่เห็นด้วย จะทำให้สำเร็จได้ยาก แต่ถ้าหากนโยบายใดได้รับการสนับสนุนจากผู้นำทุก ๆ ระดับ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จในขั้นตอนการปฏิบัติเป็นไปได้สูง

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคล วิทยากร งบประมาณต่างๆ เพื่อมาใช้ในการจัดสรรในการทำกิจกรรม อาทิเช่น ได้รับการสนับสนุนจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานการศึกษาเอกชน นายองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้มีอำนาจในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรมทหารพราน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยเราได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วนมาก เราทำงานผ่านเครือข่ายมากมายไม่ว่าจะเป็น พมจ. ศูนย์คนไร้ที่พึ่ง บัณฑิตอาสา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาเกตู โรงพยาบาลโคกโพธิ์ สปสข ทหารพราน เครือข่ายชุมชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตู

สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“โครงการที่เกี่ยวกับวัยรุ่นและเยาวชนที่เราทำ มีโครงการเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงานในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนมาก ทางท่านนายกเองเห็นความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในพื้นที่ ได้มีการทำงานบูรณาการร่วมกันในหลายหน่วยงาน ทั้งได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายวัยรุ่นและเยาวชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล มาให้ความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงาน การคุมกำเนิด วางแผนชีวิตครอบครัว และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยกองทุนประกันสุขภาพสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่

สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย พบว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อธิบายและยกตัวอย่างโครงการในพื้นที่ที่ได้ดำเนินการทำงานในพื้นที่จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกันหลายภาคส่วน การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ สามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทำงานได้ง่ายขึ้น และประชาชนในพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์สูงสุด ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“โครงการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่ เราได้มีการเตรียมความพร้อมคนกลุ่มนี้ในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพและสนับสนุนให้มีงานทำ เปิดโอกาสให้คนที่ออกไปทำงานนอกพื้นที่หรือทำงานที่ประเทศมาเลเซียกลับมาทำงานที่บ้านเกิด โดยเราได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพจากวิทยาลัยชุมชนปัตตานี มาเป็นวิทยากรสอนอาชีพให้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากล่อ
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ และกลุ่มหลากหลายในสังคมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวาย ซึ่งอยู่ในรูปแบบโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงานในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน โครงการส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ย่อมส่งผลที่ดี ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ง่ายขึ้น รวมถึงประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานมากที่สุด

4.2.3 ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ศักยภาพและความสามารถขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พิจารณาได้จากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถและทักษะของทีมดำเนินงาน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำองค์กร ระบบการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารภายในและระหว่างองค์กร การมีและการใช้เทคโนโลยีการบริหารอย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ที่มียุคมีอายุน้อยในพื้นที่ ปฏิบัติงานในพื้นที่มากกว่า 10 ปี รู้จักพื้นที่เป็นอย่างดี เข้าใจบริบทของชุมชน สังคม เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“พี่ทำงานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม งานพัฒนาคุณภาพชีวิตมาปีนี้เข้าสู่ปีที่ 20 พี่เริ่มต้นจากการทำงานในพื้นที่ตอนนั้นยังไม่รู้ว่าต้องเริ่มอย่างไร ทุกวันศุกร์จะมีการละหมาด (ญุมมะฮะฮ์) พี่ก็จะไปละหมาดร่วมกับชาวบ้านด้วย เพื่อที่จะทำความรู้จักกับชาวบ้านให้มากขึ้น เริ่มจากที่เราชวนชาวบ้านคุยเรื่องทั่วไปให้ชาวบ้านคุ้นหน้าคุ้นตา เวลาเรามีโครงการ กิจกรรมที่จะทำชาวบ้านจะจำหน้าเราได้ จนผ่านมาทุกวันนี้ทำให้พี่เข้าใจคนในพื้นที่ของพี่ดีมาก ๆ ว่าต้องการอะไร”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ
สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

“พี่บรรจุเข้ามาทำงานที่นี้ปีปีที่ 12 พี่นพเพ็ญเป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช เดิมที่ไม่เข้าใจพื้นที่โดยเฉพาะการทำงานกับกลุ่มวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่เรียนโรงเรียนสอนศาสนา (ปอเนาะ) อย่างเดียว พี่นับถือศาสนาพุทธ ไม่เข้าใจวิถีชีวิตวัยรุ่นทำให้ช่วงแรกทำงานยาก พี่เริ่มลงหาชาวบ้านในพื้นที่ตอนที่พี่ๆเจ้าหน้าที่ อบต. จัดกิจกรรมอะไร พี่จะอาสาเข้าช่วย เพื่อที่จะได้ศึกษาพื้นที่ ศึกษาคน ทำความเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีของชาวบ้าน วิถีชีวิตว่าทำอาชีพอะไร เวลาว่างทำอะไร หลังจากนั้นพี่ใช้วิธีการลงสำรวจชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย อสม. เพื่อที่จะทำโครงการร่วมกัน พี่ไปบ้านเกือบทุกหลัง เพื่อให้ชาวบ้านจำหน้าได้ว่าพี่ทำงานที่ อบต. นะ มีปัญหาอะไรอยากให้ช่วย หรือจะสอบถามอะไรสามารถแจ้งได้ โดยพี่มองว่าชาวบ้านในพื้นที่เป็นเหมือนญาติตัวเอง เวลาเข้าหาชาวบ้านต้องมีมารยาทอ่อนน้อมถ่อมตน นานวันเข้าก็สนิทกับชาวบ้านทุกกลุ่ม เวลาทำโครงการชาวบ้านที่ อบต. นี้น่ารัก ให้ความร่วมมือค่อนข้างดี มีกิจกรรมอะไรชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือดี อีกอย่างด้วยความที่เรายู่นาน ชาวบ้านเห็นผลงานว่าเราทำงานจริง เขาก็จะยิ่งเอ็นดูเรา ให้ความร่วมมือกับเรา ยิ่งเรารู้ว่าชาวบ้านต้องการอะไร การทำงานง่ายเลย”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า ในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มจากการเข้าหาประชาชนในพื้นที่ มีการศึกษาพื้นที่ ศึกษาวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม อีกทั้งการวางตัว มารยาทในการเข้าหาชาวบ้านทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้าน ยิ่งเจ้าหน้าที่สัมผัสกับความเป็นอยู่ของชาวบ้านมาก ย่อมทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้าน ส่งผลให้การดำเนินนโยบาย แผนงาน โครงการในพื้นที่ประสบความสำเร็จได้

นอกจากเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินงานจะเป็นคนที่เข้าใจพื้นที่ เข้าใจบริบทของชุมชนได้เป็นอย่างดีแล้วนั้น ส่วนที่เป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกอย่างคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีทักษะและความสามารถด้านภาษา สามารถพูดได้หลายภาษา ได้แก่ ภาษาไทยกลาง ภาษาใต้ ภาษามลายู ภาษารูมี ทำให้สามารถสื่อสารได้อย่างง่ายดายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ชาวบ้านส่วนใหญ่จะพูดได้หลายภาษา พื้นที่นี้แตกต่างจากพื้นที่อื่นในจังหวัดปัตตานี ในพื้นที่ทั่วไปของจังหวัดประชากรส่วนใหญ่จะพูดภาษามลายูเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารด้วยภาษาที่สามารถเข้าใจ และสื่อถึงกันได้ ย่อมทำให้การทำงานง่ายยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เวลาที่เจ้าหน้าที่ อบรม.ต้องการประชาสัมพันธ์กิจกรรมชาวบ้านให้ความร่วมมือดีมากเลยนะ ยิ่งคุยกับวัยรุ่น วิทยทำงานยิ่งสื่อสารกันง่าย โชคดีที่พี่พูดภาษายาวี พูดภาษาใต้ได้ เวลาสื่อสารไม่ต้องใช้ล่าม เราได้คุยกับชาวบ้านแบบตัวต่อตัว ทำให้เรารู้ว่าชาวบ้านต้องการสื่อสารอะไรกับเรา”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะรุต
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

“เวลาที่ไปจัดกิจกรรม โครงการชาวบ้านถามว่าวันนี้มาแจกอะไร พี่ตอบไปว่ามาแจกความรู้ ชาวบ้านจะถามกลับว่ามาให้แต่ความรู้ไม่สนับสนุนเครื่องมือบ้างรึ คำถามนี้พี่ได้ยินมาตลอด แต่ทำไมได้งบประมาณเรามีจำกัด เราได้แต่แจ้งไปว่ารอบหน้าอยากได้อะไรมาแจ้งได้เลยนะ จะได้ทำแผนของงบประมาณไว้”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะรุต
สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานหรือขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ซึ่งจะพบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเงินเรชั้นวัย เป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพาศักยภาพและความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานในพื้นที่ เราจะเห็นได้ว่า ในพื้นที่เองถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเงินเรชั้นวัย ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ด้วยความที่โครงการเหล่านั้นอาจจะไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อกลุ่มเงินเรชั้นวัยโดยตรง ดังนั้นในการดำเนินงานในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้

ความรู้ ความสามารถและทักษะของทีมดำเนินงาน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำองค์กร เพื่อให้กลุ่มเหล่านี้มีการตระหนัก และเตรียมการในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

4.2.4 จิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการที่ทำ ผู้ปฏิบัติงานรู้วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม โครงการร่วมกับชาวบ้าน ในพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เราอยากเห็นประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทุกช่วงวัย ทุกช่วงอายุต้องได้รับการบริการและการดูแลที่ดี ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก เยาวชน วัยรุ่น วัยทำงาน วัยผู้สูงอายุ ทุกคนต้องได้รับการบริการที่ดีที่สุดจากเจ้าหน้าที่”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ
สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

“พี่อยากให้กลุ่มวัยรุ่นที่เคยติดยากลับมาอยู่ร่วมในสังคมอีกครั้ง ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุในพื้นที่ สามารถดูแลตนเองได้ มีรายได้ มีอาชีพในการเลี้ยงดูตัวเอง ไม่ต้องพึ่งพาและไม่คิดว่าเป็นภาระของคนอื่น”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากหล่อ
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ กลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ย่านโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัจจัยด้านจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ความนึกคิดหรือเจตคติต่อนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติของบุคคลระดับผู้ปฏิบัติ การ คือ ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย หากผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจหรือสงสัยในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าเพราะเหตุใดต้องมีนโยบายอย่างนี้หรือสงสัยว่าความ ต้องการที่แท้จริงของผู้กำหนดนโยบายคืออะไร นโยบายที่ทำอยู่มีประโยชน์อย่างไร ซึ่งจากการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ มีการคาดหวังให้ประชากรในพื้นที่รับผิดชอบมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

4.2.5 การประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหาการดำเนินงาน

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานพบว่า เมื่อเวลาที่เจ้าหน้าที่พบเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะรายงานแจ้งผู้บังคับบัญชา และแจ้งผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม ประธานกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยในการประสานงาน เจริญ ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหา และในบางพื้นที่ในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะมีผู้นำทางศาสนาเป็นผู้ประสานงาน แจ้งผู้นำชุมชนในการประสานขอความร่วมมือกับชาวบ้าน ประสานเครือข่ายสมาชิกช่วยประสานงานให้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เวลามีปัญหาที่จะแจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กลุ่มเครือข่ายสมาชิกในชุมชน ช่วยกันประสานงานให้ ช่วยคุยกับชาวบ้านให้ เหมือนชาวบ้าน บางคนพี่ว่ามีคดีกับหน่วยงานราชการพอสมควร ถามอะไรไม่ให้ความร่วมมือ แต่เวลาที่รัฐบาลแจ้งว่ามีโครงการที่ให้เงินก็จะรีบมากัน”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากท่อ
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า เมื่อเวลาที่เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ปฏิบัติงาน เมื่อเกิดปัญหาขณะที่อยู่ในระหว่างปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่จะมีการแจ้งผู้นำชุมชน อาทิเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานเครือข่าย หรือผู้นำกลุ่มที่ปฏิบัติงานด้วย เพื่อหาแนวทางในการประสานงานหรือเจรจายุติคดี ทำความเข้าใจกับประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะบางครั้งจะพบว่ากลุ่มเป้าหมายไม่ยอมรับการลงพื้นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมโครงการ เพราะไม่ชอบ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ หรือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง แต่จะมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ประชากรในพื้นที่ให้ความเคารพ นับถือ นั่นคือ กลุ่มผู้นำทางศาสนา เช่น โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถใกล้ชิดกับประชากรในพื้นที่ที่ทุกกลุ่มวัยรวมถึงกลุ่มเจนเนอเรชั่นวัย เนื่องจากคนกลุ่มนี้จะเป็นตัวช่วยในการประสาน ยุติคดี เจริญไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดปัญหา ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“พื้นที่ที่พี่ดูแลหลายหมู่บ้านจะฟังโต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม ถ้ามีเรื่องอะไรแจ้งท่านได้เลยเพราะชาวบ้านจะเคารพนับถือ พูดคุยง่ายด้วย ไม่ต้องมากความ ปกติเวลาจะจัดกิจกรรมในชุมชนก่อนที่พี่จะลงพื้นที่จัดกิจกรรมพี่จะแจ้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะส่งเรื่องต่อให้โต๊ะอิหม่ามประกาศก่อนละหมาดวันศุกร์อีกรอบ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ กลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อเวลาที่เจ้าหน้าที่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้นำทางศาสนา ประธานกลุ่มต่างๆ มาช่วยในการพูดคุย สื่อสาร กับประชากรในพื้นที่ โดยสามารถสรุปได้ว่า บทบาทการประณีประนอมมีผู้นำทางศาสนาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประสานงาน ขอความร่วมมือ ช่วยเหลือต่างๆ เป็นต้น ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ อาทิเช่น การจัดโครงการนำกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน กลุ่มวัยแรงงาน ที่เป็นกลุ่มเจนเรชั่นวัยที่เคยหนีออกจากพื้นที่จากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กลับมาใช้ชีวิต หรือกลับเข้ามาทำงานในพื้นที่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานกับผู้นำคนสำคัญเหล่านี้ ให้ช่วยในเรื่องของการประสาน เป็นตัวเชื่อม เนื่องจากกลุ่มคนกลุ่มนี้จะมีความรักในอุดมการณ์ ความเชื่อ ศาสนา ดังนั้นในการดำเนินงาน หรือโครงการจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประณีประนอม หากคนกลางที่จะต้องมาช่วยในการเจรจา ไกลเกลี้ย ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นมาจากการดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานในพื้นที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.6 การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่า มีการประเมินผลการดำเนินงานหลังทำโครงการจัดกิจกรรม มีประธานกลุ่มเป็นคนรวบรวม และคอยรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่เขียนไว้ในโครงการ บางโครงการเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ที่คอยติดตามประเมินผลด้วยตนเอง ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“พี่ประเมินการทำโครงการโดยให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการประเมินความพอใจ บางโครงการ พี่ให้ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนหลังก็มีนะ บางโครงการพี่ให้ผู้ที่รับผิดชอบ ถ่ายรูปการดำเนินโครงการกลับมาเป็นระยะๆ ตามที่ได้เขียนไว้ในโครงการที่ของบประมาณ ไป”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น เห็นว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการประเมินก่อน และหลังการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อต้องการทราบว่าโครงการ แผนงาน กิจกรรมที่ทำตอบโจทย์ความต้องการของประชากรในพื้นที่หรือไม่ พร้อมทั้งสามารถสะท้อนปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน สามารถที่จะนำผลการประเมินไปแก้ไขและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อให้นโยบายบรรลุผล อีกทั้งยังสามารถต่อยอดโครงการ แผนงาน กิจกรรมได้อีกด้วย

ในส่วนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา จากองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือในการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้รับการตอบรับที่ดีจากชาวบ้าน ประชากรในพื้นที่ แต่ในบางพื้นที่อาจจะมีปัญหาในการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงผู้นำการบริหาร บางครั้งทำให้การดำเนินงานโครงการ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการหยุดชะงัก การติดตาม ประเมินผล อาจจะมีมูลค่าซ้ำหรือขาดคนประสานงานต่อเนื่องทำให้โครงการ แผนงาน กิจกรรมที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ช่วงก่อนหน้านี้ พี่มีปัญหาเรื่องของการทำงานต่อเนื่อง พี่จัดโครงการอบรมให้ความรู้ ทักษะอาชีพของกลุ่มเลี้ยงชันโรง หมู่ที่ 12 กลุ่มแม่บ้านกล้วยกอบแก้ว หมู่ที่ 5 ที่ตั้งกลุ่มวัยทำงาน มารวมตัวกัน ทางกลุ่มได้ของบประมาณมา ทาง อบต. ก็สนับสนุนเต็มที่ แต่พอเลือกตั้งผู้บริหารใหม่ ผู้บริหารชุดนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพเท่าไร เน้นไปที่งานลอกคู ทำถนนมากกว่า พี่ต้องถูกย้ายงานไปช่วยเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแทน ทำให้ไม่ได้ติดตามงานนี้ต่อ เป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก แต่ทำไม่ได้เราก็ต้องเคารพการตัดสินใจของผู้บริหารนะ”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จะเห็นได้ว่า ในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมในพื้นที่ผู้ปฏิบัติงานจะทำการประเมินความรู้ของกลุ่มเป้าหมายก่อน และหลังการจัดโครงการ มีการติดตามการดำเนินงานทุก 3 เดือน โดยมอบหมายให้ประธานกลุ่มเป็นผู้รายงานผ่านทางไลน์ มีการถ่ายรูป และสรุปรายงาน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 แต่มีบางโครงการที่มีการกำกับติดตามผลจะให้ประธานกลุ่ม หรือผู้รับผิดชอบทำการถ่ายรูปผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นรายเดือน เช่น โครงการออมเงินวันละบาท ประธานกลุ่มจะเป็นผู้รายงานยอดการออมเงินทุกสิ้นเดือน ผลการออมเงินสมาชิกทุกคนยังสามารถออมเงินได้แม้จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 แต่ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ ช่วงเริ่มต้นของการทำโครงการมีการรายงานผลการดำเนินงานทุก 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี เช่น โครงการอบรมให้ความรู้ ทักษะอาชีพของกลุ่มเลี้ยงชันโรง หมู่ที่ 12 ประธานกลุ่มจะเป็นผู้รายงานผลความคืบหน้าของการซื้อแม่พันธุ์ และการเก็บผลผลิตเพื่อวางจำหน่าย เป็นต้น ซึ่งในการจัดทำนโยบาย แผนงานโครงการส่วนใหญ่ พบว่า การติดตามผลการดำเนินงานโครงการระยะสั้นจะเห็นผลสำเร็จมากกว่าโครงการระยะยาว เนื่องจากชาวบ้านจะให้ความสนใจต่อโครงการในช่วงแรกๆ และด้วยวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ต้องทำสวน ทำไร่ ทำนา รับจ้าง อาจจะไม่ค่อยมีเวลาในการรวมกลุ่มเป็นระยะเวลา ยาวนานได้ ดังนั้น ผลของการดำเนินงานโครงการระยะสั้นจะประสบผลสำเร็จมากกว่า และติดตามประเมินผลการดำเนินการทำงานได้ง่ายกว่าอีกด้วย หากเป็นแรงเสริมทางบวกจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ มีขวัญในการทำงาน แรงเสริมทางบวกจะเป็นพลังจูงใจให้ผู้ปฏิบัติมุ่งมั่นตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น หากเป็นแรงเสริมทางลบจะช่วยยับยั้งพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะเห็นว่า ปัจจัยด้านการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล และการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะนโยบายใดหากมิได้จัดระบบการกำกับตรวจสอบ ระบบการประเมินผล และการเสริมแรงผู้ปฏิบัติไว้ดีพอ โอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลในขั้นการนำไปปฏิบัติจะมีความเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยไปปฏิบัติจะเกิดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวแล้วแต่มีปัจจัยด้านต่างๆเข้ามากระตุ้น สนับสนุน หรืออุดหนุนกลายเป็นปัญหาที่จะทำให้ นโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จจากการดำเนินงานคือ ข้อความของนโยบายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เข้าใจง่าย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ เช่น ผู้บังคับบัญชา

หัวหน้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งได้รับการสนับสนุนจากประชากรผู้มีอำนาจในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน เช่น มีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ เข้าใจบริบทโครงสร้างทางสังคม เข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี ในด้านองค์การก็มีส่วนช่วยในการสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น อีกทั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเองก็มีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานในพื้นที่ มีการเข้าในงาน เข้าใจบริบทของพื้นที่ เข้าใจวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ เข้าใจปัญหา สถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สามารถช่วยเหลือประชากรในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ถึงแม้เมื่อเกิดปัญหาเกิดขึ้นในพื้นที่เอง เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มผู้มีความสำคัญในพื้นที่มาช่วยในการเจรจา โกล่เกลี่ย เชื่อมประสานงาน เพื่อเป็นการประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหาการดำเนินงาน และนอกจากนั้นเจ้าหน้าที่เองจะต้องมีการกำกับดูแลติดตามประเมินผล และการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4.3 ประสิทธิผลการนำนโยบายการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายไปปฏิบัติ

4.3.1 ผลลัพธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ ตรงตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้แก่ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างอาชีพการมีงานทำในกลุ่มวัยทำงาน หมู่ที่ 4 พื้นที่ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลนาประดู่ เป้าหมายของโครงการ คือ กลุ่มวัยทำงานที่ต้องการมีงานทำจำนวน 80 คน มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 72 คน ช่วงอายุผู้เข้าร่วมโครงการตั้งแต่อายุ 20 -45 ปี ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม 2 วัน ผลการจัดโครงการกลุ่มเป้าหมายให้การตอบรับและความร่วมมือดี คิดเป็นร้อยละ 90 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เชิญวิทยากรมีอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะความรู้ในด้านอาชีพ และสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ ซึ่งโครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเจนเรชั่นวายให้มีอาชีพ มีงานทำ ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้สามารถเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัวได้ อีกทั้งยังเป็นส่วนที่ช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“โครงการที่พี่เคยทำกับกลุ่มวัยทำงาน มีโครงการหนึ่งที่ทำก่อนที่จะเกิดโควิด 19 เป็นโครงการส่งเสริมอาชีพในกลุ่มว่างงาน กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ 80 คน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 72 คน อยู่ในช่วงอายุ 20 -45 ปี ได้ทำการอบรม 2 วัน ได้อบรมเรื่องการจัดทำผ้าบาติกและ

ผ้ามัดย้อม อบต.ได้หาวิทยากร และสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำ กิจกรรมมีการให้
น้อง ๆ พี่ๆ ทดลองทำกัน ผลตอบรับจากการให้ทำแบบประเมิน กลุ่มเป้าหมายมีความพึง
พอใจร้อยละ 95 และมีผู้เข้าร่วมอบรม ร้อยละ 90 ปัจจุบันมีกลุ่มผู้ที่เข้าร่วมอบรมรวมตัวกัน
ก่อตั้งเป็นกลุ่มผ้าบาติกและผ้ามัดย้อม มีจำนวนสมาชิกในกลุ่ม 25 คน และได้มีการทำผ้า
บาติกและมัดย้อมส่งขายให้ร้านตัดชุดในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้ ส่งขายจังหวัดสตูล
ชายดีที่สุดมืออเดอร์สั่งเยอะสุด”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ตำบลนาเกตู ซึ่งได้
ดำเนินการดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ เมื่อผู้วิจัยได้ทำ
การสอบถามในประเด็นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการเตรียมการ
เป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวาย เจ้าหน้าที่ได้มีการยกตัวอย่าง โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานา
เกตู ซึ่งตอนนี้มีจำนวนสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุจำนวน 80 ท่าน เป้าหมายของการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อตั้ง
การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนสามวัยให้มาทำกิจกรรมร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้ มีการทำ
กิจกรรมร่วมกัน ผลลัพธ์จากการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้รับผลการตอบรับที่ดี
จากกลุ่มคนทั้ง 3 ช่วงวัย ร้อยละ 95 ซึ่งดูได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมและการลงทะเบียนที่ทาง
โรงเรียนทักษิณานาเกตูจัดขึ้น

และเมื่อได้สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจนเนเรชันวายในอีกพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ
และเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนทักษิณานาเกตูจัดขึ้น พบว่า ในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดโครงการ จะมีกลุ่มคนทุกช่วงวัยมาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้ง ทั้งกลุ่ม
ผู้สูงอายุ กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยรุ่น เยาวชน เข้าร่วมด้วยทุกครั้ง และเมื่อสอบถามประเด็นที่เกี่ยวข้อง
กับการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เมื่อประมาณ 4 ปีที่แล้วได้มาช่วยงานในกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุได้ไปเที่ยวศึกษาดูงานกับ
ผู้สูงอายุด้วยต่อมาทางชมรมผู้สูงอายุได้กลับมาจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานาเกตูขึ้นก็
ได้มาช่วยงานที่โรงเรียนบ่อยๆ เช่น ช่วยคุณตาคูณยายชายของที่ตลาดสูงวัย ช่วยกิจกรรม
นันทนาการ ยกเก้าอี้ เสิร์ฟน้ำ ทำทุกอย่างที่ช่วยได้ เหตุผลที่มาช่วยงานผู้สูงอายุ ร่วมกับ
เจ้าหน้าที่ อบต.บ่อยๆ เพราะคิดว่าเมื่อเราแก่ตัวไปเราจะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ มีรอยยิ้ม
มีความสุข สุขภาพแข็งแรง เหมือนผู้สูงอายุในตอนนี้”

(ตัวแทนกลุ่มเจนเนเรชันวายพื้นที่ตำบลนาเกตู
สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์กลุ่มเจเนเรชั่นวายข้างต้น เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียน ทักซิณนาเกตุจัดขึ้น ทำให้สามารถเข้าใจความรู้สึกและออกแบบวางแผนชีวิตของตนเองเมื่อเป็นผู้สูงอายุในอนาคตได้ อีกทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าได้เปิดโลกทัศน์ของผู้สูงอายุ เห็นมุมมองของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เข้าใจผู้สูงอายุมากขึ้น อีกทั้งได้อยู่บ้ายช่วยเหลือผู้สูงอายุ คุณปู่ คุณย่า ได้ตอบแทนบุญคุณของท่านที่ได้เลี้ยงดูมา ในส่วนของการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพึงพอใจ ร้อยละ 100 เนื่องจากเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยในการส่งเสริมและผลักดันการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมเจ้าหน้าที่จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่มีการทำงานอย่างจริงจัง

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ตัวแทนอีกพื้นที่ในเรื่องการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวาย ผู้ให้สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ยังมองว่า นโยบาย แผนงาน โครงการ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการ อาจจะไม่ตอบโจทย์กลุ่มเจเนเรชั่นวายทางตรง บางโครงการที่เห็น พบว่า เจ้าหน้าที่ก็ทำแต่โครงการเดิม ๆ รูปแบบเดิม ผลลัพธ์ก็คงหนีไม่พ้นรูปแบบเดิมอีก ที่มีการให้ประชาชนทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งแน่นอนว่าจะได้ผลลัพธ์ที่ผ่านอย่างแน่นอน ในทางกลับกันจะเป็นสิ่งที่ต้องคิดว่า ถ้ากลุ่มเจเนเรชั่นวายที่ต้องเป็นผู้สูงอายุในอนาคต เมื่อถึงเวลานั้น จะทำอย่างไร เพื่อให้ตนเองสามารถดูแลตนเอง และครอบครัวได้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ที่เห็นโครงการที่ อบรม.ทำ บางที่ไม่ได้ตรงกับความคิดชาวบ้านนะ อบรม.อยากได้งบอยากสร้างผลงานเองรีเปลา จากประสบการณ์ของพี่นะ โครงการกลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้า โครงการทำผ้าบาติก ที่ อบรม. บอกว่าอยากให้กลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่น เยาวชนที่ว่างงาน แต่พี่เห็นคนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นคนแก่ทั้งนั้น เหมือนเขาเกินคนมาเข้าร่วมให้ครบตามจำนวนคนมากกว่า แล้วถ่ายภาพ ทำผลงานว่าได้มาจัดโครงการแล้วนะ

(ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ตำบลมะกรูด
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์กลุ่มเจเนเรชั่นวายข้างต้น เห็นว่า โครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติไม่ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยกตัวอย่างโครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นมา คือ โครงการกลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้า และโครงการทำผ้าบาติก วัตถุประสงค์ที่จัดทำขึ้น เพื่อต้องการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับกลุ่มวัยรุ่น เยาวชน กลุ่มเจเนเรชั่นวายที่ว่างงาน เมื่อจัดกิจกรรมขึ้นกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการคือ

กลุ่มช่วงอายุ 50 – 60 ปี ซึ่งกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยมองว่าโครงการที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเหมาะกับการสร้างเป็นอาชีพเสริมมากกว่า และเมื่อทางผู้วิจัยได้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพบว่า กลุ่มเจนเนเรชั่นวัยที่ว่างงานในพื้นที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพทางการเกษตรมากกว่า เนื่องจากในพื้นที่ตำบลมะกรูดมีการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา และเลี้ยงสัตว์มากกว่า จึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจนเนเรชั่นวัยที่เป็นสมาชิกของกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มที่มีการดำเนินงานต่างๆ ร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และเห็นผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานเข้ามาช่วยเหลือและดูแลประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างดี ซึ่งดูได้จากการที่เมื่อเจ้าหน้าที่มีการจัดกิจกรรมจะมีประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมเกินเป้าหมายที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ และหลังจากอบรมก็จะมีกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการที่สนใจและอยากทำงานต่อ และได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อของบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไป

“เจ้าหน้าที่ อบต.บอกว่าให้คนที่สนใจจะของบประมาณในการฝึกอาชีพ ทหารรายได้เสริมมีการรวมตัวกัน อย่างน้อยให้ได้ 8-10 คน แล้วเขียนโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุน อบต.จะเป็นคนที่ช่วยในการประสานงานหาวิทยากร และสนับสนุนอุปกรณ์ให้ กลุ่มเป้าหมายของโครงการให้แม่ๆ ทหารรายได้เสริมระหว่างที่รอลูกกลับจากโรงเรียน ทุกคนที่อยากมีรายได้เสริมสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ พี่ว่าโครงการนี้ดีสำหรับตัวพี่นะ เป็นการเพิ่มรายได้ด้วย”

(ตัวแทนกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ตำบลปากล่อ
สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ตำบลปากล่อข้างต้น เห็นว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพและรายได้ อาทิเช่น โครงการกลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าชุดกุรุง สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้จริง การันตรีรายได้จากการส่งเสื้อผ้าที่ตัดเย็บ รายละไม่ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อคน เมื่อได้สอบถามเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มสตรีที่อยู่ในช่วงอายุ 25 – 45 ปี ที่มีความสนใจและรวมกลุ่มกัน เพื่อเขียนแผนของบประมาณ โดยทาง

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานวิทยากร สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือให้เพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริม ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินโครงการของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่มีอาชีพและสามารถสร้างรายได้จริงๆ ซึ่งดูได้จากผลการสัมภาษณ์ของ ตัวแทนกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่

ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวแทนประธานชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในเรื่องของการที่มีเจ้าหน้าที่มาสนับสนุนในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ การที่ให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกัน หรือการที่มีโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกล้าที่จะแสดงออก หรือ แบ่งปันประสบการณ์ชีวิตร่วมกัน ซึ่งในบางครั้งผู้สูงอายุเองไม่ได้อยากอยู่แต่ในบ้าน อยากออกมาช่วยเหลือสังคม ออกมาเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามผลลัพธ์กำหนดไว้ เนื่องจากกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมที่ดี มีการจัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุที่ทำมีมากมายหลายอย่าง หลักสูตรที่เราได้จัดทำขึ้นมาในโรงเรียนมาจากความต้องการของผู้สูงอายุทั้งหมด ทั้งกิจกรรมวิชาการ เรามีวิชากฎหมาย การดูแลสุขภาพ งานประดิษฐ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมนันทนาการร้องรำทำเพลง กิจกรรมเพื่อนเยี่ยมเพื่อน เราจะมีกระเช้าออกไปเยี่ยมเพื่อนที่เจ็บป่วย ให้กำลังใจกัน เพื่อให้หายไวๆ กิจกรรมจิตอาสาต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ ฟังลูกหลานน้อยที่สุด”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลนาเกตุ
CHULALONGKORN UNIVERSITY สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มประธานชมรมผู้สูงอายุข้างต้น เห็นว่า ในส่วนของการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชั่นวาย มองว่า วิชาที่เรียนกันในโรงเรียนหรือกิจกรรมที่ทำให้ความรู้ที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถเรียนรู้และนำมาใช้ได้ในทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะกลุ่มเจนเนเรชั่นวายที่มีจำนวนสูงในพื้นที่หากเทียบกับพื้นที่อื่น และกลุ่มเจนเนเรชั่นวายในพื้นที่มีการประกอบอาชีพและอาศัยในพื้นที่ร่วมกับผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องที่ดีในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุในอนาคต เนื่องจากมีการคลุกคลี สัมผัสกับผู้สูงอายุตลอด ทำให้เข้าใจผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าประสิทธิผลการนำนโยบายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติที่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ผลลัพธ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 90 ขึ้นไป และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ร้อยละ 90 ขึ้นไป อีกทั้งกลุ่มเป้าหมายมีการการันตีรายได้ที่ทำได้จริงการการดำเนินโครงการ อีกทั้งยังมีการต่อยอดการจัดโครงการไปสู่การรวมกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มสตรี เป็นต้น และประชากรในพื้นที่ให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่อาจจะไม่ตอบโภจย์กลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ และประชากรในพื้นที่มีทัศนคติในแง่ลบกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการดำเนินงาน

4.3.2 การยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่า โครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงานในพื้นที่ในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประชากรกลุ่มเจนเนเรชันวายให้ความร่วมมือและการตอบรับที่ดี ทั้งยังมีข้อเสนอแนะอยากให้มีการจัดกิจกรรมอีก โครงการที่กลุ่มเจนเนเรชันวายให้การยอมรับเป็นอย่างดี ได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มวัยรุ่น เยาวชน วัยแรงงาน ที่อยากพัฒนาอาชีพ และเสริมสร้างทักษะทางอาชีพ โครงการบำบัดยาเสพติด มีการส่งผู้ที่ติดยาเสพติดไปบำบัด ให้การดูแล รักษา แล้วสามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตในสังคมได้ โครงการสนับสนุนเครื่องมือทางการเกษตร โครงการเกษตรกรยุคใหม่ เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เวลาที่มีโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรกร พี่เข้าร่วมเป็นประจำ ไม่ต้องไปอบรมที่อื่น มีคนมาให้ความรู้ถึงหน้าบ้านก็ต้องเข้าร่วมอยู่แล้ว มีวิทยากรมาสอนเทคนิคต่างๆ เพิ่มผลผลิตแล้วส่งออกไปต่างประเทศ ถามว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุใหม่ พี่ว่าเป็นนะ เพราะเราได้ทำงานที่บ้านเกิดของตนเอง ไม่ต้องไปทำงานที่อื่น ถ้ามีโอกาสที่จะแก่ก็แก่อยู่ที่บ้านเกิดของเราเอง สิ่งที่ยอยากเพิ่มเติมคือ อยากให้เจ้าหน้าที่จัดโครงการขึ้นบ่อยๆ เพราะความรู้ที่ได้จากวิทยากรเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ได้จริงๆ และตัวพี่เองก็ได้นำมาปรับใช้กับสวนของพี่จริงๆ”

(ตัวแทนกลุ่มเจนเนเรชันวายพื้นที่ตำบลมะกรูด
สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายข้างต้น เห็นว่า การดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของประชากรในพื้นที่ จะได้รับการยอมรับมากกว่าโครงการอื่นๆ เช่น โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจากกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่มองว่าโครงการส่งเสริมทักษะความรู้ทางด้านอาชีพมีประโยชน์กว่าการจัดโครงการอื่น ถึงแม้โครงการที่ยกตัวอย่างโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นโครงการที่มีความสำคัญด้านสังคม และความมั่นคง แต่กลุ่มเจเนเรชั่นวายมองโครงการที่เกี่ยวข้องกับปากท้องของตนเองเป็นหลัก เมื่อสอบถามไปในด้านการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวายในอนาคต มองว่า โครงการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินงานในด้านส่งเสริมอาชีพเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากได้ประกอบอาชีพในพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง และเป็นการสร้างความพร้อมในด้านของรายได้ ความมั่นคงด้านอาชีพเมื่อเป็นผู้สูงอายุ .

เมื่อได้สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายในอีกพื้นที่ เห็นว่า การดำเนินของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนให้การยอมรับในช่วงแรกของการดำเนินโครงการเท่านั้น เมื่อสอบถามเพิ่มเติมพบว่า จากเท่าที่เห็นโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นโครงการเดิม ๆ ไม่ได้น่าสนใจสักเท่าไร และอีกอย่างกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่ กลับมองว่าโครงการที่จัดขึ้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกับการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองอีกด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมที่เตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุ โดยตรงเราไม่มีนะ ไม่เคยได้ยิน เท่าที่รู้มีแค่เจ้าหน้าที่ อบต. ทหารวิทยากรมาให้ความรู้ เรื่องการตัดผม การปลูกพืช มากกว่า แต่นั่นแหละ กิจกรรมบางอย่างให้แค่ความรู้ แต่ไม่ได้สนับสนุนเครื่องมือ คนที่สนใจในอาชีพบางคนก็ไม่ทำต่อ ไม่มีเงินทุน ไม่อยากลงทุนเอง อยากให้อบต. สนับสนุน”

(ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์

สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายข้างต้น เห็นว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติในเชิงลบกับโครงการที่เจ้าหน้าที่จัดขึ้นมา เพราะที่ผ่านมาเมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดโครงการแล้วไม่ได้มีการสนับสนุนอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมายจึงไม่ค่อยยอมรับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อีก

เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิต หาอาชีพที่สร้างรายได้

เพื่อมาใช้จ่ายละจุนเจือครอบครัวได้ ซึ่งประชากรกลุ่มนี้จะให้การยอมรับ เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“พี่โอเคนะ ที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาดูแล ได้ลงพื้นที่มาช่วยชาวบ้านจริงๆ อย่างน้อยเจ้าหน้าที่จะได้เห็นปัญหาจริงๆ ว่าชาวบ้านเป็นแบบไหน ใครเดือดร้อน ใครลำบาก จะได้ไม่ต้องนั่งคิดเองเออเองอยู่บนโต๊ะทำงาน พี่โอเคเลยแหละกับการที่เจ้าหน้าที่มาจัดกิจกรรม จัดโครงการพัฒนาประชาชน ดีกว่าเอางบประมาณของประเทศไปทำอย่างอื่น”

(ตัวแทนกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ตำบลนาประดู่

สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานในพื้นที่ข้างต้น เห็นว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาดูแล ให้ความช่วยเหลือมองปัญหาที่ชาวบ้านหรือกลุ่มมองเป็นปัญหาของตนเองและพร้อมที่จะช่วยแก้ไขปัญหา ดังนั้น การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่จะได้รับทัศนคติที่ดีและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป้าหมาย

ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวแทนประธานชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุมีการตอบรับการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อบต.เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเองก็ชอบการทำงานของเจ้าหน้าที่เวลาเจ้าหน้าที่มาจัดกิจกรรม สมาชิกในชมรมเราให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตัวตาก็อยากให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองได้ ไม่เป็นภาระให้ลูกหลาน ตั้งแต่ อบต.เข้ามาดูแลเรื่อง การจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ สวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ กิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุ ตาดีใจมากนะ”

(ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลโคกโพธิ์

สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนประธานชมรมผู้สูงอายุข้างต้น เห็นว่า กลุ่มผู้สูงอายุให้การยอมรับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีการดำเนินโครงการที่ผลักดันให้ผู้สูงอายุออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่เป็นผู้สูงอายุติดบ้าน แต่เป็นผู้สูงอายุที่ติดสังคม ออกมาดำเนินชีวิตตามปกติในสังคม เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ไม่เป็นภาระของลูกหลานในการดูแล เลี้ยงดู อีกทั้งเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของสวัสดิการการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ และสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับ

ผู้สูงอายุได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้สูงอายุได้รับผลประโยชน์โดยตรง จึงทำให้กลุ่มผู้สูงอายุเกิดการยอมรับในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าการยอมรับของกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ หากพิจารณาในแต่ละกลุ่มจะพบการยอมรับที่แตกต่างกันไปความรู้สึก และทัศนคติที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนใหญ่หากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ได้มีการช่วยเหลือ และสนับสนุนอย่างจริงจังรอบด้าน จะได้รับการยอมรับจากประชากรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งดูได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม การให้ความร่วมมือของประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่อาจจะไม่ตอบรับ เพราะคิดว่าโครงการบางโครงการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินงานไม่ตอบโจทย์ความต้องการของตนเอง อีกทั้งกลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติเชิงลบเนื่องจากไม่ได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่อย่างรอบด้าน

4.3.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ของนโยบาย แผนงาน

โครงการ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่าประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชันวาย ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และสภาพแวดล้อม และกลุ่มเป้าหมายของโครงการให้การตอบรับ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ตอนนั้นมีเจ้าหน้าที่มาสอนเกี่ยวกับการสร้างงาน สร้างอาชีพ มีคนเข้าร่วมเยอะนะ เจ้าหน้าที่เขามาสอน 2 วัน วันแรกเขามาสอนเกี่ยวกับสูตรการทำขนม วันที่สองเจ้าหน้าที่เขามาสาธิตวิธีการทำขนม มีขนมรังผึ้ง ข้าวแต่น หลายอย่าง ปัจจุบันพี่ก็ทำขายอยู่นะ เอามาขายที่หน้าร้านของพี่เอง ที่เจ้าหน้าที่มาสอนก็ถือว่าเข้าใจง่ายขึ้น พี่ชอบนะ ได้เงินด้วย การเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุในอนาคต พี่คิดนะแต่เอาจริงๆ สิ่งที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ก็ได้อยู่แล้วนะ อยู่บ้าน ทำงานที่บ้าน ถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมใหม่ พี่ถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้านเกิดของตนเอง อีกอย่างคือ ที่นาเกตุเองมีโรงเรียนผู้สูงอายุ พี่ว่าเป็นพื้นที่ที่เตรียมการสำหรับผู้สูงอายุเลยแหละ”

(ตัวแทนกลุ่มเจนเรชันวายพื้นที่ตำบลนาเกตุ

สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจนเรชั่นวัยพื้นที่ข้างต้น เห็นว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ มีประโยชน์ในด้านการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีการนำทักษะ ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาต่อยอดและสร้างอาชีพได้จริง และกลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติเชิง บวกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อสอบถามเพิ่มเติมในเรื่องของการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเรชั่นวัย เห็นว่า สิ่งที่เจ้าหน้าที่ ดำเนินการเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากมีการสร้างอาชีพให้กับประชากรใน พื้นที่ ทำให้สามารถมีรายได้เลี้ยงดูตนเองได้ อีกทั้งในพื้นที่ได้มีการรองรับเมื่อกลุ่มเจนเรชั่นวัยเป็น ผู้สูงอายุอีกด้วย เนื่องจากมีโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นต้นแบบให้พื้นที่อื่นเข้ามาศึกษาดูงาน และมีรางวัล การันตีระดับประเทศ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการ ดำเนินงาน ร่วมงานกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ที่มีการยอมรับ และชื่นชมการทำงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีการดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรม กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์โดยตรง ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“การทำงานทุกอย่างมีเจ้าหน้าที่ อบรม. เข้ามาช่วยเหลือดีมาก ๆ เขาเข้ามาดูแลช่วยเหลือ เสมือนเราเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของเขาเอง อยากรู้อะไรขอให้อธิบาย สามารถจัดหามาให้ได้ทันที แต่บางอย่างก็ต้องใช้เวลาซึ่งเราเข้าใจดี สิ่งที่เราได้รับมีมากมายมาก ผู้สูงอายุไม่เป็นโรค ซึมเศร้า ออกมาใช้ชีวิตในสังคมได้ ไม่ติดบ้านติดเตียง ที่น่าภูมิใจคือ โรงเรียนผู้สูงอายุไม่ได้ปิด กั้นเด็ก กลุ่มวัยอื่นเข้าร่วมกิจกรรม ในโรงเรียนของเรามีทุกกลุ่มวัยเข้ามาร่วมกิจกรรมเป็น เรื่องที่ดี อย่างน้อยเขาได้เห็นว่ามีแกตัวไปต้องทำอะไรหรืออะไรที่ควรเรียนรู้จาก ผู้สูงอายุในปัจจุบันได้ และข้อดีอีกอย่างคือ ผู้สูงอายุบางคนเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี อารมณ์ ดี มีสติ มีชีวิตมั่นคง ส่งเสริมภูมิปัญญา และส่งเสริมสิ่งแวดล้อม”

(ประธานชมรมผู้สูงอายุและรองประธานโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานาเขต
สัมภาษณ์วันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ข้างต้น ให้การยอมรับการดำเนินงานของ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีการผลักดันและช่วยเหลือ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ในการสนับสนุน และส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถออกมามีชีวิตประจำวันร่วมกับคนกลุ่มอื่น มีการจัดกิจกรรมที่คลายความเหงา ทำให้ผู้สูงอายุ มีกำลังกาย กำลังใจ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี หากมองในด้านเป็นการเตรียมความพร้อมใน การเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่ มองว่า โครงการที่เจ้าหน้าที่จัดขึ้นมาไม่ได้ปิดกั้นกลุ่ม

วัยอื่นๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม และมองว่ากลุ่มเหล่านี้สามารถมองเห็นตนเองเมื่อแก่ตัวไปในอนาคต ทั้งนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า โครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้น อย่างเช่น โรงเรียนผู้สูงอายุทุกชนวนาเขต เป็นโรงเรียนที่เอื้อให้กลุ่มเจเนเรชันวัยสัมผัสกับผู้สูงอายุและสามารถวางแผนการเป็นผู้สูงอายุในอนาคตของตนเองได้

นอกจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและสามารถรับรู้ได้เชิงบวกในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งในบางพื้นที่เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบทางด้านทัศนคติเชิงลบที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากปัจจัยที่มาจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ละเลยกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มไป ทำให้โครงการที่จัดทำขึ้นไม่ประสบความสำเร็จ เช่น ในการจัดโครงการในบางโครงการที่เป็นโครงการต่อเนื่องเริ่มแรกประชาชนก็ให้ความสนใจดี แต่พอเข้าสู่ระยะหลังกลุ่มเป้าหมายเริ่มหายไป ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“เท่าที่พี่เห็นเวลาที่เจ้าหน้าที่ ออบต มาหาคนเข้าร่วมโครงการ ก็จะเป็นกลุ่มเดิมๆ โครงการเดิมๆ ไม่น่าสนใจเท่าไร เจ้าหน้าที่มาให้เซ็นชื่อ แล้วก็ถ่ายรูป เลี้ยงข้าวเที่ยง แล้วก็กลับ”

(ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชันวัยพื้นที่ตำบลมะกรูด
สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จากคำสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มกลุ่มเจเนเรชันวัยพื้นที่ข้างต้น เห็นว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำโครงการ รูปแบบของโครงการมีลักษณะที่เป็นโครงการเดิม ไม่น่าสนใจ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติเชิงลบกับรูปแบบการทำงาน และในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ไม่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้กลุ่มเป้าหมายเห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีมุมมองทุกด้านที่มีต่อเจ้าหน้าที่เป็นไปในด้านลบ

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ของนโยบาย แผนงาน โครงการ พบว่ามีทั้งกลุ่มเป้าหมายที่มีทัศนคติในเชิงบวกและเชิงลบ ในกลุ่มที่มองในเชิงบวกมองว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้กลุ่มเป้าหมายยินดีที่จะเข้าร่วมและเกิดการขับเคลื่อนงานในพื้นที่อย่างเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งดูได้จากการที่กลุ่มเป้าหมายเห็นคุณค่าต่อโครงการที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นและให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี จนโครงการประสบผลสำเร็จในส่วนกลุ่มเป้าหมายที่มีทัศนคติเชิงลบ เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจาก

เจ้าหน้าที่ในการจัดโครงการที่ผ่านมา และเจ้าหน้าที่ไม่ได้สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น จึงจะเห็นได้ว่าโครงการบางพื้นที่จึงไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.3.4 ข้อเสนอแนะในการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน พบว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีหลากหลายโครงการ ทั้งโครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานจัดทำขึ้นมาเอง เพื่อพัฒนากลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่ หรือโครงการที่กลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่เขียนขึ้นมา เพื่อของบประมาณสนับสนุนโครงการ กิจกรรม เขียนโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี หรือการอำนวยความสะดวกต่างๆ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนงานในพื้นที่ในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนเรชันวายในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีความคิดที่ว่า การมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ลงดำเนินการบางครั้งขาดความชัดเจนในเรื่องขอบเขตงาน ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเบื่อหน่ายจากการทำงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างดำเนินการจึงเกิดความวุ่นวาย และมีความรู้สึกท้อแท้ โดยเฉพาะการทำโครงการกับกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มเจนเนเรชันวาย มักจะพบปัญหาในเรื่องของการสื่อสาร มีการนัดหมายแล้วแต่ไม่เข้าร่วมโครงการ โดยให้เหตุผลว่าไม่สะดวก หรือบางคนแจ้งว่าสะดวกในวันที่สำรวจ แต่เมื่อถึงวันที่มีการจัดโครงการไม่มาเข้าร่วม ดังที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“การทำงานกับกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มเจนวายเป็นอะไรที่ยากมากสำหรับพื้นที่นี้ เพราะเมื่อเรามีโครงการแจ้งผู้ใหญ่บ้าน ทีมงานผู้ใหญ่บ้านสำรวจ เวลาลงชื่อสำรวจเข้าร่วมลงชื่อกับเยอะ พอถึงวันที่จัดโครงการไม่ค่อยมีคนเข้าร่วมกิจกรรม แต่จะมีกลุ่มผู้สูงอายุมีเข้าร่วมแทนลูกหลาน ผู้สูงอายุบอกว่าลูกหลานให้มารับเงิน หลวงมาแจกเงิน เท่ากับว่าโครงการที่ทำไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จึงอยาก ยังเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่ต้องอบรม 2-3 วัน ก็จะมากขึ้น วันแรก วันถัดไปหาย พี่จึงแก้ไขปัญหาโดยการรวบรวมหลักสูตรการจัดโครงการให้เหลือแค่วันเดียว ช่วงเช้าสอนทฤษฎี ช่วงบ่ายสอนปฏิบัติแทน”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์

สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ชุดเก่าไปชุดใหม่มา เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับผู้บริหารชุดใหม่ตลอดเวลา ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง และในบางครั้งขอบเขตของงานทำงานขาดความชัดเจนทำให้การขับเคลื่อนง่ายขาดความเป็นมืออาชีพ และไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งหาวิธีการปรับตัวให้เข้ากับทีมงานผู้บริหารและนโยบายที่ใหม่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“อยากให้มีการทำงานที่มีขอบเขตงานที่ชัดเจน เพราะปัจจุบันเจ้าหน้าที่ต้องทำงานแบบจับฉ่ายมาก ตามคำสั่งของหัวหน้า ทำให้เวลาลงไปปฏิบัติงานหน้างานค่อนข้างวุ่นวาย และไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเท่าที่ควร ยิ่งช่วงที่เปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นการทำงานที่ยากมาก เพราะเวลาเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายมักเปลี่ยนตาม ทำให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร”

(เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ กลุ่มนี้มองว่าการทำโครงการของหน่วยงานภาครัฐไม่ได้มองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ในประเด็นการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่แถบจะไม่มี ถึงจะมีก็มองว่าเป็นเรื่องยากที่จะเข้าร่วมได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขับเคลื่อนงานไม่มีความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ในการทำงานในพื้นที่เองก็มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากมองว่างบประมาณที่นำมาทำเป็นตัวตั้งมากกว่าประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอย่างแท้จริง ในการแก้ไขปัญหาสิ่งเหล่านี้ต้องมีการตรวจสอบความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณอย่างชัดเจน สมเหตุสมผล ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“ในการทำโครงการเจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้มองประโยชน์ของชาวบ้านเป็นหลัก มองเพียงแค่ต้องทำโครงการนี้ให้เสร็จเพื่อส่งส่วนกลาง จึงอยากให้ อบต. จัดโครงการตอบโจทย์ความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง โดยส่วนตัวมองว่าโครงการที่ อบต. ทำเป็นโครงการต่อเนื่องจากที่เคยทำมา เพราะสามารถทำนายผลลัพธ์ออกมาได้ง่าย และชาวบ้านที่เข้าร่วมเองก็เป็นกลุ่มคนเดิม ๆ ยิ่งช่วงที่มีการระบาดของโควิด 19 แทบจะไม่เห็นการทำงานของเจ้าหน้าที่เลย ส่วนกลางควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณว่ามีความสมเหตุสมผลไหม”

(ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์
สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤษภาคม 2565)

และนอกจากนี้กลุ่มตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวาย มองว่า รูปแบบการจัดโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางพื้นที่ขาดการประชาสัมพันธ์ ที่ชัดเจน บางครั้งมีกลุ่มเจเนเรชั่นวายที่กำลังหางานทำกลับเข้าไม่ถึงโครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นมา เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นการสำรวจผ่านเจ้าหน้าที่อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ทีมงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ทำการสำรวจ ซึ่งมองว่าปัจจุบันมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว แต่เจ้าหน้าที่กลับใช้วิธีการเดิมไม่ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวต่อไปนี้

“บางทีเห็นก็รู้สึกเหนื่อยใจกับเจ้าหน้าที่ อบต.นะ ในเรื่องการประสานงาน เรายังเห็นการทำงานที่มีความล่าช้าในหลายเรื่อง ที่เห็นชัดคือ การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ มีเจ้าหน้าที่เดินสำรวจ แทนที่จะใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ตรงนี้มองว่าบางครั้งคนที่สนใจโครงการอยากหางานทำ ขาดการเข้าถึงข้อมูลตรงนี้ไป อยากให้ปรับปรุง”

(ตัวแทนกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ตำบลมะกูด
สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2565)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องมีการพัฒนาในอีกหลายด้านทั้งด้านการจัดทำแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย หรือการประสานงานในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะพบว่า ยังมีหลายพื้นที่ยังใช้วิธีการแบบดั้งเดิม คือ การเดินสำรวจ มากกว่าการใช้เทคโนโลยีที่มีทั้งความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินงานในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งในด้านของทักษะการให้บริการประชาชนในพื้นที่ยังพบว่า ทักษะการให้บริการในหลายพื้นที่ขาดหายไป ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกถึงปัญหางานล้นมือ ปัญหาขอบเขตงานในบางพื้นที่ไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและทีมงานทำให้การดำเนินงานเกิดความไม่ต่อเนื่อง และการทำงานจึงขาดประสิทธิภาพ บางโครงการเกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะต้องได้รับการทบทวนและการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของบทที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการนำเสนอผลการวิจัยผ่านกรอบแนวคิดทั้ง 3 กรอบแนวคิด ประกอบด้วยกรอบแนวคิดที่ 1 เป็นการพิจารณาบทบาทหน้าที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวาย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่ผ่านการส่งเสริมสนับสนุนประชากรกลุ่มเป้าหมายด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพ การมีงาน ทำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มเจเน

เรชั้่นววยในกัด้ำนเศรชฐกิจ มีกัการสงัเสริมสนั้บสนุนงานด้ำนความม่ันคง แกั้ไขปัญหายุยาเสพติ เป็นต้้น ซึ่งเกัียวข้องกับกลุ่มเจเนเรชั้่นววยในด้ำนสังคม ,มีกัการวางแผนครอบครั้วและสงัเสริมภาวะว้ยเจริญ พันธ์์ เกัียวข้องกับกลุ่มเจเนเรชั้่นววยในด้ำนสุขภาพ เป็นต้้น ถึงแมั้ว่าโครงการที่องัครปกครองส่วน ท้องถั้่นด้าเนินการชั้ือโครงการม่ได้ระบุชั้ือโครงการที่ชั้ัดเจนว่าเป็้นการจ้ัดทำโครงการเพ็้ือกลุ่มเจเน เรชั้่นววยโดยตรง แต่เม็้ือพิจารณาควั้ตุประสงคั้และกลุ่มเป้้าหมาย หลายโครงการที่กัำลังด้าเนินการ หรือด้าเนินเสร็้จเร็้ียบร็้อยแล้้วนั้นล้้วนแต่เป็้นการด้าเนินการเพ็้ือเตร็ียมกลุ่มเจเนเรชั้่นววยเป็้้นผู้สูงอายุ ที่มีประสิทธิภาพในอนาคต ในส่วนกรอบแนวคั้ดกรอบที่ 2 เป็้้นการน้านโยบายการด้าเนินงานของ องัครปกครองส่วนท้องถั้่นในการเตร็ียมการเข้าสู่สังคมว้ยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั้่นววยไปปฏิบัติ เพ็้ือให้เจ้าหน้าทึ้สามารถด้าเนินการได้ยั้งมีประสิทธิภาพจ้ิงได้กัำหนดป้จจัยที่น้ามาพิจารณา อาทิ เช่น ความชั้ัดเจนของชั้ือความ การสนั้บสนุนจากผู้มีอ้านาจและกลุ่มหลากหลายในสังคม ศั้กยภาพ และความสามารถขององัคร จั้ิตสำนึกและทั้ศนคั้ติของผู้ปฏิบัติงาน การประเน็้ประนอมเม็้ือเกิด ปัญหาระหว่างปฏิบัติงาน และการกัำกับดูแล ตั้ดตาม ประเม็้ินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งน้าไปสู่กรอบ แนวคั้ดที่ 3 ประสิทธิผลการน้านโยบายการด้าเนินงานขององัครปกครองส่วนท้องถั้่นในการ เตร็ียมการเข้าสู่สังคมว้ยผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั้่นววยไปปฏิบัติ ได้แกั้ ผลลั้ัพท์ตรงตามเป้้าหมาย กลุ่มเป้้าหมายเกิดการยอมรับในการด้าเนินงาน ผลกระทบที่เกัิดขึ้นหรือผลกระทบที่สมารถรับรู้ได้ และชั้ือเสนอแนะในการทบทวนและปรึ้บปรุ้งนโยบาย ที่จะท้้าให้การด้าเนินงานขององัครปกครอง ส่วนท้องถั้่นในการชั้ับเคล็้ื่อนงานที่เกัียวกับการเตร็ียมการเป็้้นผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชั้่นววยในอนาคตมี ประสิทธิภาพมากยั้งชั้้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผ่านกรอบวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยการพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการเตรียมความพร้อมกลุ่มเจนเนอเรชันวัยเป็นผู้สูงอายุในแต่ละด้าน และประสิทธิผลของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาเกตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกโพธิ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลปากล่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลนาประดู่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะกรูด สามารถนำมาตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต

จากผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเนอเรชันวัยในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดการตระหนักในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุพร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคต อาจจะยังไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเท่าที่ควร เนื่องจากปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนทำให้การดำเนินงานในพื้นที่เกิดความล้มเหลว ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมต่างๆก็ตาม โดยมีการพิจารณาจากประเด็นดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาด้านข้อความของนโยบาย พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่มีความเข้าใจในเนื้อหา ข้อความในนโยบาย แผนงาน โครงการในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลุ่มเจนเนอเรชันวัย อย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือ เนื่องจากมีการระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ มาตรฐานนโยบาย แผนงาน โครงการ

รวมทั้งขั้นตอนหรือกลยุทธ์ต่างๆที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีการระบุชื่อผู้รับผิดชอบ องค์กรที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ขอบข่ายที่นโยบายแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งครอบคลุมถึงระเบียบวิธีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล (มยุรี อนุমানราชชน (2549) ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมอาชีพการทำผ้ามัดย้อม กลุ่มเป้าหมายโครงการคือ ประชากรในพื้นที่ช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไป วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการที่จะให้กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานที่ว่างงานในพื้นที่มีงานทำโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน ดำเนินการหาวิทยากรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้ ประโยชน์ที่ได้รับคือ โครงการนี้สามารถทำให้ประชากรกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่ได้มีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ และไม่ต้องออกไปทำงานหาเงินนอกพื้นที่ แต่ในบางโครงการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่า ยังมีข้อความที่คลุมเครือ และไม่ชัดเจนทั้งด้านของกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ และผลการดำเนินโครงการที่มีความล้มเหลวจากการดำเนินโครงการ ตัวอย่างเช่น โครงการทำผ้าบาติก วัตถุประสงค์ที่จัดทำขึ้นเพื่อต้องการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับกลุ่มวันทำงานหรือกลุ่มเจนเรชั่นวายที่ว่างงาน เมื่อจัดกิจกรรมพบว่ากลุ่มเป้าหมายไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมจริง คือ กลุ่มที่มีช่วงอายุ 50 – 60 ปี ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(2) ด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ และกลุ่มหลากหลายในสังคม พบว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเอกชน และภาคประชาสังคม โดยได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคล วิทยากร งบประมาณต่างๆ เพื่อมาใช้ในการจัดสรรในการทำกิจกรรม ซึ่งผู้มีอำนาจและกลุ่มหลากหลายทางสังคมมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ หากได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในทุกระดับโอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จสูง (วรเดช จันทรศร ,2551) ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาชีวิตประชาชนทุกช่วงวัยในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านงบประมาณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานการศึกษาเอกชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้มีอำนาจในพื้นที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น และมีกลุ่มต่างๆที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของประชาชนในพื้นที่ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ทหารพราน ทหารราบจากค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เข้ามาสนับสนุนการทำงานภายใต้แนวความคิดการทำงานแบบบูรณาการหลายภาคส่วนทำให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทำงานได้ง่ายขึ้น และประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุด ในส่วนของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นผู้วิจัยมองว่า ในบางพื้นที่ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญกับการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตแต่จะเน้นพัฒนาทางด้านโครงสร้าง หรือการบริการสาธารณะอย่างอื่น ส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลสำเร็จได้ตามที่วางไว้ ในแง่ของโครงการที่เกิดความล้มเหลวจากการได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจในพื้นที่ที่ย่อมมี ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการสนับสนุนของผู้มีอำนาจในบางครั้ง การสนับสนุนเนื่องจากมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นไปตามแนวคิดที่มองว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นแนวคิดที่มีนามธรรมสูง มีความเข้าใจยาก (Ingram and Mann ,1980) ในสายตาคนนอกมองการที่โครงการจะเกิดบางครั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ปรากฏในสายตาบุคคลภายนอกอาจมาจากการสนับสนุนของผู้บริหารที่จะให้ผลประโยชน์กับกลุ่มความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายอาจก่อให้เกิดการประเมินที่ขัดแย้งกัน

(3) ด้านศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ ปฏิบัติงานในพื้นที่มากกว่าสิบปี รู้จักพื้นที่เป็นอย่างดี เข้าใจบริบทของชุมชน สังคม เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ สิ่งที่ทำให้พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ คือ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะพูดได้หลายภาษา ได้แก่ ภาษาไทยกลาง ภาษาใต้ ภาษามลายู ภาษารูมี ในชุมชนเดียวกัน ประชากรในพื้นที่จะใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่สามารถสื่อสารกันได้ ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่นในจังหวัดปัตตานีที่ประชากรส่วนใหญ่จะพูดภาษามลายูเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารด้วยภาษาที่ประชากรในพื้นที่สามารถเข้าใจได้ง่ายย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวัย เป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพาศักยภาพและความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานในพื้นที่ ผู้วิจัยมองว่าในพื้นที่เองถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเตรียมการเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวัยในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ด้วยความที่โครงการเหล่านั้นอาจจะไม่ได้ระบุเจาะจงว่าเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อกลุ่มเจนเรชั่นวัยโดยตรง ดังนั้นในการดำเนินงานในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ ความรู้ความสามารถและทักษะของทีมดำเนินงาน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำองค์กร เพื่อให้กลุ่มเหล่านี้มีการตระหนัก และเตรียมการในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

(4) จิตสำนึกของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าเป็นแนวคิดที่มีความเป็นนามธรรมสูง มีความเข้าใจยาก ไม่แน่นอน และขึ้นอยู่กับทัศนคติของปัจเจกบุคคล (Ingram & Mann, 1980) การที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการที่ทำ รู้วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม โครงการร่วมกับประชากรในพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ซึ่งจะเห็นได้จากการที่เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการดำเนินงาน และประชากรในพื้นที่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการดำเนินงานทุกนโยบาย แผนงาน โครงการที่เจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติ อาทิเช่น โครงการส่งเสริม

การมีงานทำ โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพกลุ่มวัยทำงาน โครงการพัฒนาศักยภาพชีวิตกลุ่มวัยรุ่น วัยแรงงาน โครงการป้องกันต้านภัยยาเสพติด เป็นต้น พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมีความตั้งใจ มีความเต็มใจกับการดำเนินงานในพื้นที่ มีทัศนคติในเชิงบวก อยากรอบสิ่งที่ดีให้กับประชากรในพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ในหลายพื้นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานค่อนข้างที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีกลับกลุ่มเยาวชนเรชนวัยที่มีคติความมั่นคง หรือในบางครั้งมองว่าการดำเนินงานกับกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนเรชนวัยไม่ค่อยจะประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจึงเลือกทำโครงการในกลุ่มอื่นที่เห็นผลลัพธ์มากกว่า

(5) การประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหาการดำเนินงาน พบว่า เมื่อเวลาที่เจ้าหน้าที่พบเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะรายงานแจ้งผู้บังคับบัญชา และแจ้งผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำกลุ่ม ประธานกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยในการประสานงาน เจริญ ไกลเกลี้ยง ประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหา และในบางพื้นที่ในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะมีผู้นำทางศาสนาเป็นผู้ประสานงาน แจ้งผู้นำชุมชนในการประสานขอความร่วมมือ ประสานเครือข่ายสมาชิกเพื่อพูดคุย สื่อสาร กับประชากรในพื้นที่ให้เข้าใจการดำเนินงานและเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ ตัวอย่างเช่น การจัดโครงการนำกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน กลุ่มวัยแรงงาน ที่เป็นกลุ่มเยาวชนเรชนวัยที่เคยหนีออกจากพื้นที่จากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กลับมาใช้ชีวิต หรือกลับเข้ามาทำงานในพื้นที่ เราต้องประสานกับผู้นำคนสำคัญเหล่านี้ ให้ช่วยในเรื่องของการประสานเป็นตัวเชื่อม เนื่องจากกลุ่มคนกลุ่มนี้จะมีความรักในอุดมการณ์ ความเชื่อ ศาสนา หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า เป็นการยากมากที่จะนำกลุ่มเยาวชน กลุ่มเยาวชนเรชนวัยที่กำลังติดยา เพื่อนำไปบำบัด เลิกยาเสพติด หากไม่ได้รับความสนใจ ซึ่งโครงการที่ทำในกลุ่มเปราะบางจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประนีประนอม หากคนกลางที่จะต้องมาช่วยในการเจริญ ไกลเกลี้ยง ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นมาจากการดำเนินงานพื้นที่ เพื่อให้การทำงานในพื้นที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ในบางพื้นที่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุของกลุ่มเยาวชนเรชนวัยพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในการดำเนินงานหลายครั้งที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานจะค่อนข้างยากกับกลุ่มนี้ เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเรชนวัยในพื้นที่ปัจจุบันเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงาน การดำเนินงานโครงการต่างๆ จำเป็นต้องมีผู้ที่คอยประสาน คอยเจริญ ไกลเกลี้ยง ประนีประนอมปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นมาระหว่างกำลังดำเนินงานในพื้นที่ หากเกิดปัญหาเกิดขึ้นมาเป็นการยากมากที่โครงการจะประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนเรชนวัยที่เป็นกลุ่มเปราะบางต่างๆ เป็นต้น

(6) การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติ พบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีการประเมินผลการดำเนินงานหลังทำโครงการจัดกิจกรรม มีประธานกลุ่มเป็นคนรวบรวม และคอยรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่เขียนไว้ในโครงการ บางโครงการเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ที่คอยติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการทราบว่าโครงการแผนงาน กิจกรรมที่ทำตอบโจทย์ความต้องการของประชากรในพื้นที่หรือไม่ พร้อมทั้งสามารถสะท้อนปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน สามารถที่จะนำผลการประเมินไปแก้ไขและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อให้นโยบายบรรลุผล ในส่วนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา จากองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือในการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้รับการตอบรับที่ดีจากชาวบ้าน ประชากรในพื้นที่ แต่ในบางพื้นที่อาจจะมีปัญหาในการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงผู้นำการบริหาร บางครั้งทำให้การดำเนินงานโครงการ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการหยุดชะงักการติดตามประเมินผล อาจจะมีค่าล่าช้า หรือขาดคนประสานงานต่อเนื่องทำให้โครงการ แผนงาน กิจกรรมที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ

5.1.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ความท้าทาย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบแนวทางการปรับปรุงนโยบายต่อไป

จากผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย พื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีไปปฏิบัติ บางโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการดำเนินงานไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อาทิเช่น โครงการส่งเสริมอาชีพกลุ่มวัยแรงงานที่ว่างงาน แต่กลับพบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มผู้สูงอายุมากกว่า ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่มองว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีในการดำเนินการในเรื่องการเตรียมความพร้อมการเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเรชั่นวาย และกลุ่มเจนเรชั่นวายในพื้นที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ การสร้างรายได้ตามที่ต้องการได้ หน่วยงานภาครัฐไม่ได้แจ้งหรือประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย แต่จะเน้นไปที่การดูแลสุขภาพสวัสดิการและการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่แบบภาพรวมมากกว่าส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม (Kerr ,1976) ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมองว่า ความล้มเหลวของการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจพิจารณาได้จากความล้มเหลวใน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ ความล้มเหลวในเครื่องมือของนโยบาย และความล้มเหลวในการให้เหตุผลในเชิงบรรทัดฐาน เนื่องจากนโยบายไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นของพื้นที่นั้นๆ ในส่วนของโครงการที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การยอมรับของประชากรในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ซึ่งการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมักมุ่งวัดประสิทธิผลจากการที่การดำเนินงานเป็นไปตามกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ความต่อเนื่องของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และวิธีการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ (กล้าทองขาว,2534)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ของนโยบาย แผนงาน โครงการ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติปฏิสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่มต่างๆ ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ล้วนมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทรศร ,2551) ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่วิจัย จะพบว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ในเชิงบวกกลุ่มเป้าหมายมีการให้ความร่วมมือในการจัดโครงการ กิจกรรมในพื้นที่ นอกจากนี้ในพื้นที่ที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนงานกับกลุ่มเป้าหมายอย่างจริงจัง กลุ่มเป้าหมายเห็นประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม ของเจ้าหน้าที่ และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ อาทิเช่น โครงการส่งเสริมอาชีพและรายได้ กลุ่มเป้าหมายมีการนำความรู้และทักษะที่ได้มาต่อยอดในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ ในส่วนของโครงการที่เกิดความล้มเหลว ผลกระทบที่เกิดขึ้นหรือผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ คือ กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากปัจจัยที่มาจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ละเลยกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มไป หรือกลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่จากการจัดโครงการที่ผ่านมา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น ส่งผลให้โครงการที่เกิดขึ้นไม่ประสบความสำเร็จ

การทบทวนและปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ ในด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมองว่าการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ดำเนินงานบางครั้งขาดความชัดเจนในเรื่องขอบเขตงาน การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น กรณีที่เกิดปัญหาการมอบหมายงานที่ไม่ชัดเจน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างดำเนินงานจึงเกิดความวุ่นวาย ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเบื่อหน่ายจากการทำงาน โดยเฉพาะการทำโครงการกับกลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย มักจะพบปัญหาในเรื่องของการสื่อสารที่มีการนัดหมายแล้วแต่ไม่เข้าร่วมโครงการอีกทั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับผู้บริหารชุดใหม่ตลอดเวลา ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่องทำ

ให้การขับเคลื่อนงานขาดความเป็นมืออาชีพ และไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และกลุ่มเจเนเรชั่นวายพื้นที่ กลุ่มนี้มองว่าการทำโครงการของหน่วยงานภาครัฐไม่ได้มองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ในประเด็นการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่แถบจะไม่มี ถึงจะมีก็มองว่าเป็นเรื่องยากที่จะเข้าร่วมได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขับเคลื่อนงานไม่มีความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ในการทำงานในพื้นที่เองก็มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากมองว่างบประมาณที่นำมาทำเป็นตัวตั้งมากกว่าประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอย่างแท้จริง ในการแก้ไขปัญหาสิ่งเหล่านี้ต้องมีการตรวจสอบความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณอย่างชัดเจน สมเหตุสมผล ผู้วิจัยมองว่า รูปแบบการจัดโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางพื้นที่ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน บางครั้งมีกลุ่มเจเนเรชั่นวายที่กำลังหางานทำกลับเข้าไม่ถึงโครงการที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นมา เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นการสำรวจผ่านเจ้าหน้าที่อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ทีมงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ทำการสำรวจ ซึ่งมองว่าปัจจุบันมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว แต่เจ้าหน้าที่กลับใช้วิธีการเดิมไม่ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายข้างต้น สามารถสรุปการศึกษานี้เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อจำกัดและความท้าทายในการศึกษา และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) การออกนโยบายการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจเนเรชั่นวาย ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในขณะนี้ รัฐควรมีการผลักดันให้พื้นที่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีการวางแผนการดำเนินงานเฉพาะกลุ่มเจเนเรชั่นวายในการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านสภาพแวดล้อม เพื่อให้กลุ่มเจเนเรชั่นวายออกแบบชีวิตของตนเองในอนาคต
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเร่งดำเนินการผลักดันโครงการที่ทำให้กลุ่มเจเนเรชั่นวายในพื้นที่เกิดความตระหนัก และทราบถึงผลกระทบเมื่อต้องเป็นผู้สูงอายุในอนาคต
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานที่เข้าถึงและใกล้ชิดกับประชาชนในระดับพื้นที่มากที่สุด ควรมีการจัดทำสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่อยู่ในพื้นที่ และจัดทำระเบียบนโยบาย ที่อยู่ในรูปแบบ

ธรรมเนียมเชิงพื้นที่ในการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุของกลุ่มเจนเนอเรชันวัย เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่ที่มีแบบแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาต่อยอดการดำเนินงาน ได้

- 4) การดำเนินงานในเชิงพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีการนำเทคโนโลยีในและ นวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานน้อย ในการดำเนินงานยังมีการ สสำรวจ หรือประชาสัมพันธ์ยังส่งตัวแทนลงพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานมี ความรวดเร็ว และเข้าใจที่ตรงกัน เจ้าหน้าที่รัฐต้องปรับปรุงแบบการทำงาน แบบดั้งเดิมที่ใช้แรงงานคน เปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้นตามนโยบาย ระบบราชการ 4.0 ตามที่แผนยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้ หากเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ หน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ทำงานได้อย่างรวดเร็ว
- 5) ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลขอประชากรในพื้นที่ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลการ ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัจจุบันได้ เนื่องจากหน้าเว็บไซต์ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับการทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันได้ เพื่อให้ สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐต้องผลักดันนโยบาย ระบบราชการ 4.0 ให้เกิดขึ้นในองค์กร โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยน แนวความคิดของเจ้าหน้าที่ว่าการทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ประชาชน สามารถตรวจสอบได้ ส่งผลภาพลักษณ์ที่ดีต่อตนเองและต่อองค์กรในการ ทำงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนตรวจสอบได้ หน่วยงานเกิดความ น่าเชื่อถือ

จากข้อเสนอแนะข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจในข้อความ รายละเอียดของนโยบาย จะต้องมีความเข้าใจง่าย ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ กลุ่มหลากหลายทางสังคม ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ การ ทบหวนติดตามและประเมิน ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยดูผลผลิต ของนโยบายที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับปฏิบัติตามนโยบายของ กลุ่มเป้าหมาย (Sabatier and Mazmanian, 1980)

5.2.2 ข้อจำกัดและความท้าทายในการศึกษา

- 1) จากการดำเนินการวิจัยในช่วงเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565 เป็นช่วงที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด 19) ทำให้การรวมกลุ่มต่างๆไม่สามารถดำเนินการได้หยุดชะงักไป อาทิเช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสตรี เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อและมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบรุนแรงจากการติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด 19) ทำให้โครงการต่างๆที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานจำเป็นต้องหยุดชะงักไปไม่สามารถดำเนินการได้หลายโครงการที่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มกันเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น โครงการฝึกอบรมอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมนันทนาการต่างๆ เป็นต้น
- 2) เจ้าหน้าที่ดูแลโครงการให้กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเขียนโครงการเพื่อเขียนแผนของงบประมาณ แต่เมื่อเขียนไปแล้วไม่ได้รับการอนุมัติและมาแจ้งว่างบประมาณไม่พอ ซึ่งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอให้เขียนแผนงานโครงการ การจัดกิจกรรมโดยการใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชน หรือโครงการที่สามารถของงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่น เพื่อโครงการจะได้ไม่โดนยกไปในปีงบประมาณถัดไป
- 3) การเข้าถึงการให้บริการที่ไม่ใช่การจัดโครงการเข้าถึงยาก ทำให้ประชาชนบางส่วนมองเจ้าหน้าที่ไปในทางที่ไม่ดี เริ่มมีอคติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องให้มีโครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ในการให้บริการประชาชน
- 4) การขับเคลื่อนงานของเจ้าหน้าที่ในบางพื้นที่ไม่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย
- 5) การเมืองในพื้นที่ เป็นตัวแปรหลักที่ทำให้การดำเนินงานหรือผลักดันโครงการให้ประสบผลสำเร็จ

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรให้มีการวิจัยที่เน้นการศึกษาการดำเนินงานในการเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มเจเนเรชันวายในทุกมิติ ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่มีความลึกซึ้งในแต่ละด้านแต่ละมิติ มีการถอดบทเรียนเชิงพื้นที่ดำเนินงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการในการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเจเนเรชันวายเพื่อตอบสนองให้กลุ่มเจเนเรชันวายในทุกพื้นที่ของประเทศไทยมีการตระหนักและเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- Glynn, T. P. (1977). The Implementation of Public Policy: The Role of Executive Leadership. *Doctor of philosophy, Brandel University.*
- Ingram, H. M., & Mann, D. E. (1980). Why Policies Succeed or Fail. *Beverly Hill: Sage Publications.*
- Kerr, D. H. (1976). The Logic of "Policy" and Successful Policies. *Policy Sciences, 7 (September)*, 351-363. Retrieved from b183163.pdf
- Pressman, W. (1979). United States Economic Development Administration Manpower policy. *New York: John Wiley & Sons.*
- Smith, B. T. (1973). The Policy Implementation Process. *Policy Sciences, 4 (June)*, 197-209.
- TERRABKK. (2561). สัดส่วนกลุ่ม Gen Y ในประเทศไทย. Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565 <https://www.terrabbk.com/en/articles/191968/where-y-%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%99-gen-y-%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2>
- United Nations. (2019). World Population Prospects. Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2565 <https://population.un.org/wpp/>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2561). Generation กับพฤติกรรมกรรมการรับข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ. Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2565 <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/5263>
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). ปริมาณประชากรจังหวัดปัตตานี ประจำปี 2563. Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2565. จากเว็บไซต์: <https://dashboard.anamai.moph.go.th>
- กล้า ทองขาว. (2551). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 6 เรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2559). การปกครองท้องถิ่นไทย. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2016/06/file_221a8eadeab9b6d4ed9308c0403fc444.pdf
- จันทร์วานิช, ส. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. Retrieved from สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2565 <http://library.nhrc.or.th/ULIB/dublin.php?ID=1583>
- จิราวรรณ ชาลี. (2562). การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของประชากรในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt15-1/6114993716.pdf>
- ฐานข้อมูลภาคใต้ จังหวัดปัตตานี. (2561). รัฐปัตตานีขึ้นอยู่กับอาณาจักรสยาม เมื่อปี พ.ศ. 2300. Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2565 <https://pattaniheritagecity.psu.ac.th/website/%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB/>
- ติน ปรัชญพทธี. (2536). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์. (2539). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการว่าด้วยการปฏิบัติการเพื่อประชาชนของหน่วยงานรัฐ สำนักงาน ก.พ.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบาย การให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ 7.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2565). กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.). Retrieved from สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 https://www.baac.or.th/th/content-product.php?content_id=13339&content_group_semi=0002&content_group_sub=1&content_group=4&inside=1
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). สังคมสูงวัยกับความท้าทายของตลาดแรงงานไทย. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf>

- โพธิสิตา, ช. (2552). ประชากรและสังคม 2552 : ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงผ่านทางสังคมและประชากร.
- มนตรี ประเสริฐรุ่งเรือง และดุขุฎี อายุวัฒน์. (2559). การสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 26 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2415/1/59251901.pdf>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รายงานสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจ, การแรงงานระหว่างประเทศ, & และการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ. (2559). รายงานสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจการแรงงานระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ
- วรเดช จันทรศร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- วรัท พงกษากุลนันท์. (2550). ประสิทธิภาพและประสิทธิผล. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: <http://peenet.blogspot.com/2008/07/efficiency-effectivenessadministrator.html>.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2538). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา เคนาภูมิ และบุรฉัตร จันทรแดง. (2562). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ 3(ฉบับที่ 1).
- สำนักงานจังหวัดปัตตานี. (2565). แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดปัตตานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เล่มที่ 2. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มีนาคม 2565. จากเว็บไซต์: <https://pattani.mol.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). จำนวนประชากรจังหวัดปัตตานี ปี 2564. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มีนาคม 2565. จากเว็บไซต์: <http://www.nso.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). สภาพัฒน์เผยแพร่รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 4 และภาพรวมปี 2562. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 29 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_news.php?nid=9953&filename=
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. Retrieved from สืบค้นเมื่อ วันที่ 28 เมษายน 2565. จากเว็บไซต์: <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/290850>

สุทธิติ ชัตติยะ. (2545). วัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ : กรณีศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข. Retrieved from

TU_2017_5903010626_8175_7248.pdf

อรุณ รักธรรม. (2532). การพัฒนาองค์การ: แนวความคิดและการประยุกต์ใช้ในระบบสังคมไทย.

กรุงเทพฯ: หจก.สหายบล็อกและการพิมพ์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ว่าที่ร้อยตรีหญิงอาชีวะ เส้นเหล็ก

วัน เดือน ปี เกิด

21 ธันวาคม 2533

ที่อยู่ปัจจุบัน

112/1 หมู่บ้านสามยอด หมู่ที่ 8 ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอกอพนธ์ จังหวัด
ปัตตานี 94120

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY